

Nr 107.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna
handlingar; given Stockholms slott den 22 februari
1937.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att, under förutsättning att av riksdagen såsom vilande antaget förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1 och 2 tryckfrihetsförordningen varder slutligen godkänt, antaga härvid fogade förslag till lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

Förslag

till

Lag

om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

I statsrådet förda protokoll i ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt, så ock protokoll i kommandomål, må icke utan Konungens tillstånd utlämnas tidigare än femtio år efter protokollets datum.

Andra i statsrådet förda protokoll än i första stycket sägs må ej utan Konungens tillstånd utlämnas tidigare än två år efter protokollets datum; Konungen obetaget att förordna, att sådant protokoll ej må utlämnas förrän viss längre tid, högst femtio år, förflutit från dess datum.

Vad i 2—36 §§ stadgas om handlingars hemlighållande har ej avseende å ovan omförmälda protokoll.

2 §.

Riksdagens kamrars protokoll vid sammanträde inom lyckta dörrar enligt 56 § riksdagsordningen må ej utan Konungens och kammarens tillstånd utlämnas tidigare än femtio år efter protokollets datum.

Sammanträder kammare i annat fall än i första stycket sägs inom lyckta dörrar, äger kammaren besluta, att därvid fört protokoll ej må utan kammarens tillstånd utlämnas förrän viss tid, högst femtio år, förflutit från protokollets datum.

Konstitutionsutskottets handlingar rörande granskning av statsrådsprotokoll och protokoll i kommandomål må ej utan utskottets tillstånd utlämnas innan protokollen få offentliggöras.

3 §.

Handlingar i ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt må allenast i de fall och i den ordning Konungen bestämmer utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum.

Handlingar i ärenden, vilka, utan att vara av beskaffenhet som i första stycket sägs, angå svensk myndighets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest röra främmande makt eller dess förhållanden, må ej utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum, med mindre det

är uppenbart att handlingens innehållande icke påkallas av hänsyn till rikets säkerhet eller av internationella hänsyn.

4 §.

Beträffande handlingar, som röra krigsmaktens mobilisering, sammandragning eller verksamhet under krigstid eller vid krigsfara, dess mobiliseringsförråd och mobiliseringsutrustning, rikets fästningsverk och övriga fasta försvarsanstalter, örlogsstationer samt för krigsmakten avsedda varv och fartyg, militära flygstationer samt för krigsmakten avsedda flygverkstäder och luftfartyg, militära positioner och minförsvar, annan för krigsbruk avsedd materiels tekniska byggnad och beskaffenhet, för militärt ändamål avsedda kommunikations- och förbindelseleder, experiment och uppfinningar, det civila luftskyddets planläggning eller ock den allmänna ekonomiska försvarsberedskapen, äger Konungen, såframt handlingarnas offentliggörande kan medföra våda för rikets säkerhet eller uppenbart kan skada dess försvar, förordna, att de ej må utlämnas förrän viss tid från handlingens datum förflutit, dock högst femtio år, där ej särskilda förhållanden påkalla hemlighållande under längre tid.

5 §.

Protokoll hållna hos riksdagens eller allmänt kyrkomötes utskott, så ock statliga kommittéers protokoll, må ej utan utskottets eller kommitténs samtycke utlämnas förrän det ärende protokollen avse hos utskottet eller kommittén slutförts. Vad nu är sagt skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kommunalmyndighets protokoll i ärenden som av myndigheten allenast för beredning handhavas.

Riksdagens revisorers protokoll må ej utlämnas, innan den berättelse varit till de höra offentliggjorts.

6 §.

Handlingar som av myndighet upprättats eller anskaffats för kronans eller menighets räkning till utredning i rättstvist må ej utlämnas utan tillstånd av den myndighet som har att föra talan i saken, förrän densamma blivit slutligen avgjord eller tjugu år förflutit från handlingens datum.

7 §.

Beträffande handlingar, upprättade för myndighets gransknings- eller inspektionsverksamhet eller för anordnande av kunskapsprov under myndighets inseende, äger Konungen förordna, att de ej må utlämnas före den avsedda granskningen, inspektionen eller prövningen, så framt dennas syfte skulle motverkas genom dylikt bekantgörande.

8 §.

Hos myndighet upprättade handlingar i ärende angående uppgörande av ny eller ändrad stadsplan må ej utan tillstånd av myndighet som handlägger

ärendet utlämnas, förrän förslag till stadsplan blivit tillgängligt för granskning enligt vad därom särskilt är stadgat. Såvitt angår hos myndighet i dylikt ärende upprättade handlingar med beräkningar av fastighetsvärden, äger myndighet som handlägger ärendet besluta, att sådan handling ej heller efter nämnda tidpunkt må utan myndighetens tillstånd utlämnas; dock att handling ej må hemlighållas längre än till dess stadsplanen blivit genomförd eller tjugu år förflutit från handlingens datum.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande stomplan, så ock med avseende å utomplansbestämmelser för städer och stadsliknande samhällen på landet.

9 §.

Handlingar innefattande redogörelse för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art, som myndighet låtit verkställa för statens eller menighets räkning, må ej utan myndighetens tillstånd utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum.

10 §.

Handlingar rörande polismyndighets, tullmyndighets eller allmän åklagares verksamhet till förekommande eller beivrande av brott må ej utlämnas, såvida skäligen kan befaras, att utlämnande skulle motverka brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller åtgärder till förekommande av brott eller ock vara menligt för rikets säkerhet eller för enskild person; dock må handling ej i något fall hemlighållas längre tid än sjuttio år från dess datum, och vare Konungen obetaget att, där särskilda omständigheter det påkalla, medgiva utlämnande utan hinder av vad ovan stadgas.

11 §.

Uppgifter och anteckningar som tillhöra det i riket inrättade straffregistret må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än i lagen om straffregister sägs.

Utslag eller underrättelser, avseende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, så ock därom förda anteckningar, må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

Föres hos myndighet särskilt register angående straff och tillrättavisningar, som ådömts eller tilldelats underlydande personal, gälle om uppgifter och anteckningar tillhörande sådant register vad i andra stycket sägs.

12 §.

Hos myndighet vid fångvårdsanstalt, allmän uppfostringsanstalt eller tvångsarbetsanstalt upprättade handlingar rörande å anstalten intagen person må ej i andra fall eller annan ordning än Konungen bestämmer utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning med avseende å handlingar, upprättade av dem, som handhava övervakning eller tillsyn över brottslingar eller lösdrivare, vilka icke äro intagna å anstalt som i första stycket sägs, där handlingarna röra någon som är underkastad övervakning eller tillsyn.

13 §.

Anteckningar i kyrkoböcker, folkregister och mantalsböcker ävensom handlingar, vilka eljest röra kyrko- eller folkbokföringen, själavården eller kyrkotukten, må, i den mån de innehålla upplysning om enskilds personliga förhållanden, icke utan hans samtycke till annan utlämnas förrän sjuttio år förflutit från anteckningens eller handlingens datum, såvida icke, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde som avses eller för hans nära anhöriga. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

14 §.

Handlingar vilka av läkare eller hos medicinalstyrelsen eller på läkares eller styrelsens föranstaltande upprättats till utredning i mål eller ärende hos domstol eller i ärende som avses i giftermålsbalken; handlingar i ärenden rörande hälsovård, sjukvård, fattigvård, understöd vid barnsbörd, samhällets barnavård och ungdomsskydd eller eljest barnavårdsnämnds och barnavårdsmäns verksamhet, rätt för enskilda att inköpa alkoholhaltiga drycker, behandling av alkoholister eller eljest nykterhetsnämnds verksamhet, folkpensionering eller eljest pensionsstyrelsens eller pensionsnämnds verksamhet, försäkring för olycksfall i arbete eller eljest riksförsäkringsanstaltens eller försäkringsrådets verksamhet, tillsyn å understödsföreningar, hjälpverksamhet vid arbetslöshet; så ock handlingar i ärenden rörande kontroll å utlämningar, som här i riket vistas eller hit söka tillträde, må, i vad de angå enskilds personliga förhållanden, icke utan hans samtycke till annan utlämnas tidigare än sjuttio år efter handlingens datum. Även utan sådant samtycke skall dock handling som nu sagts utlämnas, om, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses eller för hans nära anhöriga. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Angår handling, som i första stycket avses, någons intagning, vård eller behandling å anstalt eller inrättning eller någons vård eller behandling av läkare annorstädes än å anstalt, och finnes grundad anledning antaga att genom handlingens utlämnande ändamålet med vården eller behandlingen skulle motverkas eller någons personliga säkerhet sättas i fara, må utlämnande vägras, ändock att enligt bestämmelserna i första stycket utlämnande bort ske. Likaledes må utbekommande av handling, utvisande vem som gjort anmälan i ärende rörande samhällets barnavård eller ungdomsskydd

eller rörande behandling av alkoholister eller vem som eljest lämnat upplysningar i sådant ärende, vägras, om grundad anledning finnes att antaga att den, om vilken anmälan gjorts eller upplysningarna lämnats, skulle missbruka kännedom i berörda hänseende till skada för annan person.

Vad i denna paragraf stadgas har icke avseende å myndighets beslut som särskilt utfärdats eller i protokoll upptagits, där fråga ej är om barnavårdsnämnds eller nykterhetsnämnds beslut eller beslut i ärende som rör tillämpning av lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

Uppgifter och anteckningar, vilka tillhöra de i kommunerna förda socialregistren, må ej utlämnas i vidare mån än som följer av lagen om socialregister.

15 §.

Till överförmyndare eller förmyndarkammaren i Stockholm inkomna handlingar må, i vad de angå enskildas ekonomiska förhållanden, icke tidigare än tjugu år efter handlingens datum utlämnas i vidare mån än i lagen om förmynderskap föreskrives.

16 §.

För statlig eller kommunal statistik lämnade uppgifter, som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter, må ej utlämnas förrän tjugu år från uppgiftens datum förflutit, därest ej den som däri avses samtycker till ett tidigare utlämnande, eller ock, med hänsyn till uppgiftens natur eller det ändamål för vilket den åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att utlämnandet ej kommer att missbrukas till hans skada. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

17 §.

Till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen, eller eljest för beräkning av skatt må ej i andra fall än i vederbörande skatteförfattning stadgas utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum.

18 §.

Handlingar som inkommit till eller upprättats hos tillsynsmyndighet över banker, sparbanker, andra penninginrättningar eller försäkringsanstalter, i vad handlingarna röra enskildas förhållanden till dylik inrättning, ävensom handlingar vilka inkommit till eller upprättats hos tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet, i vad de röra vederbörande yrkesutövers enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden, må icke utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum, därest icke vederbörande tillsynsmyndighet för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt.

19 §.

Till riksförsäkringsanstalten eller försäkringsrådet inkomna och där upprättade handlingar må, såvitt de avse arbetet i arbetsgivares rörelse, företag eller verksamhet eller de förhållanden, under vilka arbetet bedrives, eller arbetarnas antal, arbetstid och avlöningsförhållanden, icke utan arbetsgivarens samtycke till annan utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum, där ej, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till arbetsgivarens skada. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Handlingar i ärenden angående arbetarskydd eller arbetstidens reglering eller angående arbetstillstånd för utlämning må, såvitt de röra arbetsgivarens yrkeshemlighet eller eljest innehålla sådana upplysningar om driftanordning eller affärsförhållande, vilkas offentliggörande kan lända arbetsgivare till skada, icke i vidare mån än som kan följa av de i nämnda ämnen gällande lagar utlämnas utan arbetsgivarens samtycke förrän tjugu år från handlingens datum förflutit.

20 §.

Handlingar vilka inkommit till eller upprättats hos undersökningsmyndighet, varom förmäles i lagen om undersökning angående monopolistiska företag och sammanslutningar, må ej utlämnas i andra fall eller annan ordning än i nämnda lag sägs.

21 §.

Beträffande handlingar, vilka i andra fall än eljest i denna lag sägs röra statlig utredning, kontroll eller stödverksamhet med avseende å produktion, handel, bankrörelse, försäkringsrörelse eller transportverksamhet eller eljest med avseende å näringslivet, äger Konungen, i den mån de innefatta sådana upplysningar om enskilda företags eller sammanslutningars affärs- eller driftförhållanden, vilkas offentliggörande kan lända vederbörande företag eller sammanslutning till men, förordna, att handlingarna ej må utlämnas förrän viss tid, högst tjugu år, förflutit från deras datum.

22 §.

Handlingar i ärenden rörande mättningsförrättning eller mättningsutgifter enligt lagen om virkesmätning må ej utlämnas i vidare mån än som följer av nämnda lag.

23 §.

Handlingar i ärenden angående ansökning om patent må, i vad de angå uppfinning därå ej patent beviljats, icke utan sökandens samtycke till annan utlämnas i vidare mån än som föranledes av förordningen angående patent.

24 §.

Handling i ärende, som avses i lagen om medling i arbetstvister, må, i den mån myndighet som handlägger ärendet så beslutar eller förbehåll enligt 7 § nämnda lag gjorts med avseende å handlingen, icke utlämnas tidigare än tjugu år efter dess datum.

25 §.

Handlingar i ärenden rörande offentlig arbetsförmedling, vilka till anstalt för sådan förmedling inkommit eller där upprättats, må ej i vidare mån än som erfordras för förmedlingsverksamhetens behöriga bedrivande utlämnas förrän tjugu år från handlingens datum förflutit, såvida icke, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till arbetsgivares eller arbetssökandes skada eller förklenande. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

26 §.

Handlingar som till offentlig rättshjälpsanstalt inkommit eller där upprättats angående rättshjälp åt enskilda, så ock handlingar i ärenden hos notarius publicus rörande sådant som blivit honom såsom hemligt anförtrott eller eljest ej bör bliva obehöriga kunnigt, må ej tidigare än sjuttio år efter handlingens datum utlämnas i vidare mån än handlingens ändamål kräver eller den, som i ärendet anlitat anstalten eller notarius publicus, därtill samtycker.

Beträffande handlingar i sådana ärenden angående rättshjälp åt enskilda, som handläggas hos annan myndighet än i första stycket sägs, äger Konungen förordna, att handlingarna ej må utlämnas i andra fall eller annan ordning än Konungen bestämmer förrän viss tid, högst sjuttio år, förflutit från deras datum.

27 §.

Med avseende å handlingar, vilka angå myndighets verksamhet för införskaffande eller meddelande av upplysningar till enskildas tjänst, eller vilka till myndighet inkommit eller där upprättats för utredningar eller undersökningar som myndigheten utför för enskilds räkning, äger Konungen förordna, att de ej må utlämnas i andra fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

28 §.

Till statlig eller kommunal anstalt för samfärdsel inkomna och där upprättade handlingar avseende samfärdseln, så ock till tullverket inkomna och där upprättade handlingar rörande varor som vid verket behandlas, må, såvitt de angå deras angelägenheter som anlita eller eljest träda i beröring med anstalten eller verket, icke utan samtycke av dem handlingen sålunda angår utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter dess datum, där ej, med

hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till deras skada. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Vad i första stycket sägs gäller ej beslut varigenom avgift för samfärdsmedels begagnande fastställts.

Beträffande vissa handlingar tillhörande post- och telegrafverkens rörelse är särskilt stadgat i 29 och 30 §§.

29 §.

Till post- eller telegrafverket inkomna och där upprättade handlingar, som lämna upplysning om särskilda postförsändelser, telegram eller telefonsamtal, må icke utlämnas till annan än postförsändelsens avsändare eller mottagare eller telegrammets avsändare eller adressat eller någon av dem som växlat telefonsamtalet eller äro innehavare av de vid samtalet använda telefonapparaterna.

30 §.

Handling, av vilken enskilds förhållande till postsparbanken eller postgiörörelsen framgår, må ej utan dennes samtycke till annan utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum, där ej Konungen för särskilt fall annorlunda förordnar.

31 §.

Handlingar i ärenden, om vilkas hemlighållande stadgas i lagen för Sveriges riksbank, må ej utan tillstånd av fullmäktige i riksbanken eller av riksdagens bankoutskott eller revisorer utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum.

32 §.

Beträffande andra handlingar än i 30 och 31 §§ sägs rörande utlåning av medel, som stå under myndighets förvaltning, äger Konungen, i vad handlingarna angå lånsökandes, låntagares eller borgesmans förhållanden, förordna, att handlingarna icke utan samtycke av dem, vilkas förhållanden sålunda beröras, må till annan utlämnas förrän viss tid, högst tjugu år, förflutit från handlingens datum. Vad nu är sagt gäller dock ej myndighets beslut om beviljande av lån.

33 §.

Myndighet som har att ombesörja upptagande av lån äger besluta, att handlingar som hänföra sig till upplåningsverksamheten ej må utan myndighetens tillstånd utlämnas förrän viss tid, högst tjugu år, förflutit från handlingens datum.

34 §.

Handlingar i ärenden angående förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat, som myndighet äger förvalta, eller angående utförande

av arbete för statens eller menighets behov annorledes än genom statens eller menighetens egen personal må icke, utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet, utlämnas innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. Angår ärendet upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom, skall likväl iakttagas, att i stadgad ordning infordrade och inkomna anbud, så ock andra handlingar som kunna tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infordrats eller avgivits eller som eljest avse dylika anbud, icke före nämnda tidpunkt må utlämnas i vidare mån än för prövning av anbud finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställs av anbudsgivaren.

Då anledning därtill föreligger, äger vederbörande myndighet besluta, att handlingar, som i första stycket avses, även efter där angiven tidpunkt ej må utan myndighetens tillstånd utlämnas. Beträffande andra handlingar än sådana som angiva villkoren i slutna avtal må dylikt beslut avse en tid av högst tjugu år från nämnda tidpunkt. Vad angår handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal rörande myndighets leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor med vilka myndighet driver handel i affärsmässiga former, må beslut meddelas högst för tiden till dess två år förflutit från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal i andra ärenden, må beslut meddelas för en tid av högst två år från det avtalet slöts.

Beslut, vilka enligt andra stycket meddelas av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, skola, där de icke gälla allenast genom myndighetens försorg upprättade kostnadsberäkningar eller prisbestämningar eller ock tjänsteutlåtanden som avse sådana, för varje statsregleringsår, inom en månad efter dess utgång, anmälas till Konungen, som låter riksdagens revisorer därav undfå del.

Kommunalmyndighet har att beträffande tillämpningen av denna paragraf ställa sig till efterrättelse föreskrifter, vilka må hava meddelats av den myndighet som utövar menighetens beslutanderätt.

Vad i denna paragraf stadgas har ej avseende å auktionsprotokoll.

35 §.

Handlingar innefattande domstols beslut i där anhängiggjort mål eller ärende samt protokoll och anteckningar, som förts vid fattande av sådant beslut, må ej utlämnas förrän beslutet är i vederbörlig ordning avkunnat eller expedierat.

36 §.

Har allmän underrätt, polisdomstol eller krigsrätt handlagt mål inom stängda dörrar, eller har förhör inom stängda dörrar hållits inför hovrätt, må protokoll över sådan handläggning samt därvid till domstolen ingivna handlingar icke utan dess tillstånd utlämnas, innan målet blivit skilt från domstolens handläggning. När domstolen skiljer målet från sig, äger den

förordna, att dylika protokoll och ingivna handlingar ej heller därefter må utlämnas förrän viss tid, i intet fall längre än sjuttio år, förflutit från dagen för förordnandet; därvid må dock, om det med hänsyn till målets beskaffenhet finnes lämpligt, föreskrivas, att utlämnande före den sålunda bestämda tidpunkten må ske med enskilda parters samtycke.

Fullföljes till hovrätt mål, i vilket underrätt meddelat förordnande som i första stycket sägs, må till hovrätten ingivna och där upprättade handlingar i målet icke utan hovrättens tillstånd utlämnas, innan målet blivit skilt från dess handläggning; ankommande på hovrätten att vid handläggningens avslutande ej mindre pröva det av underrätten meddelade förordnandet än även, om anledning därtill finnes, meddela motsvarande förordnande med avseende å hovrättens handlingar i målet.

Fullföljes hos Konungen mål, däri förordnande som ovan sagts gäller, må till nedre justitierevisionen ingivna samt där och hos högsta domstolen upprättade handlingar i målet icke utan högsta domstolens tillstånd utlämnas, innan målet blivit skilt från dess handläggning; ankommande på domstolen att vid handläggningens avslutande ej mindre pröva underrätts och hovrätts ifrågavarande förordnanden än även, om anledning därtill finnes, meddela motsvarande förordnande med avseende å nedre justitierevisionens och högsta domstolens handlingar i målet.

Över förordnande, som av domstol jämlikt denna paragraf meddelats, må ej föras särskild klagan.

Protokoll i mål vid domstol, som i denna paragraf sägs, må ej hemlighållas på grund av andra stadganden i denna lag i vidare mån än som följer av 35 §.

37 §.

Där enligt Konungens jämlikt denna lag meddelade förordnande eller enligt beslut, vilket jämlikt bemyndigande i denna lag meddelats av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, handlingar ej må utlämnas, så ock där enligt denna lag för handlingars utlämnande erfordras tillstånd av dylik myndighet, äger Konungen utan hinder därav förordna om utlämnande.

38 §.

Där det finnes erforderligt för tillvaratagande av kronans, menighets eller enskilds rätt, må utan hinder av vad eljest i denna lag stadgas Konungen förordna om handlingars utlämnande.

39 §.

Vad i denna lag stadgas länder ej i annat fall än i 12 § första stycket eller 14 § andra stycket sägs till inskränkning i sökandes, klagandes och andra parters rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll och andra handlingar.

40 §.

Vad i denna lag stadgas utgör ej hinder för offentliggörande av handlingar i ärenden hos riksdagen eller allmänna kyrkomötet eller hos kommunal stämma eller representation, där myndighet som handlägger ärendet finner sådant erforderligt för ärendets behandling.

41 §.

Utlämnar någon handling i strid mot föreskrifterna i denna lag eller mot förbud som jämlikt densamma meddelats, eller bryter någon mot förbehåll som gjorts vid handlingens utlämnande, straffes, där gärningen är att anse som brott i ämbete eller tjänst eller eljest är i annan lag belagd med straff, enligt vad där sägs. I andra fall vare straffet dagsböter; dock att vid brott med avseende å handlingar, varom i 1—4, 20 och 36 §§ sägs, fängelse må ådömas.

Böter som ådömas enligt denna lag tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

42 §.

Om åtal för förbrytelse mot denna lag och om laga domstol gälle vad i allmän lag och annan författning stadgas angående brottmål.

43 §.

Med myndighet förstås i denna lag

dels statsdepartementen och kommandoexpeditionerna, riksdagen och allmänna kyrkomötet, deras avdelningar, utskott, nämnder, deputerade och revisorer, domstolar och ämbetsverk samt övriga till statens förvaltning hörande myndigheter och inrättningar, nämnder, kommissioner och kommittéer (statsmyndighet),

dels ock alla till kommunal styrelse eller förvaltning hörande stämmor och representationer, myndigheter, styrelser, kollegier, nämnder, råd, kommissioner, revisorer, utskott och kommittéer jämte underlydande verk och inrättningar (kommunalmyndighet).

Denna lag träder i kraft då Konungen låtit i riksdagen uppläsa öppet brev, att kungörelse utfärdats om ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1 och 2 tryckfrihetsförordningen; dock att hos Konungen hållna protokoll i ministeriella ärenden samt statsrådets protokoll och handlingar för tiden dessförinnan, i enlighet med vad hittills gällt, icke må utan Konungens tillstånd utlämnas förrän femtio år förflutit från protokollets eller handlingens datum.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1937.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för samtliga övriga statsdepartement anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman:

»Genom Kungl. Maj:ts proposition den 6 mars 1936, nr 140, överlämnades till riksdagens prövning förslag till ändrade grundlagsbestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet. Förslaget — vilket berörde § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1 och 2 tryckfrihetsförordningen — innebar bland annat, att de för närvarande i § 2 tryckfrihetsförordningen meddelade speciella stadgandena om undantag från offentlighetsgrundsatsen skulle utbrytas och, efter omarbetning och komplettering, upptagas i en särskild lag utan grundlags karaktär. Ett inom justitiedepartementet på grundval av föregången sakkunnigutredning upprättat förslag till *lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar* samt motivering till detta fogades för riksdagens kännedom vid propositionen såsom bilagor.

Det genom propositionen framlagda förslaget till grundlagsändringar blev efter vissa jämkningar i enlighet med hemställan av konstitutionsutskottet (utlåtande nr 37) antaget av riksdagen såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling. I anledning härav torde frågan om särskild lagstiftning angående inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar nu böra återupptagas.

Principerna för denna lagstiftning samt dess räckvidd i olika hänseenden bestämmas i väsentlig mån av det vilande grundlagsförslaget. Av betydelse härutinnan är främst det i grundlagsförslaget under § 2 mom. 2 tryckfrihetsförordningen upptagna stadgandet, enligt vilket i svensk medborgares rätt att erhålla tillgång till allmänna handlingar, som förvaras hos stats- eller kommunalmyndighet, skola gälla allenast de inskränkningar vilka påkallas av hänsyn till rikets säkerhet eller dess förhållande till främmande makt, eller för brotts förekommande eller beivrande, eller till behörigt skydd för statens eller menigheters intresse i deras ekonomiska mellanhavanden med varandra och med enskilda, eller av hänsyn till privatlivets helgd eller en-

skildas behöriga ekonomiska intresse. I propositionen hade detta stadgande samma lydelse, dock med tillägg av orden 'eller av andra lika viktiga skäl'. Konstitutionsutskottet motiverade borttagandet av dessa ord därmed att de icke vore behöfliga med hänsyn till omfattningen av de i övrigt föreslagna grundlagsbestämmelserna. Beträffande det i samband med propositionen upprättade lagförslaget angående undantag från offentlighetsgrundsatsen ansåg utskottet, som tog del av förslaget, sig icke böra taga ställning till dess särskilda bestämmelser. Såsom bilagor till statsrådsprotokollet fogas nu såväl detta förslag (Bilaga A), i det följande kallat departementsförslaget, som motiven till detsamma (Bilaga B). Efter den ytterligare omprövning av förslaget som ägt rum inom justitiedepartementet kan jag i huvudsak giva det min anslutning. Vissa jämkningar ha emellertid syntts erforderliga och jag vill i det följande redogöra för dessa.

Till en början må anmärkas några jämkningar som icke hänföra sig endast till någon viss sekretessbestämmelse.

I departementsförslaget förekommer i åtskilliga paragrafer stadgande, att Konungen äger förordna om hemlighållande av handlingar av visst slag, och i några paragrafer, att viss myndighet kan meddela dylikt förordnande. I ett stort antal fall åter har stadgats, att vissa handlingar ej må utlämnas utan tillstånd av Konungen eller utan tillstånd av viss myndighet. Enligt 37 § i förslaget skall, då enligt beslut, som jämlikt bemyndigande i lagen meddelats av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, viss handling ej må utlämnas, eller då enligt lagen för handlingens utlämnande tillstånd av dylik myndighet erfordras, Konungen äga förordna att handlingen utan hinder därav skall utlämnas.

Vid departementsförslagets upprättande torde ha avsetts att i de fall där Konungen eller viss myndighet tillagts befogenhet att förordna om sekretess de även skulle anses ha befogenhet att fritt förordna om sekretessens hävande, ehuru detta icke direkt utsagts. Emellertid synas i lagen böra införas uttryckliga bestämmelser härom. Sålunda har i 37 § infogats bestämmelse rörande Konungens rätt att häva sekretess jämväl i de fall där sekretessen är grundad på Konungens eget jämlikt lagen meddelade förordnande. De lagrum där viss myndighet tillagts rätt att förordna om sekretess å vissa handlingar torde i regel böra givas det innehållet, att myndigheten äger besluta att handlingarna ej må utan myndighetens tillstånd utlämnas. I enlighet härmed ha 2 § andra stycket, 8 § första stycket, 33 § och 34 § andra stycket ändrats. Enligt 36 § kan domstol i vissa fall förordna om hemlighållande av handlingar i där handlagda mål eller ärenden; med hänsyn till det sätt på vilket sekretessen å domstolshandlingar är anordnad synes emellertid icke lämpligt, att domstolen kan häva sekretessen, utan bör detta endast ankomma å Konungen i statsrådet enligt 37 §. Någon ändring av nyss angivet slag har sålunda icke skett med avseende å 36 §.

Beträffande 37 och 38 §§ har vidtagits ändring i syfte att tydligare utmärka, att Konungens förordnande om utlämnande enligt dessa lagrum icke

behöver avse allenast viss bestämd handling utan kan givas även generellt för vissa slag av handlingar.

Riksdagens kamrars och allmänna kyrkomötets samt de kommunala stämornas och representationernas förhandlingar äro regelmässigt offentliga. Vad angår deras protokoll och andra handlingar äro enligt departementsförslaget några särskilda inskränkningar i offentlighetsregeln icke angivna utom beträffande vissa speciella i 2 § omförmälda riksdagshandlingar, vilka skola närmare beröras i fortsättningen. Emellertid kan exempelvis ett utskottsbetänkande eller ett utlåtande till en kommuns beslutande organ utgöra eller innefatta sådan handling som efter ordalagen i någon annan sekretessbestämmelse i lagen skulle vara hemlig. I konstitutionsutskottets dechargebetänkande kan sålunda avtryckas statsrådsprotokoll, ett betänkande i en utrikespolitisk fråga kan sägas vara handling i ett ärende som angår rikets förhållande till främmande makt, ett drätselkammarutlåtande eller en kommunal revisionsberättelse kan avse ett ekonomiskt ärende i vilket handlingarna enligt 34 § departementsförslaget skola hållas hemliga, o. s. v. Riksdagens kamrars eller kommunala fullmäktiges protokoll kunna också falla under en sekretessbestämmelses ordalag. Visserligen torde handlingar av nu ifrågavarande slag utan att särskilt förbehåll stadgas i nu förevarande lag likväl kunna anses offentliga, enär grundlagarna eller kommunallagarna förutsätta deras offentlighet som ett moment i vederbörande representationsförhandlingsordning. För undanröjande av varje tvekan härutinnan har emellertid i departementsförslaget införts en ny paragraf, 40 §, av innehåll, att vad i lagen stadgas om handlingars hemlighållande ej utgör hinder för offentliggörande av handlingar i ärenden hos riksdagen eller allmänna kyrkomötet eller hos kommunal stämma eller representation, där myndighet som handlägger ärendet finner sådant erforderligt för ärendets behandling. I följd härav ha 40 och 41 §§ i departementsförslaget erhållit ändrade paragrafnummer, respektive 41 och 42. Anmärkas må vidare, att i förstnämnda paragraf införts bestämmelser att böter som ådömts enligt förevarande lag skola tillfalla kronan och vid bristande tillgång till deras gäldande förvandlas enligt allmän strafflag.

I lagen avses med begreppen statsmyndighet och kommunalmyndighet det samma som därmed avses i tryckfrihetsförordningen § 2, sådant detta lagrum lyder enligt det vilande grundlagsändringsförslaget, och begreppet myndighet är en sammanfattning av statsmyndighet och kommunalmyndighet. Det har syntes lämpligt att uttryckligen angiva detta i en i slutet av lagen insatt ny paragraf, 43 §.

I åtskilliga lagrum förekommer en bestämmelse, att handling oavsett stadgande om sekretess skall utlämnas, därest med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och de förhållanden under vilka det ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen att utlämnandet ej kommer att missbrukas till skada för person som avses i handlingen. Detta stadgande har jämkats därhän, att utlämnande skall ske om sådan trygghet kan anses för handen med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och

omständigheterna i övrigt. Vidare har den i nu avsedda lagrum intagna bestämmelsen att utlämnande bör ske med de förbehåll som prövas erforderliga redaktionellt jämkats.

Slutligen må anmärkas, att med hänsyn därtill att riksdagen icke i oförändrat skick antagit det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till grundlagsändringar rörande allmänna handlingar en redaktionell jämkning i nu förevarande lagförslags promulgationsbestämmelse funnits erforderlig.

Vad härefter angår de särskilda sekretessbestämmelserna har en del mindre ändringar och kompletteringar i departementsförslaget funnits erforderliga eller lämpliga.

I 1 § tredje stycket har vidtagits en ändring av redaktionell natur.

Ur 2 § ha utslutits sekretessbestämmelserna med avseende å utrikesnämndens handlingar och å konstitutionsutskottets handlingar rörande upplysningar som jämlikt riksdagsordningen § 38 mom. 5 prövats böra hemliga hållas. Dessa handlingar lära nämligen ändock komma att åtnjuta sekretesskydd, antingen enligt 3 § första stycket i departementsförslaget såsom hörande till ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt eller ock enligt bestämmelsen i 2 § angående sekretess å konstitutionsutskottets handlingar rörande granskning av statsrådsprotokoll och protokoll i kommandomål. Ej heller läser någon sekretessbestämmelse erfordras för handlingar hos det nyinrättade utrikesutskottet, vilket skall handlägga frågor som angå rikets förhållande till främmande makter och ej tillhöra annat utskotts behandling; även sådana handlingar torde falla under 3 § första stycket i departementsförslaget.

I 3 § andra stycket har den ändringen vidtagits, att för hemlighållande av handlingar som där avses ej skall erfordras Konungens förordnande. De fall då behov av sekretess å handlingar av nu ifrågavarande beskaffenhet gör sig gällande lära icke alltid kunna förutses. Det torde sålunda bliva svårt att genom generella förordnanden reglera sekretessen på ett tillfredsställande sätt; och den omgång och det besvär som skulle följa av nödvändigheten att för viss handlingens hemlighållande utverka Konungens förordnande synas böra undvikas. Därför har i lagrummet föreslagits stadgande av innehåll att ifrågavarande handlingar ej må utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet utlämnas tidigare än 50 år efter handlingens datum, med mindre det är uppenbart att handlingens innehållande icke påkallas av hänsyn till rikets säkerhet eller av internationella hänsyn. Någon olägenhet av att sålunda anförtro den myndighet som handlägger ärende av ifrågavarande beskaffenhet att disponera över sekretessen synes ej vara att befara. På grund av 37 § har Konungen alltid rätt att, i anledning av ansökan eller på eget initiativ, förordna om utlämnande.

Bland de handlingar angående rikets försvar, om vilkas hemlighållande Konungen enligt 4 § skall kunna förordna, ha även upptagits handlingar som röra det civila luftskyddets planläggning. Det finnes nämligen otvivelaktigt behov av luftskyddsplaners hemlighållande i viss utsträckning. I övrigt har i paragrafen företagits en mindre redaktionell ändring.

I 6, 8 och 10 §§ ha vissa redaktionella ändringar vidtagits. Beträffande 8 § har byggnadsstyrelsen — i en skrivelse som närmare skall omtalas i fortsättningen vid redogörelse för ändringar i 27 § — anmärkt, att tvekan möjligen kunde uppstå huruvida till länsarkitektkontor från t. ex. kommunal myndighet inkomna handlingar, avseende ett åt länsarkitekt lämnat uppdrag att uppgöra förslag till stadsplan, omfattades av sekretess enligt denna paragraf under den tid ärendet befunne sig hos länsarkitekten. Stadgandet i 8 § innebär emellertid, enligt de allmänna grunderna för lagstiftningen, att de i paragrafen avsedda handlingar rörande stadsplan bliva hemliga hos vilken myndighet de än finnas, således även om de överlämnats till länsarkitekt. Byggnadsstyrelsens anmärkning torde alltså icke böra föranleda någon ändring av 8 §.

Enligt departementsförslaget, 12 §, må handlingar rörande fångvård eller rörande behandling eller tillsyn av brottslingar, om vilka domstol förordnat att de skola intagas å annan anstalt än fängelse, eller rörande övervakning av villkorligt dömda eller tillsyn av villkorligt frigivna eller rörande behandling eller tillsyn av dem som ådömts tvångsarbete, såvitt handlingarna angå enskild som är eller varit intagen å fängelse eller annan anstalt eller föremål för tillsyn eller övervakning, icke tidigare än 70 år efter handlingens datum utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer. Emellertid synas ej alla handlingar av nämnda slag böra vara hemliga. Sekretessen torde böra avse endast handlingar som upprättats av myndigheter vid ifrågavarande anstalter — fångvårdsanstalter, allmänna uppfostringsanstalter och tvångsarbetsanstalter — samt av dem som handhava övervakning eller tillsyn över brottslingar eller lösdrivare, som icke äro intagna å sådan anstalt. Genom offentliggörande av sådana handlingar kunna onödigtvis yppas fångars och andra ifrågavarande personers enskilda förhållanden, uppförande och dylikt. Likaså är det från skilda synpunkter mindre lämpligt, att en å fängelse eller annan anstalt intagen person själv skall kunna utfå anteckningar eller utlåtanden som upprättas angående honom av anstaltspersonalen. Däremot torde icke handlingar rörande ifrågavarande klientel som upprättas av andra myndigheter än nu angivits böra undandragas offentligheten. Detta kunde inkräkta på allmänhetens kontrollintresse mera än som vore skäligt och behöfligt. Sålunda böra fångvårdsstyrelsens yttranden i frågor om nåd eller villkorlig frigivning eller eljest rörande fånges vård och behandling vara offentliga. Även fångars och andra ifrågavarande personers egna skrivelser och framställningar torde ej böra hållas hemliga. Med hänsyn till vad nu anförts har paragrafen omredigerats, varjämte i 39 § gjorts undantag jämväl för handlingar rörande person som är intagen på anstalt varom nu är fråga.

I 13 § har vidtagits en mindre jämkning av formell natur.

Bland de sociala ärenden, i vilka handlingar enligt 14 § skola vara underkastade sekretess, ha synts böra upptagas även ärenden rörande tillsyn å understödsföreningar. Här är främst fråga om handlingar i ärenden angående utbetalande av sjukhjälp och arbetslöshetshjälp, vilka kunna infordras

till myndighet som har att utöva tillsyn över dylika föreningar. Vidare torde sekretesskydd enligt denna paragraf böra beredas handlingar i ärenden rörande tilldelning av moderskapsunderstöd. Sådant understöd utgår enligt förordning den 26 juni 1931 av statsmedel, därvid utdelningen handhaves av sjukkassorna under tillsyn av socialstyrelsen, som äger pröva sjukkassas beslut. I proposition (nr 38) till innevarande riksdag föreslås att moderskapsunderstöd skall ersättas av moderskapspenning. Härjämte föreslås, att i vissa fall särskild mödrahjälp skall kunna utgå av statsmedel; ärenden här om skola handläggas av barnavårdsnämnderna och särskilda mödrahjälpsnämnder. Med hänsyn till de skilda former för det allmännas hjälpverksamhet vid barnsbörd, vilka sålunda föreslagits, har i förevarande paragraf såsom föremål för sekretess mera allmänt angivits handlingar i ärenden rörande understöd vid barnsbörd. Uttrycket allmän pensionsförsäkring har utbyttts mot folkpensionering i enlighet med terminologien i den nya lagstiftningen på området, varjämte såsom föremål för sekretess även upptagits handlingar som eljest röra pensionsstyrelsens eller pensionsnämnds verksamhet; dessa myndigheter handlägga nämligen utöver folkpensioneringsärenden även vissa andra ärenden, där ett motsvarande sekretessbehov finnes, såsom ärenden rörande blindhetsersättning och invalidunderstöd. Sekretessen med avseende å handlingar i ärenden rörande hjälpverksamhet vid arbetslöshet har icke, såsom i departementsförslaget, begränsats till de fall då fråga är om statlig eller statsunderstödd sådan verksamhet utan bestämts att omfatta all hjälpverksamhet vid arbetslöshet, alltså även rent kommunal sådan. Slutligen har i denna paragraf en del redaktionella jämkningar vidtagits.

Beträffande 15 § har densamma såtillvida ändrats, att endast till överförmyndare inkomna men ej av honom upprättade handlingar, i vad de angå enskildas ekonomiska förhållanden, skola vara hemliga. Bland de handlingar som upprättas av överförmyndare märkas i främsta rummet de böcker angående förmynderskap, vilka överförmyndaren enligt 3 kap. 11 § lagen om förmynderskap har att föra. För dessa böcker synes, icke ens såvitt de lämna upplysningar om enskildas ekonomiska förhållanden, något egentligt sekretessbehov finnas; däremot torde det vara i den allmänna kontrollens intresse att de i sin helhet äro offentliga. Lagberedningen har också i motiven till förmynderskapslagen uttalat sig i sådan riktning. Förevarande paragraf har vidare underkastats den jämkningen att jämte överförmyndare uttryckligen nämnts förmyndarkammaren i Stockholm, vilken därstädes motsvarar överförmyndaren.

I 16 § har en redaktionell jämkning vidtagits.

Uti 17 §, där enligt departementsförslaget sekretess stadgas för uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen, eller eljest för beräknande av skatt eller allmän avgift, har ansetts riktigast att icke medtaga uppgifter avseende allmän avgift. Uttrycket skatt torde nämligen vara tillräckligt vidsträckt för att giva avsedd omfattning åt lagrummet, vartill kommer att uttrycket allmän avgift skulle kunna anses omfatta även avgifter som av staten eller kommunen upptagas såsom direkt ersättning för vissa nyttig-

heter. I paragrafen har vidare gjorts förbehåll om utlämnande ej blott för det fall att den skattskyldige samtycker därtill utan även för de fall, där i vederbörande skatteförfattning föreskrives utlämnande. Sistnämnda förbehåll är särskilt betingat av den i nu gällande taxeringsförordning 56 § sista stycket upptagna bestämmelsen, att uppgifter om vinst, utdelning eller ränta å värdepapper skola vara tillgängliga även för dem, från vilka vinsten, utdelningen eller räntan erhållits. Det må slutligen anmärkas, att frågan rörande sekretess beträffande resultatet av taxering icke i detta sammanhang kunnat upptagas, enär denna fråga sammanhänger med spörsmålet om en allmän beskattningsreform, vilket fortfarande är beroende på prövning.

Med avseende å 18 §, i vilken vidtagits några redaktionella jämkningar, må anmärkas, att vid 1936 års riksdag genomfördes lagstiftning varigenom jordbrukskreditkasseseväsendet lades under bank- och fondinspektionens tillsyn. Det är sålunda väl motiverat att, såsom skett redan i departementsförslaget, utsträcka sekretesskyddet enligt denna paragraf även till handlingar rörande tillsynen av andra penninginrättningar än banker och sparbanker.

I 19 § av departementsförslaget har upptagits en sekretessbestämmelse rörande handlingar i ärenden angående dels försäkring för olycksfall i arbete eller för yrkessjukdomar, dels arbetarskydd eller arbetstidens begränsning, dels ock arbetstillstånd för utlännning, allt såvitt handlingarna röra arbetsgivares yrkeshemlighet eller eljest innehålla sådana upplysningar om driftanordning eller affärsförhållande vilkas offentliggörande kan lända arbetsgivare till skada. Denna bestämmelse är, såsom i motiven till departementsförslaget närmare omtalas, utformad i anslutning till de i olycksfallsförsäkringslagen och arbetarskyddslagen upptagna, varandra motsvarande bestämmelserna rörande diskretionsplikt för tjänstemän som handhava ärenden enligt nämnda lagar. Det föreslagna stadgandet har, såvitt angår handlingar rörande arbetarskydd eller arbetstidens begränsning eller arbetstillstånd för utlännning, icke någon motsvarighet i gällande rätt. Däremot motsvaras stadgandet, såvitt angår handlingar rörande försäkring för olycksfall i arbete eller för yrkessjukdomar, av en sekretessbestämmelse i gällande tryckfrihetsförordning, vilken anknyter till ett stadgande i 17 § olycksfallsförsäkringslagen om arbetsgivares skyldighet att till försäkringsrådet eller riksförsäkringsanstalten lämna vissa uppgifter. Dessa uppgifter kunna måhända icke alltid sägas beröra sådana förhållanden som enligt departementsförslaget skulle föranleda sekretess. Möjligen skulle därför sekretessens omfattning genom förslaget bli va något inskränktare och gränserna för densamma något oklarare. Med hänsyn härtill och då något behov av ändring i gällande bestämmelse icke veterligen försports, synes det — om än en enhetlig konstruktion av sekretessbestämmelserna på olycksfallsförsäkringens och arbetarskyddets områden i och för sig kunde synas önskvärd — lämpligast att utforma sekretesskyddet på förstnämnda område i anslutning till gällande rätt. Detta överensstämmer ock med vad som föreslogs i 1935 års sakkunnigförslag, vilket härulinnan lämnades utan anmärkning i yttrandena. I enlighet med vad sålunda anförts har i förevarande paragraf upptagits ett första stycke med be-

stämmelse om riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets handlingar av i huvudsak samma innebörd som den nuvarande, fränsett den från 5 till 20 år förlängda sekretesstiden, under det att i ett andra stycke upptagits departementsförslaget såvitt rör övriga i paragrafen avsedda handlingar. Det må framhållas, att även handlingar i ärenden rörande tillämpningen av den år 1936 antagna lantarbetstidslagen falla under sekretesskyddet enligt andra stycket. I syfte bland annat att tydligare utmärka detta förhållande har uttrycket arbetstidens begränsning, som möjligen kunde tydas såsom hänförande sig endast till lagen om arbetstidens begränsning, utbytt mot arbetstidens reglering.

I 21 § har gjorts en mindre jämkning av väsentligen redaktionell innebörd.

I 26 § har utsatts en tidsgräns för sekretessen av 70 år, den vanliga tidsgränsen då fråga är om skydd för personliga förhållanden. En till tiden obegränsad sekretess, som departementsförslaget innebar, synes mindre lämplig, då åtminstone vissa av här ifrågasvarande handlingar, t. ex. protokoll hos notarius publicus, bevaras för framtiden i offentliga arkiv. I övrigt har andra stycket av paragrafen undergått redaktionell jämkning.

I skrivelse den 2 februari 1937 har byggnadsstyrelsen hemställt om införande av sekretessbestämmelse till skydd för handlingar som till länsarkitektkontor inkommit eller där upprättats i anledning av ifrågasatt eller lämnat uppdrag enligt 5 § i instruktionen den 15 juni 1935 (nr 354) för länsarkitektorganisationen. Sådana handlingar borde enligt styrelsens förmenande ej få utlämnas i vidare mån än handlingens ändamål det krävde eller den som för uppdraget hänvänt sig till länsarkitektkontoret därtill samtyckte. I 5 § länsarkitektinstruktionen stadgas, att länsarkitekt, i den mån tjänsten i övrigt medgiver, är skyldig att för statsverkets räkning åtaga sig uppdrag av statliga, kommunala eller andra myndigheter eller enskilda att uppgöra förslag till planer för skilda slag av samhällelig bebyggelse samt vissa andra angivna uppdrag. Till stöd för den föreslagna sekretessbestämmelsen har byggnadsstyrelsen anfört bl. a., att den omständigheten att byggnadsplaner på landet upprättas på markägarens bekostnad icke vore tillräckligt skäl att i förevarande lagstiftning helt förbigå byggnadsplaner såsom i departementsförslaget skett. Därest nämligen uppdrag att uppgöra förslag till sådan plan lämnades länsarkitekt, syntes enligt departementsförslaget alla till honom ingivna handlingar rörande dylikt ärende bliva offentliga, även om markägarna skulle ha välgrundad anledning att motsätta sig utlämnande. Uppdragsgivare kunde jämväl beträffande handlingar rörande andra till länsarkitekt lämnade uppdrag ha fullgoda skäl för krav på hemlighållande. Även ur det allmännas synpunkt måste det av olika skäl anses olämpligt, om det skulle råda fri tillgång till alla handlingar som rörde länsarkitekts arbete i anledning av lämnade uppdrag. I viss mån skulle möjligen med stöd av 27 § i departementsförslaget skydd kunna beredas för vissa av nu ifrågasvarande handlingar. Bestämmelsen torde emellertid icke medgiva ett tillräckligt effektivt skydd, enär det endast skulle kunna avse utredningar och undersökningar men knappast t. ex. utarbetade förslag. — I anledning av vad

byggnadsstyrelsen sålunda anfört må framhållas, att uttrycket utredningar i 27 § departementsförslaget torde kunna fattas så vidsträckt att även utarbetade förslag inbegripas därunder. Däremot synes det vara en brist i stadgandet, att handlingar som av enskilda ingivits till länsarkitekt som material vid fullgörande av uppdrag icke kunna skyddas. Motsvarande förhållande kan föreligga på andra områden där myndighet utför utredningar eller undersökningar för enskildas räkning. På grund härav har paragrafen ändrats därhän, att icke blott handlingar, som innefatta dylika utredningar och undersökningar, utan alla handlingar, som inkommit till eller upprättats hos myndighet för angivna ändamål, komma att omfattas av bestämmelsen.

Departementsförslaget upptager i 31 § bestämmelse att handlingar i ärenden om vilkas hemlighållande stadgas i lagen om riksbanken icke må i annan ordning än där föreskrives utlämnas tidigare än 20 år efter handlingens datum. Enligt gällande tryckfrihetsförordning må sådana handlingar icke före 50 år efter deras datum utlämnas utan vederbörandes tillstånd. I riksbankslagen angivas i 35 § första stycket vilka ärenden i riksbanken som skola hållas hemliga. Andra stycket av samma paragraf innehåller ett stadgande, att överläggningar och beslut i sådana frågor skola upptagas i särskilt protokoll, vars innehåll ej må yppas förrän 50 år efter protokollets datum, där ej riksdagens bankoutsrott, dess revisorer eller fullmäktige i riksbanken anse sådant tidigare kunna ske utan skada för riksbanken. Därest departementsförslaget antoges, skulle tydligen sistberörda stadgande behöva ändras i fråga om den där angivna sekretesstiden av 50 år. Den i departementsförslaget förordade sänkningen av sekretesstiden till 20 år har bland annat motiverats därmed, att samma tid skulle gälla beträffande handlingar hos tillsynsmyndighet över banker, sparbanker och försäkringsanstalter, handlingar hos postsparbanken och postgirorörelsen samt handlingar rörande penningutlåning på andra områden, och att någon olikhet beträffande sekretessens tidslängd ej borde ifrågakomma mellan dessa kategorier av handlingar. Fullmäktige i riksbanken ha i yttrande över 1935 års sakkunnigförslag rörande allmänna handlingar — där sekretesstiden för samtliga nyssnämnda slag av handlingar sattes till 25 år — godtagit sistnämnda tid för riksbankshandlingars vidkommande, bland annat med hänsyn till att förslaget upptog samma sekretesstid för handlingar hos tillsynsmyndighet över banker, sparbanker och försäkringsanstalter. Emellertid torde, då sekretesstiden sålunda föreslagits sänkt från nuvarande 50 år, icke närmare ha beaktats, att bland de ärenden, vilka enligt riksbankslagen skola hållas hemliga, förekomma sådana, i vilka handlingarna, om man bortsågo från förevarande stadgande i departementsförslaget, skulle hållas hemliga enligt andra där föreslagna stadganden. Särskilt är att märka, att åtskilliga av ifrågavarande riksbanksärenden äro ärenden vilka röra riksbankens förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest röra främmande makt eller dess förhållanden; sådana ärenden skola enligt ordalagen i 3 § andra stycket departementsförslaget — även efter den ändring av detta lagrum som nu föreslagits — kunna hemlighållas 50 år. Sistnämnda bestämmelse

torde emellertid enligt förslaget icke bliva tillämplig å riksbanksärenden av ifrågavarande slag, då hemliga riksbanksärenden utan undantag falla under 31 §. Handlingar i riksbanksärenden som röra främmande makt böra dock liksom handlingar i andra ärenden rörande främmande makt kunna hemlighållas 50 år. Det torde emellertid vara olägligt och överflödigt att vidtaga uppdelning av riksbankens handlingar med avseende å sekretesstiden och villkoren för hemlighållande. Några betänkligheter mot att för alla riksbankshandlingar i hemliga ärenden bibehålla den nuvarande sekretesstiden av 50 år synas ej kunna anföras. Härigenom undvikes även ändring av riksbankslagen. I överensstämmelse med vad nu anförts har departementsförslaget ändrats. Därvid har även vidtagits den ändringen i förevarande lagrum, att beträffande ordningen för utlämnande före den angivna sekretesstidens utgång icke hänvisats till riksbankslagen utan direkt utsagts, att utlämnande inom denna tid ej får ske utan tillstånd av fullmäktige i riksbanken eller av riksdagens bankoutskott eller revisorer.

Med avseende å 32 § har skett den ändringen, att där angivna handlingar rörande utlåning skola kunna beläggas med sekretess ej blott såvitt angår lånökandes eller låntagares förhållanden utan även såvitt angår borgesmans, varjämte paragrafen i övrigt något jämkats i formellt hänseende.

Beträffande 34 § har till undvikande av missförstånd utmärkts, att bestämmelsen om sekretess å handlingar angående utförande av arbete för statens eller menighets räkning endast avser sådant arbete, som utföres annorledes än genom statens eller menighetens egen personal, och således icke gäller tjänste- eller andra arbetsanställningsavtal. Dessutom ha några andra redaktionella jämkningar vidtagits.

I 36 § av departementsförslaget föreskrives beträffande hemlighållande av handlingar vid domstol i huvudsak följande. Då mål vid underrätt handlagts inom stängda dörrar, må enligt paragrafens första stycke protokoll över sådan handläggning och handlingar som därvid ingivits icke utan domstolens tillstånd utlämnas innan målet blivit skilt från dess handläggning; fortsatt hemlighållande skall kunna äga rum om domstolen förordnar därom. Har sådant förordnande meddelats, må enligt andra stycket i paragrafen, om målet fullföljes till hovrätt, dit ingivna och där upprättade handlingar icke utan hovrättens tillstånd utlämnas innan målet blivit skilt från dess handläggning, och skall ytterligare hemlighållande av handlingar i målet vara beroende på hovrättens prövning. Vid fullföljd till Kungl. Maj:t skola enligt tredje stycket gälla motsvarande regler som vid fullföljd till hovrätt. I fjärde stycket stadgas, att de föregående bestämmelserna i paragrafen skola äga motsvarande tillämpning när i brottmål, varmed hovrätt såsom första domstol tager befattning, förhör inför hovrätten äger rum inom stängda dörrar. Sistnämnda stadgande ansluter sig till den före den 1 oktober 1936 gällande lagstiftningen, enligt vilken reglerna om offentlighet vid underrätt skulle äga tillämpning å hovrätt allenast beträffande förhör i brottmål som hovrätten handlägger i första instans. Enligt lag den 29 maj 1936 (nr 220) om offentlighet vid förhör inför hovrätt, som trätt i kraft den 1 oktober 1936, skall

emellertid — sedan samtidigt genom ändring av vissa stadganden i rättegångsbalken möjligheterna utvidgats att i fullföljda mål anställa förhör inför hovrätt — överhuvud beträffande förhör inför hovrätt gälla vad som är stadgat om offentlighet vid underrätt. På grund härav har bestämmelsen i 36 § fjärde stycket i departementsförslaget uteslutits och i stället föreskrifterna i samma paragrafs första stycke gjorts tillämpliga jämväl för de fall då hovrätt håller förhör inom stängda dörrar.

Även ett par andra jämkningar ha vidtagits i 36 §. Enligt departementsförslaget skall sålunda domstolen, då den förordnar att sekretess å handlingar i ett mål skall bestå efter slutad handläggning, beakta övriga stadganden i lagen angående förbud mot handlingars utlämnande. Denna bestämmelse kan måhända verka vilseledande och har därför uteslutits. Domstolarna lära likväl hämta en viss ledning från övriga bestämmelser i lagen vid fastställande av sekretessetidens längd i olika fall och vid avgörande av frågan huruvida de sekretessbelagda handlingarna skola kunna utlämnas med enskilda parterers samtycke. Slutligen har sista stycket i paragrafen omredigerats i förtydligande syfte.»

Föredraganden hemställer härefter, att ifrågavarande förslag till *lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar*, efter ändring i angivna hänseenden, måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande under förutsättning att förut omförmälda, av riksdagen såsom vilande antagna förslag till grundlagsändringar varder slutligen godkänt.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tage Evers.

Fö r s l a g
till
L a g
om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

I statsrådet förda protokoll i ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt, så ock protokoll i kommandomål, må icke utan Konungens tillstånd utlämnas tidigare än femtio år efter protokollets datum.

Andra i statsrådet förda protokoll än i första stycket sägs må ej utan Konungens tillstånd utlämnas tidigare än två år efter protokollets datum; Konungen obetaget att förordna att sådant protokoll ej må utlämnas förrän viss längre tid, högst femtio år, förflutit från dess datum.

Vad nedan i denna lag stadgas om handlingars hemlighållande har ej avseende å de i denna paragraf omförmälda protokoll.

2 §.

Riksdagens kamrars protokoll vid sammanträde inom lyckta dörrar enligt 56 § riksdagsordningen ävensom utrikesnämndens protokoll må ej tidigare än femtio år efter protokollets datum utlämnas utan tillstånd av Konungen och, beträffande kammares protokoll, jämväl av kammaren.

Sammanträder kammare i annat fall än ovan sagts inom lyckta dörrar, äger kammaren besluta att därvid fört protokoll ej må utlämnas förrän viss tid, högst femtio år, förflutit från dess datum.

Konstitutionsutskottets handlingar rörande granskning av statsrådsprotokoll och protokoll i kommandomål må ej utan utskottets tillstånd utlämnas innan protokollen få offentliggöras. Ej heller må nämnda utskotts handlingar, i vad de röra upplysningar som jämlikt 38 § 5 mom. riksdagsordningen prövats böra hållas hemliga, utan utskottets tillstånd utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum.

3 §.

Handlingar i ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt må allenast i de fall och i den ordning Konungen bestämmer utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum.

Med avseende å handlingar i ärenden vilka, utan att vara av beskaffenhet som i första stycket sägs, angå svensk myndighets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest röra främmande makt

eller dess förhållanden, äger Konungen, då rikets säkerhet, internationella hänsyn eller andra lika viktiga skäl det påkalla, förordna att de ej må utlämnas förrän viss tid, högst femtio år, förflutit från handlingens datum.

4 §.

Beträffande handlingar som röra krigsmaktens mobilisering, sammandragning eller verksamhet under krigstid eller vid krigsfara, dess mobiliseringsförråd och mobiliseringsutrustning, rikets fästningsverk och övriga fasta försvarsanstalter, örlogsstationer samt för krigsmakten avsedda varv och fartyg, militära flygstationer samt för krigsmakten avsedda flygverkstäder och luftfartyg, militära positioner och minförsvar, annan för krigsbruk avsedd materiels tekniska byggnad och beskaffenhet, för militärt ändamål avsedda kommunikations- och förbindelseleder, experiment och uppfinningar eller ock den allmänna ekonomiska försvarsberedskapen, äger Konungen, såframt handlingarnas offentliggörande kan medföra våda för rikets säkerhet eller uppenbart kan skada dess försvar, förordna att de ej må utlämnas förrän viss tid från handlingens datum förflutit, dock högst femtio år, där ej särskilda förhållanden påkalla längre tid.

5 §.

Protokoll hållna hos riksdagens eller allmänt kyrkomötes utskott, så ock statliga kommittéers protokoll, må ej utan utskottets eller kommitténs samtycke utlämnas förrän det ärende protokollen avse hos utskottet eller kommittén slutförts. Vad nu är sagt skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kommunalmyndighets protokoll i ärenden som av myndigheten allenast för beredning handhavas.

Riksdagens revisorerers protokoll må ej utlämnas innan den berättelse vartill de höra offentliggjorts.

6 §.

Handlingar, som av myndighet upprättats eller anskaffats för kronans eller menighets räkning till utredning i någon dess pågående eller möjligen blivande rättstvist, må ej utlämnas utan tillstånd av den myndighet som har att föra talan i saken, förrän densamma blivit slutligen avgjord eller tjugu år förflutit från handlingens datum.

7 §.

Beträffande handlingar upprättade för myndighets gransknings- eller inspektionsverksamhet eller för anordnande av kunskapsprov under myndighets inseende, äger Konungen förordna, att de ej må utlämnas före den avsedda granskningen, inspektionen eller prövningen, såframt dennas syfte skulle motverkas genom dylikt bekantgörande.

8 §.

Hos myndighet upprättade handlingar i ärende angående uppgörande av ny eller ändrad stadsplan må ej utan tillstånd av myndighet som handlägger

ärendet utlämnas, förrän förslag däri blivit tillgängligt för granskning i den ordning varom särskilt är stadgat. Såvitt angår hos myndighet i dylikt ärende upprättade handlingar med beräkningar av fastighetsvärden, äger myndighet som handlägger ärendet besluta att sådan handling skall hemlighållas efter nämnda tidpunkt, dock ej längre än till dess stadsplanen blivit genomförd eller tjugu år förflutit från handlingens datum.

Vad i första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande stomplan, så ock med avseende å utomplansbestämmelser för städer och stadsliknande samhällen på landet.

9 §.

Handlingar innefattande redogörelse för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art, som myndighet låtit verkställa för statens eller menighets räkning, må ej utan myndighetens tillstånd utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum.

10 §.

Handlingar rörande polismyndighets, tullmyndighets eller allmän åklagares verksamhet till förekommande eller beivrande av brott må ej utlämnas tidigare än sjuttio år efter handlingens datum, för så vitt det skäligen kan befaras att sådant utlämnande skulle motverka brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller åtgärder till förekommande av brott eller ock vara menligt för rikets säkerhet eller för enskild person; Konungen obetaget att, där det med hänsyn till särskilda omständigheter finnes påkallat, medgiva undantag från sålunda stadgat förbud mot utlämnande.

11 §.

Uppgifter och anteckningar som tillhöra det i riket inrättade straffregistret må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än i lagen om straffregister sägs.

Utslag eller underrättelser avseende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, så ock därom förda anteckningar, må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

Föres hos myndighet särskilt register angående straff och tillrättavisningar som ådömts eller tilldelats underlydande personal, gälle om uppgifter och anteckningar tillhörande sådant register vad i andra stycket sägs.

12 §.

Handlingar rörande fängvård eller rörande behandling eller tillsyn av brottslingar, om vilka domstol förordnat att de skola intagas å annan anstalt än fängelse, eller rörande övervakning av villkorligt dömda eller tillsyn av villkorligt frigivna, eller rörande behandling eller tillsyn av dem vilka ådömts tvångsarbete må, såvitt de angå enskild som är eller varit intagen å fängelse eller annan anstalt eller föremål för tillsyn eller övervakning, icke

tidigare än sjuttio år efter handlingens datum utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

13 §.

Anteckningar i kyrkoböcker, folkregister och mantalsböcker ävensom handlingar vilka eljest röra kyrko- eller folkbokföringen, själavården eller kyrkotukten må, där de innehålla upplysning om enskilds personliga förhållanden, icke utan hans samtycke till annan utlämnas förrän sjuttio år förflutit från anteckningens eller handlingens datum, såvida icke, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och de förhållanden under vilka det ifrågasattes, trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde som avses eller för hans nära anhöriga. Utlämnande bör ske med de förbehåll som prövas erforderliga.

14 §.

Handlingar som av läkare eller hos medicinalstyrelsen eller på läkares eller styrelsens föranstaltande upprättats till utredning i mål eller ärende hos domstol eller i ärende som avses i giftermålsbalken; handlingar i ärenden rörande hälsovård, sjukvård, fattigvård, samhällets barnavård och ungdomsskydd eller eljest barnavårdsnämnds och barnavårdsmäns verksamhet, behandling av alkoholister, rätt för enskilda att inköpa alkoholhaltiga drycker eller eljest nykterhetsnämnds verksamhet, allmän pensionsförsäkring, försäkring för olycksfall i arbete eller eljest riksförsäkringsanstaltens eller försäkringsrådets verksamhet, statlig eller statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet; så ock handlingar i ärenden rörande kontroll å utlämningar som här i riket vistas eller hit söka tillträde, må, i vad de angå enskilds personliga förhållanden, icke utan hans samtycke till annan utlämnas tidigare än sjuttio år efter handlingens datum.

Handling skall dock utlämnas, om, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och de förhållanden under vilka det ifrågasattes, trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses eller för hans nära anhöriga. Utlämnande bör ske med de förbehåll som prövas erforderliga.

Åtgång till handling som i denna paragraf avses må vägras även den, vars personliga förhållanden äro i fråga eller som eljest på grund av vad ovan stadgas skulle vara berättigad att utfå handlingen, såvida den angår någons intagning, vård eller behandling å anstalt eller inrättning eller någons vård eller behandling av läkare annorstädes än å anstalt, samt grundad anledning finnes att antaga att genom utlämnande ändamålet med vården eller behandlingen skulle motverkas eller någons personliga säkerhet sättas i fara. Likaledes må åtgång till handling, utvisande vem som gjort anmälan i ärende rörande samhällets barnavård eller ungdomsskydd eller rörande behandling av alkoholister eller vem som eljest lämnat upplysningar i sådant ärende, kunna vägras, om grundad anledning finnes att antaga att den, om vil-

ken anmälan gjorts eller upplysningarna lämnats, kommer att missbruka erhållen kännedom i berörda hänseende till skada för annan person.

Vad i denna paragraf stadgas har icke avseende å myndighets beslut som särskilt utfärdats eller i protokoll upptagits, där fråga ej är om barnavårdsnämnds eller nykterhetsnämnds beslut eller beslut i ärende som rör tillämpning av lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

Uppgifter och anteckningar vilka tillhöra de i kommunerna förda socialregistren må ej utlämnas i vidare mån än som följer av lagen om socialregister.

15 §.

Till överförmyndare inkomna eller av honom upprättade handlingar må, i vad de angå enskildas ekonomiska förhållanden, icke tidigare än tjugu år efter handlingens datum utlämnas i vidare mån än i lagen om förmynderskap föreskrives.

16 §.

För statlig eller kommunal statistik lämnade uppgifter, som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter, må ej utlämnas förrän tjugu år från uppgiftens datum förflutit, därest ej den som däri avses samtycker till ett tidigare utlämnande, eller ock, med hänsyn till uppgiftens natur eller det ändamål för vilket utlämnandet åstundas och de förhållanden under vilka det ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till hans skada. Utlämnande bör ske med de förbehåll som prövas erforderliga.

17 §.

Till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen, eller eljest för beräkning av skatt eller allmän avgift må ej utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum.

18 §.

Till tillsynsmyndighet över banker, sparbanker, andra penninginrättningar eller försäkringsanstalter inkomna och där upprättade handlingar, i vad de röra enskildas förhållanden till dylik inrättning, ävensom till tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet inkomna och där upprättade handlingar, i vad de röra vederbörande yrkesutövares enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden, må icke utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum, därest icke vederbörande tillsynsmyndighet för fullgörande av sin uppgift så prövar nödigt.

19 §.

Handlingar i ärenden angående försäkring för olycksfall i arbete eller för yrkessjukdomar, angående arbetarskydd eller arbetstidens begränsning, så ock angående arbetstillstånd för utlänning, må, såvitt de röra arbetsgivares

yrkeshemlighet eller eljest innehålla sådana upplysningar om drifthanordning eller affärsförhållande vilkas offentliggörande kan lända arbetsgivare till skada, icke i vidare mån än som kan följa av de i nämnda ämnen gällande lagar utlämnas utan arbetsgivarens samtycke förrän tjugu år från handlingens datum förflutit.

20 §.

Handlingar vilka inkommit till eller upprättats hos undersökningsmyndighet varom förmåles i lagen om undersökning angående monopolistiska företag och sammanslutningar må ej utlämnas i andra fall eller annan ordning än i nämnda lag sägs.

21 §.

Beträffande handlingar vilka i andra fall än eljest i denna lag sägs röra statlig utredning, kontroll eller stödverksamhet med avseende å produktion, handel, bankrörelse, försäkringsrörelse eller transportverksamhet eller eljest med avseende å näringslivet, äger Konungen förordna, att i den mån de innefatta sådana upplysningar om enskilda företags eller sammanslutningars affärs- eller driftförhållanden vilkas offentliggörande kan lända vederbörande företag eller sammanslutning till men, handlingarna ej må utlämnas förrän viss tid, högst tjugu år, förflutit från handlingens datum.

22 §.

Handlingar i ärenden rörande mätningförrättning eller mätning utgifter enligt lagen om virkesmätning må ej utlämnas i vidare mån än som följer av nämnda lag.

23 §.

Handlingar i ärenden angående ansökning om patent må, i vad de angå uppfinning därå ej patent beviljats, icke utan sökandens samtycke till annan utlämnas i vidsträcktare mån än som föranledes av förordningen angående patent.

24 §.

Handling i ärende som avses i lagen om medling i arbetstvister må, i den mån myndighet som handlägger ärendet så beslutar eller förbehåll enligt 7 § i nämnda lag gjorts med avseende å handlingen, icke utlämnas tidigare än tjugu år efter dess datum.

25 §.

Handlingar i ärenden rörande offentlig arbetsförmedling, vilka till anstalt för sådan förmedling inkommit eller där upprättats, må ej i vidare mån än som erfordras för förmedlingsverksamhetens behöriga bedrivande utlämnas förrän tjugu år från handlingens datum förflutit, såvida icke med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och de förhållanden under vilka det ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till arbetsgivares eller arbetssökandes skada eller förklenande. Utlämnande bör ske med de förbehåll som prövas erforderliga.

26 §.

Handlingar som till offentliga rättshjälpsanstalter inkommit eller där upp-
rättats angående rättshjälp åt enskilda, så ock handlingar i ärenden hos no-
tarius publicus rörande sådant som blivit honom såsom hemligt anförtrott
eller eljest ej bör bliva obehöriga kunnigt, må ej utlämnas i vidare mån än
handlingens ändamål kräver eller den som i ärendet anlitat anstalten eller
notarius publicus därtill samtycker.

Beträffande handlingar i andra ärenden angående rättshjälp åt enskilda
än i första stycket sägs, äger Konungen förordna att handlingarna ej må ut-
lämnas i andra fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

27 §.

Med avseende å handlingar vilka angå myndighets verksamhet för inför-
skaffande eller meddelande av upplysningar till enskildas tjänst eller inne-
fatta utredningar eller undersökningar som myndighet låtit utföra för en-
skilds räkning, äger Konungen förordna att de ej må utlämnas i andra fall
eller annan ordning än Konungen bestämmer.

28 §.

Till statlig eller kommunal anstalt för samfärdsel inkomna och där upprät-
tade handlingar avseende samfärdseln, så ock till tullverket inkomna och
där upprättade handlingar rörande varor som vid verket behandlas, må,
såvitt de angå deras angelägenheter som anlita eller eljest träda i beröring
med anstalten eller verket, icke utan samtycke av dem handlingen sålunda
angår utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter dess datum, där ej med
hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och de förhållanden
under vilka det ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen att det ej
kommer att missbrukas till deras skada. Utlämnande bör ske med de förbe-
håll som prövas erforderliga.

Vad i första stycket sägs gäller ej beslut varigenom avgift för samfärds-
medels begagnande fastställts.

Beträffande vissa handlingar tillhörande post- och telegrafverkens rörelse
är särskilt stadgat i 29 och 30 §§.

29 §.

Till post- eller telegrafverket inkomna och där upprättade handlingar, som
lämna upplysning om särskilda postförsändelser, telegram eller telefonsam-
tal, må icke utlämnas till annan än postförsändelsens avsändare eller motta-
gare eller telegrammets avsändare eller adressat eller någon av dem som väx-
lat telefonsamtalet eller äro innehavare av de vid samtalet använda telefon-
apparaterna.

30 §.

Handling av vilken framgår enskilds förhållande till postsparbanken eller
postgirorörelsen må ej utan dennes samtycke till annan utlämnas tidigare

än tjuugu år efter handlingens datum, där ej Konungen för särskilt fall annorlunda förordnar.

31 §.

Handlingar i ärenden om vilkas hemlighållande stadgas i lagen om riksbanken må icke i annan ordning än där föreskrives utlämnas tidigare än tjuugu år efter handlingens datum.

32 §.

Beträffande handlingar i andra ärenden än i 30 och 31 §§ avses rörande utlåning av medel som stå under myndighets förvaltning, äger Konungen, i vad handlingarna angå lånsökandes eller låntagares förhållanden, förordna att handlingarna icke utan deras samtycke må till annan utlämnas förrän viss tid, högst tjuugu år, förflutit från handlingens datum. Vad nu är sagt gäller dock ej myndighets beslut om beviljande av lån.

33 §.

Myndighet som har att ombesörja upptagande av lån äger besluta att handlingar som hänföra sig till upplåningsverksamheten ej må utlämnas förrän viss tid, högst tjuugu år, förflutit från handlingens datum.

34 §.

Handlingar i ärenden angående förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat som myndighet äger förvalta eller angående utförande av arbete för statens eller menighets räkning må icke utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet utlämnas innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. Angår ärendet upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom, skall likväl iakttagas, att i stadgad ordning infordrade och inkomna anbud, så ock andra handlingar som kunna tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infordrats eller avgivits eller som eljest avse dylika anbud, icke före nämnda tidpunkt må utlämnas i vidare mån än för prövningen finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställes av anbudsgivaren.

Då anledning därtill föreligger, äger vederbörande myndighet besluta, att handlingar som i första stycket avses skola hemlighållas även efter där angiven tidpunkt. Beträffande andra handlingar än sådana som angiva villkoren i slutna avtal, må dylikt beslut avse en tid av högst tjuugu år därifrån. Vad angår handlingar som angiva villkoren i slutna avtal rörande myndighets leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor med vilka myndighet driver handel i affärsmässiga former, må beslut meddelas högst för tiden till dess två år förflutit från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar som angiva villkoren i slutna avtal i andra ärenden, må beslut meddelas för en tid av högst två år från det avtal slöts.

Beslut vilka enligt andra stycket meddelats av annan statsmyndighet än

sådan som hör till eller lyder under riksdagen skola, där de icke gälla allenast genom myndighetens försorg upprättade kostnadsberäkningar eller prisbestämningar eller ock tjänsteutlåtanden som avse sådana, för varje statsregleringsår, inom en månad efter dess utgång, anmälas till Konungen, som låter riksdagens revisorer därav undfå del.

Kommunalmyndighet har att beträffande tillämpningen av denna paragraf ställa sig till efterrättelse föreskrifter som må hava meddelats av den myndighet som utövar menighetens beslutanderätt.

Vad i denna paragraf stadgas har ej avseende å auktionsprotokoll.

35 §.

Handlingar innefattande domstols beslut i där anhängiggjort mål eller ärende samt protokoll och anteckningar som förts vid fattande av sådant beslut må ej utlämnas förrän beslutet är i vederbörlig ordning avkunnat eller expedierat.

36 §.

Har allmän underrätt, polisdomstol eller krigsrätt handlagt mål inom stängda dörrar, må protokoll över sådan handläggning samt därvid till domstolen ingivna handlingar icke utan dess tillstånd utlämnas innan målet blivit skilt från domstolens handläggning. När domstolen från sig skiljer målet, äger den, med beaktande av stadgandena i denna lag angående förbud mot handlingars utlämnande, förordna att dylika protokoll och ingivna handlingar ej heller därefter må utlämnas förrän viss tid, i intet fall längre än sjuttio år, förflutit från förordnandets datum; därvid må dock, om det med hänsyn till målets beskaffenhet finnes lämpligt, föreskrivas att utlämnande före den sålunda bestämda tidpunkten må ske med enskilda parters samtycke.

Fullföljes till hovrätt mål i vilket meddelats förordnande som i första stycket sägs, må till hovrätten ingivna och där upprättade handlingar i målet icke utan hovrättens tillstånd utlämnas innan målet blivit skilt från dess handläggning; ankommande på hovrätten att vid handläggningens avslutande ej mindre pröva det av underrätten meddelade förordnandet än även, om anledning därtill finnes, meddela motsvarande förordnande med avseende å hovrättens handlingar i målet.

Fullföljes hos Konungen mål däri förordnande som ovan sagts gäller, må till nedre justitierevisionen ingivna samt där och hos högsta domstolen upprättade handlingar i målet icke utan högsta domstolens tillstånd utlämnas innan målet blivit skilt från dess handläggning; ankommande på domstolen att vid handläggningens avslutande ej mindre pröva underrätts och hovrätts ifrågavarande förordnanden än även, om anledning därtill finnes, meddela motsvarande förordnande med avseende å nedre justitierevisionens och högsta domstolens handlingar i målet.

Vad ovan stadgats skall äga motsvarande tillämpning, när i brottmål varmed hovrätt såsom första domstol tager befattning förhör inför hovrätten äger rum inom stängda dörrar.

Över förordnande som av domstol jämlikt denna paragraf meddelats må ej föras särskild klagan.

Med avseende å protokoll i mål vid domstol som ovan i denna paragraf sägs gälla, utöver vad av 35 § följer, icke andra hinder för utlämnande än i förevarande paragraf stadgas.

37 §.

Må, enligt beslut vilket jämlikt bemyndigande i denna lag meddelats av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, viss handling ej utlämnas, eller erfordras enligt denna lag för handlings utlämnande tillstånd av dylik myndighet, äger Konungen förordna att handlingen utan hinder därav skall utlämnas.

38 §.

Där det finnes erforderligt för tillvaratagande av kronans, menighets eller enskilds rätt, må utan hinder av vad eljest i denna lag stadgas Konungen förordna om handlings utlämnande.

39 §.

Vad i denna lag stadgas länder ej i annat fall än i 14 § tredje stycket sägs till inskränkning i sökandes, klagandes och andra parTERS rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll och andra handlingar.

40 §.

Utlämnar någon handling i strid mot föreskrifterna i denna lag eller mot förbud som jämlikt densamma meddelats, eller bryter någon mot förbehåll som gjorts vid handlings utlämnande, straffes, där gärningen är att anse som brott i ämbete eller tjänst eller eljest är i annan lag belagd med straff, enligt vad där sägs. I andra fall vare straffet dagsböter; dock att vid brott med avseende å handlingar varom i 1—4, 20 och 36 §§ sägs fängelse må ådömas.

41 §.

Om åtal för förbrytelse mot denna lag och om laga domstol gälla vad i allmän lag och annan författning stadgas angående brottmål.

Denna lag träder i kraft då Konungen, efter det att riksdagen antagit Konungens förslag till ändrad lydelse av § 86 regeringsformen, § 38 riksdagsordningen samt §§ 1 och 2 tryckfrihetsförordningen, låtit i riksdagen uppläsa öppet brev att kungörelse utfärdats om sådan ändring av grundlagarna; dock att hos Konungen hållna protokoll i ministeriella ärenden och kommandomål samt statsrådets protokoll och handlingar för tiden dessförinnan i enlighet med vad hittills gällt icke må utan Konungens tillstånd utlämnas före femtio år efter protokollets eller handlingens datum.

Motiv till 1936 års departementsförslag.

I det följande betecknas såsom 1935 års förslag det av sakkunniga under nämnda år framlagda förslaget till lag om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet (se statens off. utredn. 1935: 5). Den av professorn Nils Herlitz tidigare verkställda utredningen med förslag till ändrade bestämmelser rörande allmänna handlingars offentlighet (statens off. utredn. 1927: 2) betecknas såsom 1927 års förslag. Vid hänvisning till det år 1912 avgivna betänkandet med förslag till tryckfrihetsordning, däri under kap. 2 behandlats frågan om allmänna handlingars offentlighet, anges detta såsom 1912 års förslag.

Sekretessreglernas konstruktion.

De särskilda sekretessreglerna i 1935 års förslag ha i allmänhet — efter förebild av bestämmelserna i gällande tryckfrihetsförordning — erhållit formen av direkta förbud mot vissa angivna handlingars utlämnande. I vissa fall skulle dock sekretessen icke bliva uttömmande reglerad genom den föreslagna särskilda lagen. Sålunda innehåller denna några förbud av den konstruktionen att vissa handlingar ej må utlämnas i andra fall än i annan lag angivas. En dylik konstruktion av sekretessreglerna förekommer dock endast undantagsvis, huvudsakligen i fall då redan gällande tryckfrihetsförordning upptager motsvarande förbud. Genom bibehållande av denna konstruktion i sekretesslagen ha ändringar kunnat undvikas i de lagar som angiva när handlingarna trots förbudet få utlämnas.

I vissa fall ha emellertid de sakkunniga funnit sig föranlåtna att i den särskilda sekretesslagen endast bereda möjlighet att inom vissa gränser anordna sekretess, vilkens närmare reglering skall ske i annan ordning än genom lag. De sakkunniga anföra närmare härom i huvudsak följande:

Då de sakkunniga tagit i betraktande de oavlåtliga växlande former, i vilka det allmännas verksamhet av mer eller mindre privatekonomisk natur och statens kontroll över näringslivet framträdde, hade det stått klart för dem, att icke alla de regler om handlingars hemlighållande, som för sådan verksamhet och kontroll påkallades, lämpligen kunde meddelas genom lag. Skulle det ske, bleve man nödsakad att åt sekretessreglerna giva en alltför generell avfattning och sålunda i överflödig omfattning inskränka offentligheten. I likhet med 1927 års förslag till tryckfrihetsförordning, delvis t. o. m. i högre grad än detta, hade sålunda de sakkunniga i den särskilda lagen nödgats att på vissa områden hänvisa den närmare gränsdragningen mellan offentliga och icke offentliga handlingar till reglering i annan ordning. Åtskilliga av

lagens regler gåve sålunda Konungen befogenhet att inom i lagen angivna gränser antingen uppställa mera allmänna sekretessföreskrifter på ett visst område eller i särskilda fall föreskriva om hemlighållande av vissa handlingar. De sakkunniga förutsatte, att de befogenheter som sålunda enligt förslaget tillkomme Konungen skulle tagas i anspråk blott i den mån verkligt vägande skäl att frångå offentlighetsgrundsatsen förelåge och efter noggrant övervägande av räckvidden av de sekretessbestämmelser som inom av lagen angiven ram kunde finnas erforderliga. Det torde kunna förutsättas, att konstitutionsutskottet skulle med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen på ett ur den allmänna rättssäkerhetens och kontrollens synpunkt så betydelsefullt område. Befogenhet att förordna om handlingars hemlighållande hade i vissa, i regel mera begränsade fall anförtrotts åt andra myndigheter än Konungen.

Enligt de sakkunnigas förslag äro förbuden mot utlämnande merendels icke ovillkorliga. I många fall har, då förbud är meddelat i statens intresse, Konungen eller viss myndighet tillagts befogenhet att medgiva utlämnande av handling som faller under förbudsbestämmelsen. I fall då en sådan bestämmelse närmast är given till skydd för enskildas intressen, föreskrives i regel att handling skall utlämnas, om den som avses i handlingen därtill samtycker. Vidare må anmärkas, att bestämmelser till skydd för enskilda ofta äro villkorliga såtillvida att däri föreskrives utlämnande, om trygghet kan anses vara för handen att utlämnandet icke kommer att missbrukas till skada för vederbörande enskilde.

I yttrandena över 1935 års förslag uttalas från vissa håll att detsamma bland annat genom sekretessreglernas utbrytning till särskild lag blivit redigt och klart. Från några håll åter anmärkes att de föreslagna lagbestämmelserna vore invecklade och svåröverskådliga samt skulle vinna på en något förklarad avfattning.

Landskommunernas förbund ifrågasätter lämpligheten av den diskretionära prövningsrätt som tillagts underordnade myndigheter genom den i vissa fall förekommande bestämmelsen, att handling skall utlämnas, då trygghet kan anses vara för handen att utlämnandet ej kommer att missbrukas till skada för enskild person som i handlingen avses. Det syntes förbundet med visst fog kunna göras gällande, att det vore nog med en av de sakkunniga i förslaget till den särskilda sekretesslagen upptagen bestämmelse om rätt för Konungen att förordna om utlämnande, där det finnes erforderligt för tillvaratagande av Kronans, menighets eller enskilds rätt.

Länsstyrelsen i Östergötlands län framställer ett förslag av ganska vittgående innebörd, som skulle medföra en stor diskretionär prövningsrätt för myndigheterna, i det länsstyrelsen anför:

De sakkunnigas förslag överensstämde med den nuvarade tryckfrihetsförordningen därutinnan att försök gjorts att uppräknas alla de slag av handlingar vilka av olika anledningar icke finge utlämnas. En dylik uppräknning torde emellertid aldrig kunna bli fullständig. De sakkunniga utginge tydligen från den även enligt länsstyrelsens åsikt fullt riktiga uppfattningen, att exempelvis handlingar icke borde till annat än parter utlämnas, för såvida härigenom enskilda personers intressen i ekonomiskt eller annat avseende kunde äventyras, men alldeles uppenbart vore att för enskilda menliga uttalanden kunde förekomma även i andra ärenden än sådana som i lagförslaget särskilt angå-

ves. Sådana uttalanden vore till exempel icke ovanliga i kommunala besvärsmål eller i skuldfordrings- och handräckningsärenden. Fråga kunde därför vara, om icke såsom grundläggande princip för förslaget borde angivas de intressen vilka icke finge kränkas genom handlingars utlämnande av myndighet, och att den därpå följade uppräknigen av handlingar i olika ärenden endast finge karaktären av en för myndigheterna bindande men dock icke uttömmande exemplifiering. Under sådana förhållanden behövde denna uppräknig måhända icke bliva så detaljerad som i de sakkunnigas förslag och mera frihet kunde lämnas åt vederbörande myndighets eget omdöme.

Vad angår sekretessreglernas konstruktion i den särskilda lagen synes lämpligast att i regel, liksom i gällande lag, giva dem formen av förbud mot vissa handlingars utlämnande. På de i sakkunnigförslaget angivna skälen torde det vara lämpligt att på vissa i lagen angivna begränsade områden överlåta åt Konungen eller åt myndighet att mera generellt eller för särskilda fall förordna om sekretess i stället för att giva direkt sekretesspåbud i lagen. Likaså torde i vissa undantagsfall sekretessens närmare omfattning lämpligen böra angivas genom hänvisning till annan lag, där speciella regler i ämnet redan givits. Detta strider emellertid icke mot principen att sekretessens alla områden skola angivas i den särskilda sekretesslagen och att sekretess icke kan etableras utan att stadgande därom gives i denna lag. De särskilda spørsmål som i detta hänseende uppkomma skola närmare behandlas i det följande.

Det torde även vara lämpligt att, vid vissa utlämningsförbud med huvudsakligt syfte att skydda enskildas personliga och ekonomiska förhållanden mot att blottställas, uppställa ett förbehåll av den innebörd de sakkunniga föreslagit, nämligen att handling likväl skall utlämnas, därest med hänsyn till de förhållanden under vilka utlämnande ifrågasättes trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses. Det är visserligen sant såsom från ett par håll anmärkts, att härigenom en betydande diskretionär prövningsrätt tillägges myndigheterna, vilken icke minst för kommunala befattningshavare emellanåt kan vara förenad med vissa svårigheter att rätt fullgöra. Därvid bör emellertid erinras att stadgandet enligt de sakkunnigas förslag är så utformat, att så snart det icke kan anses uteslutet, att handlingens utlämnande kommer att missbrukas, vederbörande befattningshavare bör vara försvarad, om han vägrar utlämnande. För att ytterligare klargöra stadgandets innebörd torde böra angivas, att vid prövningen skall tagas hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas. Det torde icke behöva befaras, att myndigheter eller befattningshavare som efter bästa förstånd söka fullgöra sin prövning skola bliva föremål för några åtgärder i anledning av vägran att utlämna handlingar av ifrågavarande slag. Offentlighetsintresset torde å andra sidan bliva behörigen tillgodosett genom det föreslagna administrativa besvärsinstitutet. Den som vägrats utfå handling skall kunna draga frågan under prövning av högre myndigheter, vilka i vart fall måste anses fullt kompetenta att bedöma densamma. Det bör framhållas, att därest icke den ifrågavarande

diskretionära prövningen tillåtes, man i de flesta fall eljest skulle nödgas införa en ovillkorlig sekretess för ifrågavarande handlingar till skydd för enskildas berättigade intressen. Genom den möjlighet till utlämnande som enligt förslaget lämnas kunna emellertid, utan att sistnämnda intressen skadas, även tillgodoses legitima kontroll- och forskningsintressen.

Det må anmärkas, att vad nu föreslås bland annat rörande villkorliga förbudsbestämmelser samt rörande möjlighet för Konungen eller viss myndighet antingen att förordna om hemlighållande enligt i lagen angivna grunder eller att meddela dispens från lagens sekretessföreskrifter icke utgör någon nyhet i förhållande till gällande lag. Förslaget bygger fastmera i dessa hänseenden väsentligen på de nuvarande reglerna i tryckfrihetsförordningen, där samma principer i fråga om konstruktionen av sekretessbestämmelserna tillämpats.

Sekretesstiderna.

Enligt gällande rätt är den tid för vilken sekretess skall gälla bestämd mycket olika för olika slag av handlingar. Där förekomma sålunda sekretesstider på 50, 25, 15, 5 och 1 år. I åtskilliga fall är emellertid sekretessen obegränsad till tiden. I andra fall åter gäller den endast till dess visst faktum har inträffat.

Vid de verkställda utredningarna har man sökt åstadkomma en enhetligare reglering av sekretesstiderna, varom riksdagen hemställt i skrivelse den 11 juni 1921. Förslaget av år 1927 upptog dock icke mindre än sju olika sekretesstider för olika slags handlingar, nämligen 50, 25, 15, 10, 5, 2 och 1 år, varjämte i vissa fall sekretessen skulle gälla för tid som beräknades på annat sätt än till visst antal år.

I 1935 års förslag har en begränsning av antalet olika sekretesstider företagits.

En tidsgräns av 60 år har använts, då sekretessbestämmelsen helt eller till väsentlig del är föreslagen till värn för privatlivets helgd. Därigenom skulle uppnås att handlingar rörande någons personliga förhållanden icke annat än i sällsynta undantagsfall bleve offentliga före hans död. De sakkunniga förklara sig ha övervägt att beträffande vissa sociala handlingar icke utsätta någon till visst antal år bestämd sekretesstid utan föreslå stadgande att sekretess skulle gälla, till dess den vilkens personliga förhållanden i handlingen avsåges hade avlidit eller viss tid förflutit från hans död. Med hänsyn till svårigheten att för myndigheterna tillämpa sekretessbestämmelser som gjorts beroende därav huruvida viss person vore i livet, vilket vederbörande i regel icke kunde ha sig bekant, och då fördelarna med en till viss tid från handlingens datum bestämd sekretess ur forskningsintressets och arkivvårdens synpunkt vore påtagliga, hade de sakkunniga emellertid slutligen stannat vid att föreslå en sekretesstid av 60 år från handlingens datum.

En 50-årig sekretesstid har i förslaget, i överensstämmelse med gällande rätts sekretesstid för statsrådsprotokoll och ministeriella handlingar m. fl.,

kommit till användning beträffande statsrådsprotokoll i vissa fall, riksdagshandlingar, handlingar angående utrikesförhållanden och rikets för- svar samt polishandlingar.

En 25-årig sekretesstid skall enligt förslaget gälla till skydd för viktigare ekonomiska intressen. En tid av 10 år har i allmänhet föreslagits, där icke längre hemlighållande syntts oundgängligt. Slutligen har 2 års sekretess föreslagits som det normala beträffande statsrådsprotokoll samt vidare be- träffande vissa handlingar i upphandlingsärenden m. fl. I vissa fall har någon bestämd sekretesstid icke utsatts.

I yttrandena över förslaget har från flera håll anmärkts, att sekretessti- derna icke torde behöva varieras i så stor utsträckning som i förslaget skett. Bland andra ha *stadsfullmäktige i Stockholm* och *överståthållarämbetet* gjort anmärkning därom. *Gävleborgs läns landstings förvaltningsutskott* föreslår, med instämmande av *länsstyrelsen i länet*, att tidsgränserna för sekretess sät- tas till exempelvis 60, 20 och 2 år.

Beträffande åtskilliga sekretessbestämmelser yrkas en längre tid för hem- lighållande än de sakkunniga föreslagit. Särskilt må anmärkas att *riksarkivet* föreslår en sekretesstid av 70 år med avseende å bestämmelser till skydd för privatlivets helgd, där de sakkunniga föreslagit 60 eller beträffande polis- handlingar 50 år. Även från andra håll ha framförts önskemål om förläng- ning av den föreslagna 60-årstiden.

Vad angår frågan om de tider under vilka sekretess skall gälla för olika slags handlingar, äro i allmänhet vid dessa tiders bestämmande de synpunk- ter som ligga till grund för offentlighetsprincipen av mindre betydelse. Otivelaktigt bör sekretessens anordnande ske med synnerlig varsamhet och med aktgivande därpå att icke offentligheten obehörigen inkräktas. Kan därvid sekretessen inskränkas att gälla exempelvis, såsom i åtskilliga fall är möjligt, endast till dess ett ärende är slutfört eller, såsom i ett par fall synes lämpligt, till dess en förhållandevis så kort tid som två år för- flutit, måste en sådan begränsning av sekretessen anses lycklig, enär det även efter sekretesstidens utgång kan vara av intresse ur kontrollsynpunkt att handlingarna bliva tillgängliga. Finner man sig emellertid, för att en sekretessbestämmelse skall fylla sitt ändamål, nödsakad att utsträcka sekre- tessens giltighet över en längre tidrymd, exempelvis tio år, har den offent- lighet som efter en sådan tidrymd inträder föga eller intet värde ur kontroll- synpunkt eller överhuvud ur de synpunkter som i första hand ligga bakom offentlighetsprincipen. Det är ur dessa synpunkter skäligen likgiltigt, om sekretesstiden i sådana fall ytterligare utsträcker. Däremot kan det vara av intresse för den historiska forskningen och arkivvården att sekretesstiden begränsas. Detta intresse torde emellertid i allmänhet böra stå tillbaka för det intresse som föranlett sekretessens införande. I de fall där sekretess under alla omständigheter anses böra gälla under en längre tidrymd, synes den därför i regel icke böra upphöra, förrän det intresse som föranlett den- samma kan beräknas till det väsentliga ha försvunnit.

En uniformering av sekretesstidernas längd synes även vara önskvärd, då det både för allmänheten och för myndigheterna måste vara olägligt med starkt varierande sådana tider. Även en dylik uniformering kräver emellertid att sekretesstidernas längd icke sättes alltför knapp.

Ur nu anförda synpunkter torde, såsom i flera av de över 1935 års förslag avgivna yttrandena hemställts, en uniformering och i vissa fall en förlängning av de där föreslagna sekretesstiderna böra äga rum. Sålunda synes, såsom riksarkivet yrkat, tiden för hemlighållande av handlingar rörande enskildas personliga förhållanden kunna utsträckas till 70 år. Härigenom kommer nästan alltid sekretessen för en handling att gälla så länge en person, vilkens vandel i handlingen beröres, är i livet. Det kunde ifrågasättas bland annat för uniformitetens skull att utsträcka även sekretesstiden för diplomatiska m. fl. handlingar, för vilka den enligt förslaget skall vara 50 år, till 70 år. Med hänsyn till det betydande forskningsintresse som här gör sig gällande och den hävd 50-årstiden på detta område erhållit, torde emellertid vara lämpligast att icke vidtaga någon ändring med avseende å densamma. Däremot torde för de fall då sekretesstiden enligt förslaget skall vara 10 eller 25 år utan olägenhet kunna sättas en gemensam 20-årstid.

De särskilda sekretessreglerna.

Det av de sakkunniga framlagda förslaget till lag om förbud mot vissa allmänna handlingars utlämnande från myndighet innefattar sammanlagt fyrtio paragrafer. Lagförslagets uppställning framgår av följande, av de sakkunniga i motiven lämnade sammanfattning. I 1—9 §§ upptagas sekretessbestämmelser, vilka uteslutande föranledas av statens eller i vissa fall menigheters intresse av diskretion rörande vissa grenar av det allmännas verksamhet. I 10 §, som avser polis- och åklagarmyndigheters handlingar, är sekretessbestämmelsen föranledd dels av nämnda hänsyn dels ock av hänsyn till att enskildas förhållanden icke onödigtvis böra blottas. I 11—14 §§ äro bestämmelser i huvudsak givna till skydd för enskildas personliga förhållanden vid ingripanden från det allmännas sida. Genom 15—21 §§ är främst avsett att bereda skydd mot blottställande av enskildas ekonomiska angelägenheter i ärenden, där staten för kontroll eller ur annan därmed jämförlig synpunkt kräver uppgifter på nämnda område. Genom 22—25 §§ skyddas enskildas intressen i vissa situationer, i vilka stat eller menighet utövar en förmedlande verksamhet till enskildas tjänst eller på liknande sätt biträder enskilda personer. Med 26—32 §§ avses att skydda såväl statens och menigheters som enskildas intresse av diskretion i den verksamhet som affärsdrivande verk utöva samt eljest vid ekonomiska förbindelser mellan det allmänna och enskilda personer. I 33—35 §§ regleras sekretessen vid domstolarna. Slutligen givas i 36—40 §§ vissa allmänna stadganden. — Emellertid ha, enligt vad de sakkunniga anført, de linjer efter vilka förslagets disposition sålunda skett icke helt kunnat upprätthållas på grund av åtskilliga stadgandens mångsidiga karaktär.

I det inom departementet utarbetade förslaget ha de sakkunnigas gruppering av stadgandena följts. Vissa omredigeringar och tillägg ha dock medfört, att överensstämmelse med sakkunnigförslaget beträffande paragrafindelningen ej kunnat helt upprätthållas. Olikheterna framgå av den följande redogörelsen för departementsförslagets särskilda stadganden, därvid i förekommande fall hänvisning även sker till gällande bestämmelser i § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen rörande undantag från offentlighetsregeln (betecknade såsom und. 1—22) samt till det år 1927 framlagda förslaget till ändrad lydelse av nämnda paragraf i tryckfrihetsförordningen (mom. 5—38).

I anledning av den omläggning av grundlagsstadgandena som skett vid överarbetningen inom departementet av de sakkunnigas förslag till grundlagstext — varmed avsetts att utmärka den särskilda lagen såsom en lag med föreskrifter om grundlagsstadgandenas tillämpning — har lagen ansetts böra erhålla rubriken 'lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar'.

1 §.

Statsrådsprotokoll och protokoll i kommandomål skola enligt gällande lag, und. 1, icke utan Konungens tillstånd vara tillgängliga förrän efter 50 år.

I den motion som föranledde riksdagens skrivelse den 11 juni 1921 yrkades, att bestämmelserna om hemlighållande av dylika protokoll skulle åtminstone väsentligen upphävas. Riksdagen förklarade sig hålla före, att statsrådsprotokoll ofta utan någon olägenhet skulle kunna göras offentliga antingen omedelbart eller tidigare än efter 50 år.

Förslaget av år 1927, mom. 5, innebar att protokollen skulle bli offentliga efter 10 år, dock med rätt för Konungen att förordna om hemlighållande längre tid, högst 50 år.

Enligt 1935 års förslag, 1 §, skulle såsom regel gälla en tvåårig sekretess-tid. Samma möjlighet till förlängning som i det tidigare förslaget stadgades. De sakkunniga hade, enligt vad i motiven anfördes, allvarligt övervägt att föreslå, att statsrådsprotokoll skulle omedelbart offentliggöras, där ej annat förordnades. Behov av sekretess torde endast i ytterst ringa utsträckning föreligga. Då de sakkunniga likväl stannat vid att föreslå en kort sekretess-tid såsom det normala, hade det företrädesvis skett på den grund att om omedelbar offentlighet bleve regeln, allmänhetens uppmärksamhet kunde befaras bli på ett icke önskvärt sätt inriktad å sådana ärenden i vilka förbud mot protokollets utlämnande meddelats. Beträffande protokoll som hållits innan den nya lagstiftningen trätt i kraft borde enligt de sakkunnigas mening äldre rätt tillämpas; härom upptogs bestämmelse i paragrafen. De föreslagna stadgandena skulle vara exklusivt tillämpliga å statsrådsprotokoll.

Den föreslagna huvudregeln om en tvåårig sekretesstid för statsrådsprotokollen synes av praktiska skäl lämplig. Något egentligt behov av att dessa protokoll ställas till förfogande för det rena nyhetsintresset lärer ej föreligga, då detta tillräckligt tillgodoses genom de utfärdade expeditionerna. I de

undantagsfall då protokollen upptaga något utöver expeditionernas innehåll och i fall då sådana ej förekomma, torde det böra bero av Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall, huruvida offentliggörande omedelbart skall ske. En ytterligare förkortning av sekretesstiden, exempelvis till ett år, kunde väl ifrågasättas men vore i viss mån olämplig med hänsyn till protokollens granskning i konstitutionsutskottet. Förslaget har därför i detta avseende följts.

Bland annat för att vinna överensstämmelse med det stadgande som i 3 § nu föreslås rörande handlingar i ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt, har beträffande statsrådsprotokoll i sådana ärenden, således icke blott de som föras jämlikt 9 § regeringsformen, stadgats, att de icke må utan Konungens tillstånd utlämnas tidigare än 50 år efter protokollets datum. Med dessa protokoll ha jämställts protokoll i kommandomål.

De stadganden i sakkunnigförslaget, vilka avse före lagändringens ikraftträdande förda protokoll, ha överförts till promulgationsbestämmelserna, dit de på grund av sin natur rätteligen höra.

2 §.

I paragrafen meddelas bestämmelser om hemlighållande av dels riksdagens kamrars protokoll vid sammanträden inom lyckta dörrar, dels utrikesnämndens protokoll och dels konstitutionsutskottets protokoll och andra handlingar rörande granskning av statsrådsprotokoll och protokoll i kommandomål.

Rörande riksdagsprotokoll och övriga nu ifrågavarande handlingar finnas för närvarande bestämmelser i § 2 tryckfrihetsförordningen, und. 1. Den föreslagna paragrafen motsvarar 2 § i 1935 års förslag, som i sin tur i sak nära ansluter sig till vad i 1927 års förslag upptogs under mom. 6 och mom. 7 första stycket.

Bestämmelserna i förevarande paragraf, vilka icke berörts i remissyttrandena, ha överförts i huvudsak oförändrade från 1935 års förslag. De torde icke innebära några egentliga ändringar i sak i förhållande till vad redan gäller. Frånvaron av föreskrifter om banko- och statsutskottens samt riksdagens revisorers handlingar rörande banko- och riksgäldsverkens hemliga ärenden beror, såsom de sakkunniga anfört, därpå att rörande dessa verks handlingar upptagits särskilda stadganden, så avfattade att de omfatta även utskottens och revisorernas handlingar. Dessa stadganden återfinnas nu i 31 och 33 §§.

Något praktiskt behov att såsom skett i sakkunnigförslaget omnämna konstitutionsutskottets handlingar rörande granskning av protokoll i ministeriella ärenden torde ej numera föreligga. Stadgandet har därför fått utgå.

3 §.

För handlingar som beröra främmande makter bereder tryckfrihetsförordningen skydd huvudsakligen endast genom stadgandet i und. 2 om 'ministeriella handlingar', varmed anses böra förstås sådana handlingar som angå rikets förhållande till främmande makt.

I 1927 års förslag upptogs stadganden i ämnet under mom. 9. Huvudregeln i förslaget avser 'handlingar i diplomatiska och konsulära ärenden som röra främmande makt eller dess förhållanden'. Härmed åsyftades en viss utvidgning av den gällande sekretessregeln, nämligen till handlingar som berörde främmande makt utan att likväl direkt angå Sveriges förhållande till sådan makt. I 1935 års förslag, 3 § första stycket, har såsom motsvarighet härtill upptagits ett stadgande om handlingar i ärenden som handläggas inom utrikesförvaltningen och röra främmande makt och dess förhållanden.

I 1935 års förslag, 3 § andra stycket, stadgas vidare — med utgångspunkt från stadganden i det tidigare förslaget — om handlingar i ärenden, som icke handläggas inom utrikesförvaltningen men likväl på visst sätt angå utländska förhållanden. Stadgandet, vartill motsvarighet icke finnes i gällande lag, avser ej sekretess direkt på grund av lagen utan innebär bemyndigande för Konungen att under angivna förutsättningar, generellt eller för särskilda fall, förordna om hemlighållande.

Länsstyrelsen i Uppsala län har ifrågasatt, huruvida icke ärenden som röra främmande makt och dess förhållanden borde underkastas sekretess jämväl då de handläggas inom handelsdepartementet.

Ärenden som i egentlig mening röra rikets förhållande till främmande makter handläggas i viss, ej obetydlig utsträckning även av andra departement än utrikesdepartementet. Det synes naturligt att för handlingar i samtliga ärenden av angivet slag, oavsett var de handläggas, gäller en gemensam bestämmelse av innehåll att dylik handling må utlämnas tidigare än 50 år från dess datum allenast i de fall och i den ordning Konungen bestämmer. En dylik bestämmelse förutsätter, att närmare föreskrifter om offentliggörande av Konungen utfärdas för de fall då sekretess ej finnes erforderlig.

Vad åter angår handlingar tillhörande de ärenden av skiftande natur, vilka i 1935 års förslag betecknats såsom ärenden angående svensk myndighets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest angående främmande makt eller dess förhållanden, torde det vara lämpligt att de, likaledes oberoende av om de handläggas inom utrikesförvaltningen eller annorstädes, hänföras under en bestämmelse som ger Konungen bemyndigande att, då det påkallas av hänsyn till rikets säkerhet, internationella hänsyn eller andra lika viktiga skäl, förordna om hemlighållande under viss erforderlig tid, högst 50 år.

I enlighet med vad nu sagts har förevarande paragraf avfattats.

4 §.

Bestämmelser om hemlighållande av handlingar rörande försvarsväsendet finnas för närvarande i und. 3 och ha i 1935 års förslag upptagits i 4 §.

I yttrandena över förslaget ha påyrkats vissa tillägg, delvis i förtydligande syfte. *Chefen för marinstab*en har i sådant hänseende framhållit handlingar angående krigsmaktens krigsberedskap och övningar, *marinförvaltningen*

handlingar angående för krigsmaktens bruk avsedd materiels användning samt *flygstyrelsen* och *chefen för flygvapnet* handlingar rörande flygstationer, flygverkstäder och för krigsmakten avsedda luftfartyg.

I några yttranden har framställts anmärkning mot den för sekretessen föreslagna maximitiden 50 år. *Chefen för generalstaben*, *stationsbefälhavaren i Karlskrona*, *marinförvaltningen* m. fl. ha hemställt, att enär handlingar särskilt beträffande de fasta försvarsanstalterna icke med säkerhet kunde antagas vara utan värde för främmande makt efter 50 år, bestämmelse måtte meddelas om rätt för Konungen att förlänga sekretesstiden, där rikets säkerhet eller rätt det fordrade. *Chefen för marinstaben* har framhållit handlingar angående hemliga farleder som exempel på fall då en 50-årig sekretesstid icke vore tillräcklig samt har uttalat sig för maximitidens borttagande.

Stationsbefälhavaren i Karlskrona har förordat en ändrad konstruktion av paragrafen sålunda, att för hemlighållande av handlingar rörande krigsmaktens mobilisering, sammandragning eller verksamhet under krigstid eller vid krigsfara icke såsom förslaget avsåge skulle erfordras Konungens förordnande, utan att dessa handlingar automatiskt skulle bli hemliga. *Chefen för marinstaben* har ansett att i vissa fall borde kunna överlämnas åt militär myndighet att avgöra, huruvida visst slag av handlingar skulle hemlighållas.

I tydlighetens intresse har i paragrafen särskilt nämnts handlingar rörande militära flygstationer, flygverkstäder och luftfartyg. Därutöver har något tillägg till paragrafens uppräknade av militära handlingar ej ansetts böra ske, då stadgandet i den föreslagna avfattningen synes möjliggöra utfärdandet av bestämmelser om hemlighållande av handlingar rörande militärväsendet i alla de fall då offentliggörande skulle kunna medföra våda för rikets säkerhet eller uppenbart skada dess försvar.

Med anledning av vad som anförts i yttrandena rörande den föreslagna begränsningen av sekretesstiden till 50 år har gjorts ett tillägg, enligt vilket längre tid kan bestämmas då det påkallas av särskilda förhållanden.

I övrigt ha vissa i huvudsak redaktionella ändringar vidtagits.

5 §.

Paragrafen avser protokoll som föras hos riksdagens och allmänt kyrkomötes utskott samt hos statliga kommittéer, vidare kommunalmyndigheters protokoll i ärenden som allenast för beredning av dem handhavas, samt slutligen riksdagens revisorers protokoll. Syftet är att för dessa protokoll bereda skydd under tiden till dess de däri avsedda ärendena slutbehandlats av de nämnda organen.

Motsvarande stadganden återfinnas i 1935 års förslag under 9 §. De sakkunniga ha anmärkt, att andra upprättade handlingar än protokoll i allmänhet enligt förslaget skyddas genom regeln i tryckfrihetsförordningen att publicitet ej inträder beträffande flertalet av hos myndigheterna upprättade handlingar, dock ej protokoll, förrän ärendet slutförts. — I 1927 års förslag

hade hithörande stadganden, med delvis annan konstruktion, upptagits under mom. 7 och 8.

Stadsfullmäktige i Luleå ha anfört att det kunde starkt ifrågasättas, huruvida icke kommunalmyndighets protokoll i ärende som handhaves allenast för beredning borde kunna undanhållas offentlighet, till dess beslut i ärendet föreläge. *Stadsfullmäktige i Jönköping* ha uttalat sig i liknande riktning beträffande protokoll förda hos drätselkammarens beredningsavdelning.

En utsträckning av sekretessen på sätt i de nämnda yttrandena förordats synes ej böra ifrågakomma. Då ett beredningsärende slutförts och protokoll justerats, läser någon anledning ej föreligga att undanhålla protokollet från offentligheten.

För att utmärka att tidpunkten för offentliggörandet av statsrevisorernas protokoll bör sammanfalla med offentliggörandet av deras berättelse, har en ändring vidtagits i förslaget.

6 §.

Paragrafen motsvarar 6 § i 1935 års förslag.

De sakkunniga ha i motiven bland annat anfört, att enligt vad de inhämtat ett icke ringa behov vore för handen av bestämmelse rörande handlingar som av myndighet upprättats eller som anskaffats för kronans eller menighets räkning till utredning i någon dess pågående eller blivande rättstvist. En sådan bestämmelse vore av betydelse bland annat för de affärsdrivande verken och beträffande justitiekanslerns utlåtanden i anledning av kronans processer samt syntes vidare nödig för behörigt skydd av kommunernas intressen, därest offentlighet för kommunala handlingar bleve genomförd i föreslagna utsträckning.

Lantmäteristyrelsen har i sitt yttrande anfört, att för det fall att en myndighet för någon dess rättstvist av annan myndighet begärde utlåtande, svårighet ofta kunde uppstå för den senare myndigheten vid ställningstagande till sekretessen beträffande det begärda utlåtandet. Under alla förhållanden syntes ett underrättelseförfarande myndigheterna emellan bliva erforderligt, och ifrågasättas kunde, huruvida icke utlåtandet borde hållas under sekretess av den myndighet som upprättat detsamma allenast på särskild hemställan av den myndighet på vilken det ankomme att anhängiggöra eller utföra rättegången. *Kammarkollegium* har anmärkt, att begränsningen av sekretessen till dess tvisten blivit slutligen avgjord eller 10 år förflutit från handlingens datum föranledde att handlingar av äldre datum som inginge i processmaterialet skulle vara offentliga, även om tvisten icke blivit slutligen avgjord. Utlämnande av processmaterial under pågående utredning borde näppeligen få framtvingas.

Ett stadgande i den riktning de sakkunniga föreslagit synes behöfligt. Det har, beträffande den föreslagna lagens tillämpning i allmänhet, av justitiekanslern framhållits, att det stundom kunde bliva nödvändigt för sekretessens upprätthållande att samarbete ägde rum mellan myndigheterna inbör-

des. Ej minst i de fall lantmäteristyrelsen nu påpekat blir en viss kommunikation mellan myndigheterna otvivelaktigt erforderlig. För att underlätta tillämpningen i det av styrelsen avsedda hänseendet har ändring i stadgandet vidtagits såtillvida att däri angivits att meddelande av tillstånd att utlämna handling som omfattas av sekretessregeln skall ankomma på den myndighet som har att föra talan i saken. Vad kammarkollegium anfört har ej syntts innefatta anledning till ändring i förslaget. Då nu angivits att 20 år gamla handlingar under alla förhållanden skola vara offentliga, är avvikelsen från sakkunnigförslaget, som i detta avseende stadgade 10 år, föranledd av önskemålet att erhålla enhetligare sekretesstider, varom i det föregående talats.

7 §.

Paragrafen innehåller efter viss omredigering de under samma nummer i 1935 års förslag upptagna bestämmelserna rörande handlingar som upprättats för myndigheters gransknings- och inspektionsverksamhet samt för anordnande av examina av olika slag. Bestämmelserna äro föranledda av framställningar som av vissa myndigheter, däribland *skolöverstyrelsen*, gjorts redan vid de tidigare utredningarna rörande allmänna handlingar och som i 1927 års förslag föranledde bestämmelser, mom. 13, av i sakligt hänseende huvudsakligen samma innebörd som de nu föreslagna.

Det ligger i sakens natur att handlingar som innehålla upplysningar om blivande inspektioner, examina och dylikt icke böra bliva alltför tidigt tillgängliga. Någon allmängiltig regel kan dock svårligen givas härutinnan. Med ett stadgande enligt vilket Konungen äger förordna att handlingarna ej må utlämnas före den avsedda inspektionen etc., såframt dennas syfte skulle motverkas genom dylikt bekantgörande, torde möjlighet vinnas att ordna efter omständigheterna i olika fall utan risk för obehörigt intrång i offentlighetsprincipen.

8 §.

Beträffande handlingar som hos myndighet upprättats i ärende angående uppgörande av ny stadsplan eller ändring i förut fastställd sådan har upptagits föreskrift i 1935 års förslag, 8 §, att de ej finge utlämnas, förrän förslag blivit tillgängligt för granskning i den ordning varom särskilt vore stadgat. Motsvarande skulle gälla beträffande stomplan och utomplansbestämmelser.

Behovet av sekretess för handlingar i stadsplaneärenden uppmärksammades redan i det år 1912 avgivna förslaget, däri bestämmelse föreslogs av i huvudsak samma innehåll som det nyss angivna. I 1927 års förslag, mom. 26, begränsades å ena sidan ifrågavarande stadgande till att avse endast beräkningar angående fastigheters värde, men utsträcktes å andra sidan sekretesstiden till dess stadsplaneärendet slutligen prövats.

I 1935 års betänkande anfördes att även andra handlingar än sådana som innehölle beräkningar angående fastigheters värde behövde hemlighållas,

framför allt själva utkastet till stadsplan och andra handlingar av vilka framginge hur stadsplanen tänktes utformad. Ett för tidigt offentliggörande av sådana handlingar skulle kunna gynna spekulationer på kommunens bekostnad och omöjliggöra stadsplanens genomförande. I fråga om den tid under vilken handlingar i stadsplaneärenden skulle få hemlighållas anförde de sakkunniga, att sekretessmöjlighet icke syntes böra beredas längre än till dess stadsplanen jämlikt byggnadsstadgan skulle framläggas för granskning. De sakkunniga hade icke förbisett vissa yrkanden som framställts därom att andra handlingar än själva stadsplanen, särskilt beräkningar av fastigheters värde, borde hemlighållas längre, helst ända till dess stadsplanen blivit slutligen genomförd. Emellertid torde det enligt de sakkunnigas mening i regel vara tillräckligt att de kunde hemlighållas tills ärendet slutförts hos stadsplanemyndigheten; beträffande beräkningar av fastighetsvärden erinrades dessutom att dessa handlingar i avsevärd omfattning torde kunna hemlighållas med stöd av förslagets 32 § angående handlingar i ärenden om förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom (i förevarande förslag 34 §).

I yttrandena över 1935 års förslag har från flera håll yrkats möjlighet att hemlighålla de ekonomiska kalkylerna för stadsplan längre tid än enligt förslaget vore möjligt. *Stadsförbundet* har härom anfört:

Man måste från kommunalt håll bestämt motsätta sig stadgandet, att till ett stadsplaneärende hörande handlingar i sin helhet skulle vara offentliga, då stadsplaneförslaget utställts till granskning. De stadsplaneförslag som uppgjordes av vederbörande myndigheter förutsatte noggranna och detaljerade utredningar angående värdet av de fastigheter som samhället för stadsplanens genomförande måste förvärva samt om möjligheterna att efter planens genomförande få en del av stadsplanekostnaderna täckta genom försäljning av för planens genomförande icke behövlig mark. Skulle dessa beräkningar bli offentliga, icke såsom i andra fall, efter ärendets slutförande, d. v. s. efter stadsplanens genomförande, utan redan efter det stadsplaneförslaget utställts till granskning, skulle detta innebära att stadens myndigheter nödgades tillhandahålla markägarna material, på vilket de med fördel kunde grunda sina anspråk på staden. Då de sakkunniga erinrade därom, att ifrågasatt beräkningar i avsevärd omfattning kunde hemlighållas med stöd av förslagets § 32, kunde förbundet icke biträda denna mening. Denna paragraf syntes förbundet hava avseende på akuta avtalsförslag, icke på kalkyler till ledning för kommande underhandlingar.

Liknande synpunkter ha framförts av bland andra *stadsfullmäktige i Stockholm, Göteborg, Hälsingborg, Örebro, Uppsala* och *Luleå*, därvid stadsfullmäktige i Göteborg anmärkt att paragrafen icke borde erhålla en så generell avfattning som föreslagits utan borde ändras så att ekonomiska kalkyler rörande stadsplaneärenden undantoges från offentligheten till dess stadsplanen slutligen genomförts.

Länsstyrelserna i Malmöhus och *Kronobergs län* ha ifrågasatt sekretessskydd jämväl för byggnadsplan på landet.

Utän tvivel föreligger för städer och samhällen mången gång ett starkt intresse av att ekonomiska kalkyler i stadsplaneärenden bli undanhållna

från offentlighet även efter den tidpunkt då själva stadsplaneförslaget framlagts för granskning jämlikt byggnadsstadgan. Ett uttryckligt stadgande rörande möjligheten att tillgodose detta intresse bör lämpligen upptagas i förevarande paragraf. Enligt det nu utarbetade förslaget skall den myndighet som handlägger stadsplaneärendet kunna, såvitt angår beräkningar av fastighetsvärden, besluta hemlighållande av sådana beräkningar efter framläggandet av stadsplaneförslaget, dock ej längre än till dess stadsplanen blivit genomförd eller 20 år förflutit från handlingens datum. I övrigt har ej gjorts ändring i sakkunnigförslaget. Någon föreskrift har sålunda icke ansetts motiverad beträffande handlingar rörande byggnadsplaner för områden på landet, då dessa planer upprättas på markägarnas bekostnad och genom deras försorg.

9 §.

I 1927 års förslag upptogos dels under mom. 22 och 25 bestämmelser om vissa handlingar berörande statens och kommunernas affärshemligheter dels ock under mom. 38 handlingar rörande vetenskapliga undersökningar och utredningar, föranstaltade av myndighet. I förevarande paragraf, motsvarande 5 § i 1935 års förslag, ha nämnda bestämmelser sammanförts till ett mera kortfattat stadgande, vari nämnas handlingar vilka innefatta redogörelse för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art. De sakkunniga ha till motivering av paragrafen anfört, att stadgande tydligen erfordras till skydd för den experiment- och undersökningsverksamhet av teknisk art som statliga och kommunala industriella företag bedriva, men att skydd torde vara lämpligt även då det icke är fråga om industriell verksamhet, t. ex. vid vissa av kontrollstyrelsen föranstaltade undersökningar. Vidare har anmärkts att vetenskapliga undersökningar av icke naturvetenskaplig art, vilka inbegripits under mom. 38 i 1927 års förslag, väl stundom borde åtnjuta visst skydd, men detta torde enligt de sakkunnigas förslag i erforderlig omfattning ske dels genom den allmänna bestämmelsen i tryckfrihetsförordningen om att i regel handlingar som hos myndighet upprättats icke bliva offentliga förrän vederbörande ärende där slutförts, dels ock genom vissa andra bestämmelser, t. ex. 6 §.

Länsstyrelsen i Uppsala län har anmärkt att vissa utredningar och experiment och dylikt kunde ske för statens räkning vid av staten understödda institutioner och under statlig myndighets kontroll samt att även dessa kunde vara i behov av att undantagas från offentligheten.

I de sakkunnigas förslag har någon ändring ej ansetts böra ske; dock har av förut anförda skäl längsta tillåtna tiden för hemlighållande satts till 20 i stället för 25 år. I anledning av nyss berörda yttrande anmärkes att frågan om privata rättssubjekts handlingar icke avses skola regleras i detta sammanhang. Det torde här icke vara anledning att närmare ingå på skälen för denna, även av de sakkunniga intagna ståndpunkt. Uppenbart torde vara, att sedan en handling av nu ifrågavarande slag inkommit till myndighet från enskild institution, handlingen kan hemlighållas jämlikt förevarande paragraf.

10 §.

I gällande rätt finnes ingen sekretessföreskrift avseende polisens och åklagares handlingar. I praxis torde emellertid anses, att dylika handlingar kunna hemlighållas så länge den undersökning varom fråga är ännu pågår.

I 1927 års utredning, mom. 12, föreslogs sekretess under 10 år för hos polis- eller åklagarmyndighet förvarade handlingar rörande brott, i den mån det skäligen kunde befaras att utlämnande skulle motverka brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller lända till men för enskild person som misstänkts men ej åtalats för brott. Därjämte föreslogos vissa specialregler, bland annat för det fall att genom utlämnande något kunde uppenbaras som med hänsyn till rikets säkerhet borde hemlighållas för främmande makt, då en 50-årig sekretess skulle gälla.

I 1935 års förslag ha införts enklare och enhetligare regler av innebörd att sekretess skall gälla för handlingar rörande polismyndighets eller allmän åklagares verksamhet till förekommande eller beivrande av brott — handlingarna behöva sålunda icke hänföra sig till bestämda begångna brott — för såvitt det skäligen kan befaras, att genom utlämnande skulle uppenbaras något som med hänsyn till rikets säkerhet bör hemlighållas för främmande makt, eller att därigenom brotts upptäckande eller brottmåls utredning eller åtgärder till förekommande av brott skulle motverkas, eller att utlämnande skulle lända enskild person till men. Hänsyn skulle sålunda tagas även till andra personer än sådana som misstänkts men ej åtalats för brott. De sakkunniga ha framhållit, att även personer som ej misstänkts för brott kunde i polishandlingar beröras på sådant sätt att offentliggörande av handlingarna lände dem till men samt att även för brott åtalade personer borde åtnjuta skydd i den mån vad i handlingarna förekomme ej åberopades vid domstol. Sekretesstiden är föreslagen enhetligt till 50 år, men såsom i motiven antydes skulle handlingarna med hänsyn till nämnda förutsättningar för sekretessens upprätthållande ofta bliva offentliga före denna tids utgång. Den år 1927 föreslagna 10-årstiden hade syntts de sakkunniga väl kort, särskilt då det gällde att skydda enskild person. Slutligen innebär förslaget att Konungen skall äga förordna om utlämnande mera generellt eller för särskilda fall.

Magistraten i Ystad har förklarat sig anse en så omfattande utvidgning av sekretessen som den föreslagna icke vara tillräddig, enär en väsentlig del av polis- och åklagarmyndigheternas verksamhet därigenom skulle undandragas offentligheten. *Generaltullstyrelsen* erinrar att tullverket utövar verksamhet till beivrande av smugglingsbrott m. m. samt anser att samma skäl för sekretess finnes med avseende å handlingar rörande denna verksamhet som beträffande de i förslaget upptagna handlingarna.

Behovet av sekretess för här ifrågavarande handlingar är påtagligt. Den reglering av ämnet som skett i 1935 års förslag synes i huvudsak tillfredsställande. En viss omredigering av stadgandet har emellertid företagits i syfte att göra det mera överskådligt. Såsom de sakkunniga framhållit torde sekretessen böra givas den omfattning att alla personer som i polis- och åkla-

garehandlingar omförmälas bliva skyddade. I den mån något ur dessa handlingar inflyter i domstols protokoll, blir det på grund av regeln i 36 § offentligt, där ej domstolen förordnar om hemlighållande av protokollen. Då genom denna paragraf är avsett att skydda även personliga förhållanden, synes sekretesstiden — eller egentligen maximitiden för sekretess — böra sättas till 70 år.

I anledning av generaltullstyrelsens anmärkning har paragrafen formulerats så, att den avser handlingar rörande polismyndighets, tullmyndighets eller allmän åklagares verksamhet. I tullmyndighet inbegripes tullåklagare.

11 §.

Denna paragraf reglerar sekretesskyddet för det allmänna straffregistret och vissa närstående handlingar.

I gällande tryckfrihetsförordning, und. 13, stadgas att utdrag av det i riket inrättade straffregister ej må meddelas i vidsträcktare mån än som föranledes av lag stiftad i den ordning 87 § regeringsformen stadgar. I lagen om straffregister regleras uttömmande i vad mån såväl myndigheter som enskilda äga erhålla utdrag av registret. Motsvarighet till nämnda bestämmelse i tryckfrihetsförordningen upptogs i 1927 års förslag, mom. 14, därvid utmärktes att sekretessen avsåg icke blott utdrag ur straffregistret utan även själva anteckningarna i detsamma. I första stycket av förevarande paragraf nämnas enligt 1935 års förslag uppgifter och anteckningar som tillhöra registret; det har ansetts obehövt att särskilt nämna utdrag ur registret, då dessa äro att anse som avskrifter av uppgifterna eller anteckningarna och därmed falla under sekretesskyddet. Angående de fall och den ordning i vilken utlämnande skall ske hänvisas enligt förslaget direkt till lagen om straffregister.

Enligt 1935 års förslag skola i andra och tredje styckena av förevarande paragraf införas stadganden som ej äga motsvarighet i tidigare förslag. Andra stycket är föranlett därav att enligt konventioner med vissa främmande makter till svensk myndighet skall överlämnas meddelande, i regel i form av avskrift av utslag, angående svensk undersåte i det främmande landet ådömt straff. Dessa underrättelser samlas hos fångvårdsstyrelsen, och enligt Kungl. Maj:ts förordnande skall vid meddelande av fullständigt utdrag ur straffregistret rörande en person tillika meddelas uppgift om straffdom som han enligt dylik underrättelse ådragit sig. Efter framställning av fångvårdsstyrelsen har upptagits en bestämmelse att utslag eller underrättelser avseende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka i angiven ordning överlämnats till svensk myndighet, samt däröver förda minnesanteckningar ej må utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer.

Tredje stycket av paragrafen avser hos myndighet förda särskilda minnesanteckningar angående straff och tillrättavisningar som ådömts eller tilldelats underlydande personal, vilka anteckningar ej heller skola få utlämnas i annat fall eller annan ordning än Konungen bestämmer. Detta

stadgande har föranletts av krav som framförts från järnvägsstyrelsen och generalpoststyrelsen med avseende å där förda anteckningar över bestraffningar samt från militärt håll och militieombudsmannen med avseende å militärt straffregister, straffjournaler och anteckningsböcker över tillrättavisningar. *Militieombudsmannen* påpekade i en framställning år 1933 de påtagliga olägenheterna av nu gällande bestämmelser, enligt vilka uppgifter i dylika handlingar utan inskränkning vore tillgängliga för offentligheten. Kännedom om meddelade bestraffningar och tillrättavisningar vore ägnad att försvåra möjligheten för manskap som haft anställning vid försvarsväsendet att därefter erhålla civilt arbete, vilket i sin tur alstrade modlöshet och missnöje hos den därav berörda kåren och kunde bidra till att framkalla motvilja mot försvarsväsendet. Beträffande nämnda handlingar borde därför enligt militieombudsmannens mening i fråga om offentlighet tillämpas i huvudsak samma regler som beträffande det civila straffregistret.

De sakkunniga anmärka att den föreslagna bestämmelsen formulerats så att den endast avser särskilt förda anteckningar över straff och tillrättavisningar, ej anteckningar därom som exempelvis kunna förekomma i någon personalakt, enär en så vidsträckt sekretess skulle kunna åsidosätta viktiga kontrollintressen. Myndigheterna hade genom stadgandet beretts möjlighet att anordna sekretesskydd för ifrågavarande anteckningar genom att icke verkställa dem annorstädes än i ett för ändamålet upplagt särskilt register.

De *militära myndigheterna* ha icke framställt någon anmärkning mot förslaget i sistberörda del men närmare utvecklat i vad mån ifrågavarande handlingar böra hemlighållas, vilket emellertid såsom framgår av den föreslagna bestämmelsen skall regleras i administrativ ordning. *Generaltullstyrelsen* anmärker att uttrycket 'särskilda minnesanteckningar' skulle kunna tydas såsom innefattande anteckningar å särskilda personkort, varför styrelsen föreslår att uttrycket utbytes mot 'särskilt register'. Styrelsen erinrar även att hos styrelsen föres register över personer som dömts för smuglingsbrott, vilket register vore offentligt, men att styrelsen, då såvitt bekant någon olägenhet icke yppats därav, saknade anledning att ifrågasätta dess hemlighållande. *Länsstyrelsen i Stockholms län* omnämner att anteckningar om straff varom länsstyrelsen erhåller underrättelse enligt motorfordonsförordningen införas i körkortsregistret och där bliva offentliga, vilket länsstyrelsen finner lämpligt ur trafiksäkerhetssynpunkt. *Stadsarkivarien i Stockholm* erinrar att vid vissa större domstolar föres alfabetiskt register till brottmålsdiarierna, som vore i behov av ett lagstadgat skydd.

De sakkunnigas förslag synes i allt väsentligt kunna godtagas. Med anledning av vad generaltullstyrelsen anmärkt har i departementsförslaget uttrycket 'särskilda minnesanteckningar' i tredje stycket utbyts mot 'register', varjämte ett par andra obetydliga redaktionella jämkningar i paragrafen vidtagits. Såsom vederbörande myndigheter framhållit torde registret över personer som dömts för smuglingsbrott samt anteckningar i körkortsregistret om bestraffningar för brott mot motorfordonsförordningen icke böra un-

dandragas offentligheten. Ej heller de av stadsarkivarien i Stockholm omnämnda registren till brottmålsdiarier böra bliva hemliga.

12 §.

Denna paragraf, som motsvarar 13 § i 1935 års förslag, reglerar sekretessen för handlingar med avseende å fångvård och därmed närstående områden.

I gällande tryckfrihetsförordning finnes ingen sekretess stadgad på dessa områden. I 1927 års förslag, mom. 17, sammanfördes handlingar rörande fångvård med handlingar rörande hälso- och sjukvård, fattigvård, barnavård m. m., vilka senare i föreliggande förslag behandlas under 14 §.

Enligt 1935 års förslag äro bestämmelserna så avfattade att de omfatta handlingar icke blott rörande den egentliga fångvården samt rörande behandling av personer som intagits å uppfostringsanstalt eller å anstalt för återfallsförbrytare eller förminskat tillräkneliga förbrytare utan även rörande övervakning eller tillsyn av villkorligt dömda och villkorligt frigivna personer samt behandling eller tillsyn av dem som ådömts tvångsarbete. De sakkunniga framhålla att sekretessregeln i första hand åsyftar att skydda fångar och övriga ifrågavarande personer mot att i offentlighetens ljus få framdragna sina personliga förhållanden, sitt uppförande å anstalt m. m. Sekretessen skall också gälla endast vad som angår de enskilda personerna. De sakkunniga uttala emellertid att det ej syntes lämpligt att, såsom beträffande handlingar i sociala ärenden i övrigt (se 14 §), stadga att handlingar på förevarande område — vilket år 1927 föreslagits — skulle utlämnas med vederbörande enskildes, d. v. s. i regel en brottslings, samtycke eller då trygghet funnes att det ej missbrukades till hans skada eller förklenande. Dessa handlingar kunde innehålla sådant som om det bleve offentligt vore ägnat att försvåra myndigheternas verksamhet och bekämpandet av brottsligheten. I vissa fall, exempelvis med hänsyn till hjälpverksamheten för frigivna fångar och vetenskaplig forskning borde emellertid utlämnande ske. De sakkunniga hade icke funnit annan lösning av frågan om sekretessens närmare reglering stå till buds än att överlämna åt Konungen att med avvägande av olika hänsyn bestämma därom genom allmänna föreskrifter eller avgöranden i särskilda fall.

De i 1935 års förslag upptagna bestämmelserna, som torde böra godtagas, ha influtit i departementsförslaget allenast med den ändringen att sekretess-tiden här såsom i andra motsvarande fall höjts från 60 till 70 år.

13 §.

Denna paragraf motsvarar 12 § i 1935 års förslag och upptager sekretessbestämmelser rörande kyrkoböcker och därmed jämställda handlingar.

I gällande tryckfrihetsförordning upptogs redan vid dess tillkomst det alltjämt kvarstående stadgandet i ämnet, und. 9, att ingen må tillåtas att i andra fall än allmänna lagen och gällande författningar utstaka, meddela

eller till tryck utlämna utdrag av kyrkoböcker eller av andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar i vad de innehålla upplysning om enskild persons leverne och seder, såvitt de lända honom till skada eller förklenande. Senare har stadgandet kompletterats med förbud mot utlämnande av utdrag ur dylika handlingar i vad de innehålla upplysning huruvida enskild person ådragit sig straffpåföljd vilken utestänger från behörighet och rättigheter som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen.

De i 1935 års förslag upptagna stadgandena i ämnet ansluta sig, såsom fallet i än högre grad var med de år 1927 under mom. 15 föreslagna, väsentligen till gällande rätt. Innebörden av förstnämnda förslag är i huvudsak följande. Bestämmelserna avse ej blott kyrkoböcker utan även folkregister och mantalsböcker, vilka föras i vissa städer, jämte handlingar som eljest röra själavården eller kyrkotukten. Såsom enligt gällande rätt skyddas endast det som rör enskild persons leverne och seder. Utlämnande skall ske, förutom då vederbörande enskilde därtill samtycker, när med hänsyn till de förhållanden under vilka det ifrågasättes trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde som avses. Dessutom skall Konungen äga förordna om utlämnande. En maximitid av 60 år för sekretessens upprätthållande har stadgats. Utdrag utvisande huruvida någon ådragit sig påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen — sålunda ej blott utdrag därom att påföljd ådömts utan även utdrag därom att någon icke ådömts dylik — må enligt förslaget icke meddelas i annat fall än lag eller författning särskilt stadgar. På den grund att sekretess endast gäller för vad som länder enskild person till skada eller förklenande anses sekretessen enligt gällande rätt begränsad till dennes livstid. Då även enligt förslaget utlämnande skall ske, om det ej kan lända vederbörande enskilde till skada eller förklenande, skulle nämnda begränsning fortfarande komma att gälla. De sakkunniga ha övervägt att bereda skydd även för död mans minne men icke funnit tillräckliga skäl föreligga att härutinnan frångå gällande rätts ståndpunkt. De sakkunniga framhålla att anteckningar i kyrkoböcker angående enskildas privatliv efter hand blivit allt sällsyntare och att det torde vara anteckningar rörande fader- och moderskap till barn utom äktenskap, straffpåföljd och sinnessjukdom, för vilka alltså ett starkare behov av sekretess gör sig gällande.

Ur de inkomna yttrandena över förslaget må anmärkas att *riksarkivet* och åtskilliga *kyrkliga myndigheter* yrkat en förlängning av sekretesstiden, därvid förordats 70, 90 och 100 år. Från ett par håll förordas att denna tid skall räknas från vederbörande kyrkoboks avslutningsår, enär i böckerna ofta saknas datum för anteckningarna. Även har från några håll yrkats att sekretesskyddet icke skall upphöra så snart den person vars leverne och seder äro i fråga avlidit. *Riksarkivet* finner det sålunda icke tillfredsställande att en förklenande kyrkoboksanteckning om en person från hur sen tid som helst omedelbart efter hans frånfälle skulle kunna publiceras medan eljest dylika anteckningar vore skyddade mot missbruk. *Domkapitlet i Linköping* har yrkat att liksom med avseende å vissa handlingar i sociala

ärenden (se 14 §) skydd enligt förevarande lagrum beredes även för nära anhöriga till den som i handlingen avses. Samma yrkande framföres av kyrkoherden i *Västervik*. Denne gör även anmärkning därom att genomsökningens hänförelse till vad som rör enskildas leverne och seder knappast vore angivna alla de fall då sekretess vore önskvärd samt föreslår att sekretessen i stället liksom beträffande nämnda handlingar i sociala ärenden skall angivas avse vad som rör personliga förhållanden. Samme kyrkoherde påpekar att sekretessen bör omfatta även vissa sådana handlingar med uppgifter till införande i kyrkoböcker och folkregister vilka utväxlas mellan pastorsämbeten och andra folkbokföringsmyndigheter eller eljest till dem inkomma. *Domkapitlet i Linköping* ifrågasätter om icke genom förslaget en allt för ömtålig diskretionär prövningsrätt tillagts prästerna i fråga om kyrkoböckers utlämnande och anser det lyckligt om paragrafen kunde erhålla en mera preciserad lydelse. Även *Stockholms stads konsistorium* förordar en omarbetning av stadgandena i syfte att erhålla en klarare vägledning för hithörande frågor bedömande. *Domkapitlet i Visby* föreslår att för utlämnande av ifrågavarande anteckningar i kyrkoböcker skall erfordras tillstånd av domkapitlet eller i vissa fall av medicinalstyrelsen. *Domkapitlet i Växjö* framhåller att förbudet mot utlämnande av ifrågavarande anteckningar icke får göras så stelt att exempelvis vid förberedelser till ingående av äktenskap kontrahenternas berättigade krav på kändedom om varandra tillbakavisas. Därför borde ur lagtexten utgå orden 'till skada eller förklenande för den enskilde som avses'. *Domkapitlet i Lund* betonar att mycket ömtåliga fall kunna inträffa i fråga om huruvida kyrkoböcker skola utlämnas eller icke men finner att förslaget gör mer än förr utlämnandet till en diskretionssak, där pastor skyddas för eventuella efterräkningar. *Domkapitlet* anser den föreslagna paragrafen väl avfattad och giver den sin fulla anslutning. *Domprosten i Linköping* framhåller den stora omfattning i vilken numera pastorsämbetena anlitas för inhämtande av upplysningar om personer i kommersiellt och liknande syfte samt uttalar önskemål att dylikt missbruk må omöjliggöras genom laga bestämmelser. *Landsarkivarien i Vadstena* slutligen betonar svårigheten för landsarkiven att effektivt övervaka sekretessens iakttagande vid tillhandahållande av kyrkoböcker.

Det har syntts lämpligt att något omlägga bestämmelserna i förevarande paragraf, så att de komma i full överensstämmelse med stadgandena i 14 §. Sålunda har såsom förutsättning för sekretess angivits icke att handlingarna röra någons leverne och seder utan att de röra någons personliga förhållanden. Det måste nämligen vara en fördel att med avseende å alla bestämmelser som äro givna med hänsyn till privatlivets helgd samma uttryck användas. Såsom förutsättning för utlämnande av ifrågavarande handlingar i trots av sekretessföreskriften har angivits icke blott att trygghet kan anses vara för handen att det ej länder den enskilde vilkens personliga förhållanden avses till skada eller förklenande, utan även att det ej länder till skada eller förklenande för hans nära anhöriga. Yrkande om en sådan ändring har såsom

förut omtalats framställt från flera håll. Man torde icke kunna förneka det berättigade i att en avlidens nära anhöriga skyddas mot lidanden som för dem kunna uppkomma, om den avlidnes personliga förhållanden blottades. Detta torde gälla lika väl med avseende å nu ifrågavarande handlingar som med avseende å de i 14 § upptagna.

Den diskretionära prövning som ålagts prästerna i fråga om tillhandahållande av kyrkoböcker kan otvivelaktigt mången gång vara ömtålig och ansvarsfull. En sådan prövning torde emellertid allraminst kunna undvikas då det gäller kyrkoböcker, där det förekommer många anteckningar om personliga förhållanden samtidigt som ett starkt och berättigat offentlighetsintresse med avseende å dessa böcker finnes. Denna prövning torde i första hand böra åligga vederbörande pastor. Det må i anledning av vad som framkommit i yttrandena erinras, att utlämnande skall vägras endast om fara finnes för missbruk av erhållna upplysningar. Sålunda torde i regel kontrahenterna vid ett tillämnat äktenskap kunna anses berättigade att få del av upplysningar om varandra. Detta framgår i viss mån genom den i departementsförslaget företagna, förut vid den allmänna redogörelsen för sekretessreglernas konstruktion berörda ändringen i formuleringen av villkoren för utlämnande därhän, att det särskilt nämnts att vid prövning om trygghet mot skada eller förklenande är för handen hänsyn skall tagas till det ändamål för vilket handlingen åstundas.

Sekretesstiden har i överensstämmelse med de förut berörda allmänna grunderna i detta hänseende i departementsförslaget satts till 70 år.

I anledning av därom framställd anmärkning har avfattningen ändrats så att handlingar med uppgifter till kyrko- och folkbokföringen inbegripas under paragrafen.

Den i 1935 års förslag upptagna bestämmelsen att Konungen skall kunna förordna om utlämnande av handlingar som i denna paragraf avses har utslutits. De möjligheter till utlämnande som i övrigt föreslagits synas tillräckliga. Dessutom må erinras om Konungens allmänna befogenhet enligt 38 § att föreskriva utlämnande då någons rätt är därav beroende.

Vad slutligen angår det särskilda förbudet mot utlämnande av utdrag utvisande huruvida någon ådragit sig påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen anmärkes, att ett inom justitiedepartementet utarbetat förslag till lagändringar avseende avskaffande bland annat av sådan påföljd den 31 januari 1936 av Kungl. Maj:t remitterats till lagrådet för granskning. Därest nämnda påföljd avskaffas, bör ifrågavarande förbud mot utlämnande i förevarande lagförslag utgå. Det synes ej behöfligt att, såsom vid förarbetena till förslaget om avskaffande av berörda påföljd ifrågasatts, bibehålla en dylik bestämmelse såvitt angår påföljd som enligt hittills gällande lag ådömts. Anteckningar att sådan påföljd ådömts äro underkastade de allmänna sekretessreglerna i denna paragraf, och man synes ej behöva frukta att sedan påföljden avskaffats utdrag skola begäras därom att sådan påföljd icke blivit ådömd under den tid då så kunde ske. Bestämmelsen i fråga har därför utslutits.

14 §.

Denna paragraf reglerar sekretessen för handlingar i vad som med en gemensam beteckning torde kunna kallas sociala ärenden.

I gällande tryckfrihetsförordning finnas endast några spridda specialstadganden på detta område, som i 1935 års förslag efter förebild från 1912 och 1927 års utredningar erhållit enhetlig reglering. I 1927 års förslag, mom. 17, upptogs jämte ifrågavarande handlingar även fångvårdshandlingar, vilka nu hänförts till särskild paragraf (12 §). Å andra sidan upptogs i särskilt lagrum, mom. 16, vissa handlingar i mål och ärenden som avses i giftermålsbalken, vilka handlingar nu medtagits i förevarande paragraf.

Till motivering av ett gemensamt stadgande för handlingar i sociala ärenden har i 1935 års betänkande anförts, att det visserligen torde stå fast att man inom detta vidsträckta område stode inför situationer som med hänsyn till offentlighetens och sekretessens avvägning vore att bedöma på mycket olika sätt. Men vid närmare undersökning kunde man icke undgå att finna, att en ur sådana synpunkter företagen differentiering av reglerna skulle stöta på svårigheter. En dylik differentiering kunde sålunda näppeligen företagas efter de olika områdena för det allmännas verksamhet, då å ena sidan inom ett och samma förvaltningsområde frågan om offentlighet och sekretess ofta vore att bedöma olika för olika fall och å andra sidan inom skilda sådana områden mången gång alldeles enahanda synpunkter borde anläggas. Ett ytterligare skäl för åstadkommande av så vitt möjligt enhetliga bestämmelser vore att det för myndigheter, verksamma på olika områden som måhända icke alltid kunde klart särhållas från varandra, vore en stor fördel att överallt kunna tillämpa enahanda regler.

Enligt 1935 års förslag skall sekretessen gälla i vad handlingarna i fråga angå 'enskilds sjukdom eller hans personliga förhållanden i övrigt', varmed icke lärer ha avsetts någon saklig olikhet i förhållande till 1927 års förslag, som härutinnan endast nämnde 'enskildas personliga förhållanden'. I motiven till sistnämnda förslag framhölls, att det visserligen ur vissa synpunkter kunde vara tilltalande att i lagen närmare angiva vad med personliga förhållanden borde förstås, t. ex. genom att angiva uppgifter om hälsotillstånd, leverne och seder, familjeförhållanden o. s. v., men med hänsyn till svårigheten att giva en uttömmande och i övrigt tillfredsställande bestämning hade förslaget stannat vid nämnda formulering, som redan kommit till användning i gällande tryckfrihetsförordning (und. 14).

Såsom i den föregående redogörelsen anmärkts är sekretessen på förevarande områden enligt 1935 års förslag icke ovillkorlig. Dels skall handling utlämnas till den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses och med hans samtycke också till andra, dels skall utlämnande även utan sådant samtycke ske, om trygghet kan anses för handen att utlämnandet ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för honom eller hans nära anhöriga, därvid vissa förbehåll må knytas till utlämnandet för vinnande av sådan trygghet. Dessutom skall Konungen äga obegränsad rätt att förordna

om utlämnande. Sekretesstiden har som förut omnämnts satts till 60 år. Rörande vissa speciella skärpningar och inskränkningar i sekretessen i förhållande till vad av dessa regler framgår blir tillfälle att återkomma, sedan först närmare angivits de handlingar på förevarande område vilka enligt 1935 års förslag bliva underkastade sekretess.

Den första grupp av handlingar som däri upptages avser sådana, vilka av läkare eller hos medicinalstyrelsen eller på läkares eller styrelsens föranstaltande upprättats till utredning i mål eller ärende hos domstol eller i ärende som avses i giftermålsbalken. Såvitt angår i dylik ordning upprättade handlingar i mål och ärenden som avses i giftermålsbalken, finnes nu i tryckfrihetsförordningen en sekretessbestämmelse i und. 10. Den föreslagna ändringen innebär att bestämmelsen utvidgats att avse även handlingar som upprättats i angiven ordning till utredning i andra mål och ärenden hos domstol än sådana som avses i giftermålsbalken.

Den andra gruppen handlingar i denna paragraf omfattar enligt 1935 års förslag handlingar i ärenden rörande hälsovård och sjukvård. Härutinnan finnes i nuvarande tryckfrihetsförordning endast en bestämmelse, und. 12, om vissa handlingar vilka inkommit till eller upprättats hos statliga myndigheter i ärenden som avses i lagen om åtgärder mot utbredning av könsjukdomar. Denna sekretessbestämmelse infördes år 1921 i samband med tillkomsten av sistnämnda lag. Såväl dessförinnan som senare ha upprepade förslag framlagts om en mera allmän handlingssekretess på förevarande område. Vid antagande av gällande sinnessjuklag år 1929 framhöll riksdagen önskvärdheten av att frågan om förbud mot offentliggörande av handlingar rörande sjukvård vunno en tillfredsställande lösning vid det pågående arbetet på en reform av tryckfrihetsförordningen. — De sakkunniga ha i motiven anförts att sekretessen syntes böra omfatta handlingar i ärenden rörande såväl allmän som enskild sjukvård, vilka kunde förekomma hos myndigheter, samt att under stadgandet otvetydigt fölle den militära sjukvården, om vars skyddande i ifrågavarande hänseende militieombudsmannen gjort framställning år 1933, ävensom pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet.

Den tredje gruppen utgöres av handlingar i ärenden rörande riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets verksamhet. I tryckfrihetsförordningen finnes nu en år 1918 införd sekretessbestämmelse, und. 14, som avser nämnda myndigheters handlingar, bland annat såvitt de röra enskildas personliga förhållanden. I 1927 års förslag angavs i stället handlingar rörande försäkring mot olycksfall i arbete. Den år 1935 föreslagna formuleringen motiveras med att riks-försäkringsanstaltens verksamhet omfattar även andra grenar än dylik försäkring, där motsvarande behov av sekretess föreläge.

Såsom en fjärde grupp ha upptagits handlingar i ärenden rörande fattigvård, samhällets barnavård eller ungdomsskydd eller eljest barnavårdsnämnds eller barnavårdsmäns verksamhet. Handlingar på dessa områden åtnjuta icke för närvarande något skydd mot offentliggörande. Handlingar rörande fattigvård och barnavård upptogos både i 1912 och 1927 års för-

slag. Enligt sistnämnda förslag skulle emellertid med hänsyn till det starka kontrollintresset på dessa områden sekretess gälla endast såvitt handlingarna funnes hos kommunalmyndighet. Denna inskränkning av sekretessen har icke upprätthållits i 1935 års förslag, enär enligt vad de sakkunniga uttala samma intresse av sekretess torde föreligga hos vilken myndighet en handling än funnes samt kontrollbehovet ej torde vara större med avseende å handlingar hos statsmyndigheterna, snarare tvärtom.

Den femte gruppen handlingar utgör sådana som röra rätt för enskilda att inköpa alkoholhaltiga drycker, behandling av alkoholister eller nykterhetsnämnds verksamhet i övrigt. Gällande tryckfrihetsförordning innehåller en sekretessbestämmelse i und. 10 med avseende å till Konungens befallningshavande eller Konungen inkomna handlingar i ärende om intagande å allmän anstalt för vård av alkoholister samt läkares utlåtande och koncept i sådant ärende. I 1927 års utredning angåvos handlingar i ärenden rörande behandling av alkoholister såsom föremål för sekretess. Med den år 1935 tillagda kategorien handlingar rörande rätt att inköpa alkoholhaltiga drycker ha närmast avsetts framställningar hos kontrollstyrelsen med anledning av detaljhandelsbolagens beslut i dylika frågor och därtill hörande handlingar.

Slutligen har i 1935 års förslag såsom en sjätte grupp upptagits handlingar rörande kontroll å utläningar som här i riket vistas eller hit söka tillträde, om vilka handlingar intet stadgas i gällande rätt. I 1927 års förslag inrymdes dessa handlingar i en bestämmelse om sekretess å handlingar rörande personlig övervakning av enskilda. I motiven till 1935 års förslag framhålles, att i ärenden rörande kontroll å utläningar ofta företagas sådana undersökningar angående utländska undersåtars och svenska arbetsgivares förhållanden vilka icke borde bli offentliga.

De sålunda föreslagna sekretessbestämmelserna skola icke ha tillämpning å myndighets beslut som särskilt utfärdats eller i protokoll upptagits, där ej fråga är om nykterhetsnämnds beslut och beslut i ärende rörande tillämpningen av lagen om åtgärder mot utbredning av könssjukdomar. Den offentliga kontrollen skulle, enligt vad sakkunniga härutinnan anført, kunna lida obehörigt förfång, därest dylika beslut generellt hänfördes under sekretessen.

Såsom förut antytts har i 1935 års förslag sekretessen på vissa punkter skärpts så till vida, att handling ej skall få utlämnas ens till den vilkens personliga förhållanden handlingen rör. Detta skall enligt paragrafens tredje stycke, första punkten, vara fallet, då handlingen angår någons intagning å anstalt eller inrättning eller någons vård eller behandling därstädes eller eljest av läkare, och grundad anledning finnes att antaga att genom utlämnande ändamålet med vården eller behandlingen skulle motverkas eller eljest allvarlig olägenhet uppstå, varmed enligt motiven främst åsyftas att fara för annans personliga säkerhet skulle uppstå. De sakkunniga ha framhållit, att denna bestämmelse torde i huvudsak stämma väl överens med den som för ett specialområde, nämligen för kommunala sinnessjukhus, meddelats i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929, § 108. Denna av Konungen i administrativ ordning utfärdade stadga är i förevarande punkt

avfattad i överensstämmelse med förslag av 1926 års sinnessjuksakkunniga (statens off. utredn. 1928: 18), vilka ansett kommunala handlingar icke falla under gällande tryckfrihetsförordnings bestämmelser. I nämnda paragraf av sinnessjukstadgan föreskrives, förutom att domstol, åklagare och offentlig myndighet skall äga tillgång till handlingar å kommunala sinnessjukhus, jämväl att förmyndare eller god man för där intagen person ävensom anhörig till sådan skall få taga del därav, i den mån sjukvårdsläkaren finner det kunna ske utan olägenhet, samt att exspektant eller den som är eller varit intagen å sådant sinnessjukhus ej må förvägras tillgång till honom rörande handlingar, i den mån det ej är uppenbart att det skulle vara till men för honom eller kunna medföra fara för annans personliga säkerhet.

Vidare innehåller 1935 års förslag i andra punkten av paragrafens tredje stycke, att åtgång till handling utvisande vem som gjort anmälan till barnavårdsnämnd eller nykterhetsnämnd eller vem som eljest lämnat upplysningar till sådan nämnd skall kunna vägras, därest anmälan eller upplysningarna icke varit uppenbart ogrundade och grundad anledning finnes att antaga, att den om vilken anmälan gjorts eller upplysningarna lämnats kommer att missbruka genom utlämnande erhållen kännedom i berörda hänseende. Denna bestämmelse har föreslagits i anledning av vad som framhållits av socialstyrelsen och vissa barnavårdsnämnder angående faran för att den som blivit anmäld för alkoholmissbruk eller vanvård av barn beginge våldsdåd mot anmälaren eller mot sin familj eller eljest utsatte dem för trakasserier.

De sakkunniga ha funnit sekretessbehovet i de fall som angivits i tredje stycket av paragrafen äga sådan styrka, att den enskilde här icke ens borde äga den rätt att utfå handlingar som eljest tillkomme part, varför undantag för dessa fall gjorts i 38 § i sakkunnigförslaget (39 § i departementsförslaget).

I yttrandena över 1935 års förslag har i allmänhet yppats tillfredsställelse med de föreslagna stadgandena i stort sett, ehuru åtskilliga detaljanmärkningar framställts.

Medicinalstyrelsen anför att paragrafen enligt styrelsens mening i väsentliga delar innebär påtagliga förbättringar i förhållande till gällande rätt, därvid styrelsen särskilt framhåller det skydd som beretts handlingar rörande hälso- och sjukvård. Genom bestämmelsen att utlämnande skall ske, därest trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den vilkens personliga förhållanden i handlingen beröras, vunnas möjlighet att tillgodose det legitima behovet av dylika handlingars tillhandahållande.

Centralstyrelsen för Sveriges läkarförbund framhåller den synnerliga vikten av att handlingar rörande enskild persons sjukdom, speciellt sinnessjukdom, icke i oträngt mål meddelas obehöriga. Bestämmelserna i 1929 års sinnessjukstadga för kommunala sinnessjukhus syntes på ett lyckligt sätt tillgodose detta intresse samtidigt som de gjorde handlingarna tillgängliga för myndigheter och behöriga enskilda. Sakkunnigförslaget av år 1935 innebure en betydande förbättring av situationen för de statliga sinnessjukhusen, beträffande vilkas handlingar några bestämmelser i förevarande hänseende icke funnes, men en icke oväsentlig försämring så vitt anginge de kommunala sinnessjukhusen. De villkor för utlämnande som i förslaget uppställdes lämnade endast ett högst ofullständigt skydd mot obe-

hörigas nyfikenhet. Förslaget innebure även att den relativa sekretess, som hittills åtminstone enligt praxis varit beskärd de vanliga sjukhusens journaler, i mycket stor utsträckning uppgåves. Det låge i öppen dag att åtskilliga av de detaljer angående sjukdomars förhistoria och det aktuella sjukdomstillståndet som patienter i förtroende meddelade sjukhusläkaren vore av den art, att de av den sjuke skulle hemlighållits, om han räknat med möjligheten att de när som helst skulle löpa risken att bli tillgängliga för envar. Lika otvivelaktigt vore, att ett sådant förhållande många gånger kunde innebära stora nackdelar för ett framgångsrikt försök att råda bot för sjukdomen. Förslaget kunde medföra att tjänsteläkare underlåte att sig till minnes anteckna omständigheter, vilkas offentlighörende kunde bliva patienten till förfång. Centralstyrelsen hemställde därför om sådan ändring i förslaget, att läkares anteckningar om patienter, fränsett de tillfällen då ett allmänligt samhällets trygghetsintresse annorlunda påfordrade, genomgående bleve att betrakta såsom hemliga.

Länsstyrelsen och landstingets förvaltningsutskott i Skaraborgs län ifrågasätta, om icke paragrafen erhållit en alltför generell avfattning som kunde vålla svårigheter vid tillämpningen. Länsstyrelsen ifrågasätter särskilt, om icke paragrafen borde jämkas till överensstämmelse med vad i sjukhusstadgan föreskrives rörande lasarettsläkares skyldighet att avgiva intyg.

Pressorganisationerna yrka att ur den blivande lagen skall utgå bestämmelsen att åtgång till handling rörande någons intagning å anstalt eller inrättning eller vård eller behandling därstädes eller eljest av läkare i vissa fall skall kunna vägras, även då enligt de föregående reglerna i paragrafen utlämning skulle ske. Genom detta stadgande komme nämligen offentligheten att orimligt starkt inskränkas, då det gällde handlingar rörande i synnerhet såsom sinnessjuka ansedda personers intagande å vårdanstalt. Av lika stort intresse som det vore att publiciteten i fråga om dylika personers förhållanden icke missbrukades, av lika stor vikt vore det att vederbörande läkares uppfattning icke under alla omständigheter bleve den avgörande i fråga om sådana handlingars utlämnande, men det syntes tydligt att genom den föreslagna bestämmelsen föga eller ingen möjlighet skulle finnas att gentemot läkares uppfattning hävda offentlighetskravet även i fall då detta kunde vara synnerligen befogat. Detta måste sägas utan att avsikten vore att därmed uttala något misstroende mot läkarna, vilkas ofta svåra ställning i dylika fall pressorganisationerna till fullo insåge.

Riksförsäkringsanstalten har motsatt sig att sjukdom särskilt nämndes jämte personliga förhållanden i övrigt vid bestämningen av det som enligt förevarande paragraf skall betinga sekretess. Riksförsäkringsanstalten hänvisar härvidlag till vad som förekommit vid tillkomsten av undantaget i gällande tryckfrihetsförordning angående riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets handlingar, vilka äro underkastade sekretess bland annat 'såvitt de röra enskildas personliga förhållanden'. Detta undantag hade tillkommit efter en framställning av riksförsäkringsanstalten, däri framhållits att läkarbetyg, som ingåves till anstalten för erhållande av ersättning, samt uppgifter i övrigt, som inkomme för en ersättningsfrågas bedömning, syntes kunna undantagas från de handlingar till vilka allmänheten hade fri tillgång. I dessa läkarbetyg och meddelanden måste nämligen understundom lämnas utredning om den skadades tillstånd före olyckstillfället, huruvida han lede av följderna av alkoholmissbruk samt rörande den skadades ärftliga belastning, levnadssätt, föregående sjukdomar m. m. Det vore tydligt att dylika upplysningar om en sjuk persons mera intima förhållanden icke borde få komma till utomståendes kännedom. I anledning

av nämnda framställning hade proposition i frågan (nr 262 år 1917) förelagts riksdagen, som med en ändring i fråga om sekretesstiden antog propositionen. Konstitutionsutskottet hade i sitt utlåtande framhållit bland annat, att det i föreliggande fall gällde meddelanden angående den av olycksfall skadades levnadssätt före olyckstillfället och de föregående sjukdomar han genomgått, om han lidit av följderna av alkoholmissbruk eller vore ärftligt belastad m. m. Enligt riks försäkringsanstaltens mening kunde läkarintyg och andra handlingar rörande själva den skada för vilken ersättning begärdes i regel ej anses angå den skadades personliga förhållanden och sålunda enligt gällande rätt ej vara föremål för sekretess. Däremot skulle dessa handlingar enligt den föreslagna lydelsen av förevarande paragraf komma att hänföras under densamma, varigenom det komme att åligga riks försäkringsanstalten att, för varje gång en sådan handling utlämnades ifrågasattes, undersöka huruvida det kunde ske utan fara för att det bleve missbrukat till skada eller förklenande för den som i handlingen avsåges eller för hans nära anhöriga. Det vore emellertid överflödigt och olämpligt att anstalten skulle behöva företaga sådana undersökningar. — Slutligen har riks försäkringsanstalten yrkat, att det föreslagna stadgandet om undantag från sekretessen i fråga om beslut som särskilt utfärdats eller i protokoll upptagits icke gjordes tillämpligt å anstaltens beslut, vilka enligt gällande rätt kunde hållas hemliga då de anginge någons personliga förhållanden.

Pensionsstyrelsen framhåller, att det behov av sekretess för läkarintyg som genom förslaget tillgodosetts såvitt anginge styrelsens sjukvårdande verksamhet i viss om ock mindre mån gällde även i ärenden rörande beviljande av pension, där i stor omfattning förekomme läkarutlåtanden för uttökande av graden av pensionssökandes arbetsförmåga. Vidare ifrågasätter styrelsen huruvida icke de skäl som föranlett de sakkunniga att från offentlighetsregeln i visst avseende undantaga riks försäkringsanstaltens och försäkringsrådets verksamhet, fattigvård, samhällets barnavård m. m. åtminstone delvis talade för att även pensionsförsäkringens hela verksamhet i vad anginge enskilds sjukdom eller hans personliga förhållanden i övrigt på samma sätt borde undantagas från offentligheten. Om också styrelsen, ehuru med tvekan, ansåge sig böra avstå från tanken på en så långt gående utvidgning av stadgandet, ville styrelsen emellertid framhålla önskvärdheten av att detsamma i varje fall kompletterades med föreskrift om förbud mot utlämnande av handlingar som av läkare upprättades i ärenden rörande folkpension.

Statens inspektör för fattigvård och barnavård finner bestämmelserna i denna paragraf vara av synnerligen stort värde, men ifrågasätter likväl, om enskildas intresse av sekretess rörande personliga förhållanden blivit tillfyllest tillgodosett. Genom bestämmelsen om att utlämnande skall ske, då trygghet finnes att det ej länder till skada eller förklenande, överlämnades i många fall avgörandet om en handling skulle utlämnas eller icke till kommunal myndighet, d. v. s. i regel viss enskild person, utan möjlighet för den som hade intresse för handlingens hemlighållande att påverka beslutet eller erhålla någon ändring i detsamma. Genom denna bestämmelse kunde värdet för den enskilde av den föreslagna sekretessen i det särskilda fallet göras alldeles illusorisk. Det torde mängden gång ställa sig svårt för vederbörande myndighet att, om också viljan vore god, helt sätta sig in i den enskildes bevekelsegrunder och att beräkna följderna av handling utlämnande. Om icke bestämmelsen finge utgå, borde i varje fall föreskrivas skyldighet att vid fråga om utlämnande inhämta yttrande från den enskilde som kunde

hava intresse av handlingens hemlighållande; och denne borde även tillerkännas klagorätt.

Socialstyrelsen anser att med handlingar vilka enligt denna paragraf skulle åtnjuta sekretesskydd torde böra likställas handlingar i ärenden rörande statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet samt i ärenden rörande den statliga tillsynsverksamheten över arbetslöshetskassor, sjukkas-sor och andra understödsföreningar. Vad särskilt anginge förstnämnda ären-den syntes visserligen oförbehållsamt kunna erkännas, att dessa ärendens vikt gjorde det angeläget att de ej omgärdades med ett sådant skydd mot offentlighet, varigenom allmänheten betoges möjlighet att följa de statliga och kommunala organens politik i ifrågavarande avseende. Detta syntes emel-lertid icke utgöra tillräcklig anledning att på detta område frångå den av de sakkunniga i övrigt upprätthållna principen, att enskilda medborgares rent personliga förhållanden icke borde kunna till skada för vederbörande och utan dennes samtycke prisgivas åt offentligheten.

Statens arbetslöshetskommission framställer samma yrkande som social-styrelsen, därvid anföres att inom arbetslöshetskommittéernas verksamhet liksom inom fattigvården och arbetsförmedlingsverksamheten förekomme uppgifter rörande enskildas personliga förhållanden vilka rimligen borde undandragas offentligheten.

Stadsfullmäktige i Stockholm, magistraten och stadsfullmäktige i Borås och i Karlskrona, magistraten i Landskrona och stadsfullmäktige i Eslöv ha likaledes ansett önskvärt att sekretessen utsträcker till ifrågavarande hand-lingar.

Länsstyrelsen i Uppsala län understryker att särskilt beträffande barna-vårdsnämndernas och nykterhetsnämndernas verksamhet ett bestämt behov av sekretess framträtt. Den hittillsvarande bristen i detta hänseende hade otvivelaktigt vållat svårigheter och stora personliga obehag framför allt för nämndernas ordförande. Understundom torde denna brist t. o. m. ha för-hindrat åtgärder som eljest varit påkallade. — Beträffande det samtycke till utlämnande av handling som i handlingen avsedd person kunde lämna, har länsstyrelsen ifrågasatt, om icke målsman eller förmyndare borde lik-ställas med denna person själv såvitt angår minderåriga eller psykiskt sjuka. — Länsstyrelsen anmärker vidare, att genom de föreslagna bestämmelserna att i vissa fall handlingar skulle kunna vägras även dem vilkas personliga förhållanden däri berördes, torde ha avsetts att förebygga att familjemed-lemmar eller personer, vilka eljest stode i nära förhållande till den som skulle bliva föremål för ifrågasatt behandling, bleve utsatta för trakasserier eller förföljelser. Denna synpunkt hade enligt vad erfarenheten visat stor bety-delse, men den hade icke kommit till synes i lagtextens avfattning.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att det föreslagna sekretesskyddet för läkarutlåtanden och dylika handlingar i mål och ärenden hos domstol borde utsträckas att gälla även i mål hos länsstyrelse, t. ex. i mål rörande behand-ling av lösdrivare. Länsstyrelsen anmärker även att länsstyrelses utslag eller beslut i mål angående behandling av alkoholister borde åtnjuta sekretesskydd i likhet med nykterhetsnämnds beslut.

Stadsfullmäktige i Stockholm göra motsvarande anmärkning med avseende å barnavårdsnämnds beslut.

Landsfogden i Kronobergs län ifrågasätter skydd för läkarutlåtanden och dylika handlingar som upprättats på föranstaltande av polismyndighet och ej omfattades av sekretessbestämmelsen i 10 §, t. ex. obduktionsprotokoll rörande personer som förolyckats eller själva tagit sig av daga. Vidare fram-håller landsfogden att det särskilda sekretesskyddet för handlingar utvi-sande vem som gjort anmälan till barnavårdsnämnd eller nykterhetsnämnd eller eljest lämnat upplysningar till sådan nämnd borde utsträckas att gälla

även handlingar utvisande vem som gjort anmälan eller lämnat upplysningar till polismyndighet i ärenden rörande omhändertagande av alkoholister.

Kommerskollegium förordar en av *Sveriges redareförening* m. fl. institutioner på sjöfartens område gjord hemställan att mönstringsliggare i den mån de avse enskilda personer erhålla sekretesskydd. Från vissa håll föreslås därvid att skydd skulle beredas enligt förevarande paragraf, från andra håll att ifrågavarande handlingar jämfördes med handlingar rörande arbetsförmedling. Den föreslagna sekretessen motiveras väsentligen därmed, att det plägade förekomma att uppgifter begärdes angående vilka personer som på mönstrats fartyg under pågående arbetskonflikter, vilka personer sedan utsattes för förföljelser. Från några av de berörda institutionerna ifrågasattes sekretesskydd för sjömanshusens handlingar överhuvud, enär dessa, t. ex. i frågor om understöd åt sjömän eller deras anhöriga, kunde innehålla upplysningar om personliga förhållanden som eljest skulle bliva skyddade enligt förevarande paragraf.

Riksräkenskapsverket har ifrågasatt sekretesskydd enligt förevarande paragraf för de räkenskaper vilka skola föras vid statens verk och myndigheter över avlöningsmedel som äro föremål för införsel.

Sakkunnigförslaget synes i huvudsak väl avvägt och har också såsom framgår i stort sett vunnit bifall av de hörda myndigheterna och korporationerna, om än åtskilliga detaljmärkningar framställt, vilka i en del fall torde böra föranleda jämkningar i förslaget.

Någon mera tillfredsställande metod torde ej kunna utfinnas för sekretessens reglering på ifrågavarande områden än den av de sakkunniga härutinnan föreslagna att angiva vissa större förvaltningsområden på vilka sekretess skall råda, men samtidigt begränsa denna till det som rör enskildas personliga förhållanden samt föreskriva skyldighet att utlämna handling, då den vilkens förhållanden äro i fråga därtill samtycker eller då trygghet kan anses vara för handen att utlämnande ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för honom eller hans nära anhöriga.

I anledning av riksförsäkringsanstaltens anmärkning har i departementsförslaget som förutsättning för sekretess angivits endast att det skall vara fråga om 'enskilds personliga förhållanden', ej 'enskilds sjukdom eller hans personliga förhållanden i övrigt'. Någon väsentlig saklig förändring torde detta emellertid knappast innebära. Visserligen synes man — bland annat med hänsyn till förarbetena till det gällande undantaget från offentlighetsregeln med avseende å riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets handlingar — böra medgiva att ej allt som rör sjukdom obetingat skall anses avse personliga förhållanden, men på grund av klausulen om utlämnande då det ej kan lända till vederbörandes skada eller förklenande torde tillämpningen av sekretessbestämmelsen bliva ungefär densamma vare sig sjukdom särskilt nämnes eller icke.

Vad angår sistnämnda klausul äro skälen för densamma angivna redan vid den allmänna översikten över sekretessreglernas konstruktion. Det må endast ytterligare framhållas, att vid fråga om handlingars utlämnande hänsyn skall tagas även till nära anhöriga till den vilkens personliga förhållanden i handlingen avses, på grund varav bland annat sekretesskyddet icke behöver upphöra vid denne persons död. Detta synes tillfredsställande. Vad cen-

tralstyrelsen för Sveriges läkarförbund med avseende å sjukvårdshandlingar och statens inspektör för fattigvård och barnavård med avseende å handlingar hörande till hans verksamhetsområde anfört av innebörd att ifrågavarande klausul skulle allvarligt minska värdet av hela sekretessen torde icke vara berättigat. Det lär icke behöva befaras, att läkarna respektive fattigvårds- och barnavårdsmyndigheterna, åtminstone med den formulering klausulen erhållit i departementsförslaget, skulle anse sig skyldiga eller berättigade att utlämna handling, då risk för obehörig användning av erhållna upplysningar föreligger.

Det synes ej lämpligt att såsom från ett håll ifrågasatts utmärka att samtycke till utlämnande i vissa fall skall kunna givas av förmyndare eller god man, utan synes frågan i vad mån så skall kunna ske böra lösas efter allmänna regler.

Den av de sakkunniga föreslagna bestämmelsen, att Konungen utan hinder av vad i paragrafen stadgats skulle äga förordna om utlämnande av ifrågavarande handlingar, har ansetts böra utgå, då den ej torde fylla något praktiskt ändamål och dessutom ej synes principiellt försvarlig.

Sekretesstiden föreslås såsom överallt där det gäller personliga förhållanden, på skäl för vilka redan förut redogjorts, höjd från år 1935 föreslagna 60 år till 70 år.

De förvaltningsområden på vilka sekretess enligt denna paragraf skall gälla torde såsom socialstyrelsen och arbetslöshetskommissionen föreslagit böra utökas med den statliga och statsunderstödda hjälpverksamheten vid arbetslöshet. Även härvidlag framträder, såsom dessa myndigheter framhållit, ett sekretessintresse fullkomligt motsvarande det som råder på fattigvårdens område. Och det kontrollintresse som påkallar offentlighet synes knappast starkare på det förra området än på det senare. Genom de föreslagna möjligheterna till utlämnande av handlingar trots sekretessregeln torde sistnämnda intresse i tillbörlig mån bliva tillgodosett. Det måste överhuvud anses önskvärt att på närbesläktade områden såvitt möjligt samma regler gälla. Främst ur denna synpunkt har departementsförslaget i denna paragraf även upptagit handlingar i ärenden rörande allmän pensionsförsäkring. Såsom pensionsstyrelsen framhållit tala åtminstone i viss utsträckning för sekretess på detta område samma skäl som gälla beträffande olycksfallsförsäkring, fattigvård m. m. Sekretessbehovet torde visserligen vara väsentligt mindre beträffande handlingar i pensionsförsäkringsärenden, men i den mån ömtåliga personliga förhållanden beröras i dessa handlingar, synas de böra vara skyddade i lika grad som handlingar i andra sociala ärenden. Någon kränkning av offentlighetsprincipen innebär naturligen icke pensionsförsäkringshandlingarnas hänförande under paragrafen, då trygghetsklausulen här kan erhålla desto vidsträcktare tillämpning. Genom den nu föreslagna lösningen undgår man särbestämmelse rörande läkarintyg i pensionsförsäkringsärenden, för vilka intyg pensionsstyrelsen begärt att sekretess i varje fall skulle anordnas.

Det synes riktigt att, som de sakkunniga föreslagit, i den allmänna kontrollens intresse från sekretess utesluta beslut som särskilt utfärdats eller i pro-

tokoll upptagits — dock med undantag för de särskilt ömtåliga fall som i förslaget angivits. Utöver dessa fall torde även på sätt Stockholms stadsfullmäktige framhållit barnavårdsnämnds beslut böra undandragas den obligatoriska offentligheten, enär i dessa beslut mången gång måste beröras personliga förhållanden som ej böra bliva bekanta. Däremot torde ej vara nödvändigt att undantaga länsstyrelses beslut rörande alkoholistvård, såsom av en länsstyrelse yrkats, ej heller torde något framträdande behov av sekretess för riksförsäkringsanstaltens beslut förefinnas.

Bestämmelser som inskränka utlämningskyldigheten utöver vad enligt nu angivna regler skulle gälla torde böra upptagas i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget. Med stadgandena i tredje stycket första punkten avses främst att förebygga den risk som stundom föreligger att sinnessjuka och alkoholisterna begå våldshandlingar mot personer — anhöriga eller läkare — som gjort uttalanden rörande deras tillstånd eller dylikt, då fråga är om anstaltsvård eller annan behandling. Ehuru offentlighetsintresset här är starkt, torde det icke vara tillrådligt att som pressorganisationerna hemställt låta den föreslagna bestämmelsen utgå. Det må särskilt betonas att genom den nya sinnessjuklagen sådana garantier mot obehörig internering av såsom sinnessjuka ansedda personer skapats, att intresset av sinnessjukhandlingars offentlighet ur denna synpunkt icke kan anses lika stort som tidigare. Dock torde en viss modifikation i förslaget böra göras. Såsom förutsättning för att handling skall kunna hemlighållas enligt denna punkt har sålunda i departementsförslaget angivits, i stället för att allvarlig olägenhet kan uppstå, att någons personliga säkerhet kan sättas i fara. Mot den förra bestämningen synes nämligen med skäl kunna anmärkas att den är väl obestämd och vidsträckt. Genom den senare bestämningen bringas stadgandet i nära överensstämmelse med vad som enligt sinnessjukstadgan i förevarande hänseende redan gäller beträffande handlingar å kommunala sinnessjukhus. I andra punkten av tredje stycket ha villkoren för stadgandets tillämpning på motsvarande sätt preciserats, i det att som förutsättning för att utlämnande skall få vägras angivits, att grundad anledning finnes att antaga att den om vilken anmälan gjorts eller upplysningar lämnats kommer att *till skada för annan person* missbruka erhållen kännedom om vem som avgivit anmälan eller upplysningarna. Å andra sidan har icke upptagits att utlämnande finge vägras enligt denna punkt endast om anmälan eller upplysningarna icke varit uppenbart ogrundade. En dylik begränsning synes i detta sammanhang mindre lämplig. Med beaktande av därom gjord anmärkning har andra punkten avfattats så, att därunder falla anmälningar och upplysningar i ärenden angående barnavård, ungdomsskydd och behandling av alkoholisterna, även då handlingarna inkomma till länsstyrelse eller annan polismyndighet.

De yrkanden om sekretess jämlikt denna paragraf beträffande ytterligare vissa begränsade områden, vilka framkommit i yttrandena, torde ej representera sekretessbehov av den styrka att de böra lagfästas. Vissa i yttran-

dena anförda synpunkter av mera allmän räckvidd kunna här icke upptagas till behandling.

I paragrafen har upptagits en bestämmelse om sekretess för de socialregister vilka enligt den i år antagna lagen om socialregister skola föras i kommunerna. Denna lag anger i vilka fall upplysningar ur socialregistret skola lämnas. Chefen för socialdepartementet anförde i motiveringen till bestämmelserna härom, att uppgifter ur registret icke syntes böra lämnas eller detsamma över huvud vara tillgängligt i andra fall än de i lagen angivna (se proposition nr 3 med förslag till lag om socialregister sid. 18). I förevarande paragraf har ansetts böra föreskrivas, att uppgifter och anteckningar tillhörande socialregistren ej må utlämnas i vidare mån än som följer av lagen om socialregister.

15 §.

I denna paragraf gives skydd för överförmyndares handlingar i vad de angå enskildas ekonomiska förhållanden. Motsvarande bestämmelse saknas i gällande rätt och 1927 års förslag men upptogs i 1935 års förslag, 15 §, där det stadgas att ifrågavarande handlingar ej må utlämnas förrän efter 25 år i vidare mån än i lagen om förmynderskap föreskrives.

I 10 kap. 6 § förmynderskapslagen stadgas att omyndig, om han fyllt 16 år, må taga del av de räkningar och andra handlingar rörande förmynderskapet som förvaras hos överförmyndaren samt att enahanda rätt tillkommer den omyndiges make och närmaste fränder. Lagberedningen, som i sitt förslag till förmynderskapslag utformade detta stadgande, framhöll att det förutsatte att ifrågavarande handlingar icke enligt tryckfrihetsförordningens bestämmelser vore att anse som allmänna handlingar. Det vore av största vikt att förteckningar över omyndigs egendom samt års- och slutredovisningar, vilka avsåge att giva en detaljerad inblick i en omyndigs ekonomiska förhållanden, förbleve undandragna offentligheten. Detsamma gällde i viss mån vissa andra av lagberedningen angivna handlingar.

Vid granskning av lagberedningens förslag fann emellertid lagrådet enhälligt att överförmyndares handlingar måste anses falla under tryckfrihetsförordningens regler i § 2 mom. 4. Två av lagrådets ledamöter funno övervägande skäl tala för att de i 10 kap. 6 § förmynderskapslagen upptagna handlingarna bleve undandragna offentligheten och ansågo följaktligen att bestämmelse härom borde införas i tryckfrihetsförordningen. De två övriga av lagrådets ledamöter åter ansågo, särskilt vid jämförelse med bouppteckningar, anledning ej förekomma till ändring i tryckfrihetsförordningen och hemställde på grund härav att ifrågavarande paragraf i förmynderskapslagen måtte utslutas.

Vid framläggande av proposition med förslag till förmynderskapslag anförde föredragande departementschefen i anledning av vad sålunda förekommit i lagberedningen och hos lagrådet, att han visserligen funne det önskvärt att icke vem som helst skulle äga taga del av de hos överförmyndaren

förvarade handlingarna rörande visst förmynderskap, men då behov av frågans snara lösning icke kunde anses föreligga, borde undvikas att framlägga förslag till ändring i tryckfrihetsförordningen. Det finge ankomma på rättstillämpningen att taga ståndpunkt till frågan. Vilken uppfattning man än hade angående själva principfrågan, syntes av praktiska hänsyn stadgandet i 10 kap. 6 § förmynderskapslagen böra bibehållas.

I motiven till 1935 års förslag rörande allmänna handlingar har framhållits, att i fråga om hos överförmyndare förvarade handlingar rörande den ekonomiska förvaltningen av myndlingars egendom väsentligen samma synpunkter gjorde sig gällande som i fråga om banksekretessen, varom vissa stadganden upptagits i 18, 28 och 29 §§ (nu 18, 30 och 31 §§).

Vägande skäl synas tala för att i förevarande sammanhang meddelas bestämmelse, varigenom berörda handlingar undandragas offentligheten. Någon annan ändring i de sakkunnigas förslag har icke ansetts böra ske än att sekretesstiden såsom eljest där den föreslagits till 25 år nedsatts till 20 år.

16 §.

Gällande tryckfrihetsförordning, und. 16, upptager ett stadgande om sekretess beträffande för officiell statistik lämnade uppgifter som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter. Sekretesstiden är endast 5 år. Bestämmelsen är förknippad med förbehåll om utlämnande, då med hänsyn till uppgiftens natur eller det ändamål för vilket den åstundas och omständigheterna i övrigt trygghet kan antagas vara för handen, att ett tidigare utlämnande icke kommer att missbrukas till skada för den som avgivit uppgiften eller eljest däri avses. Detta undantag från offentlighetsregeln överfördes sakligt oförändrat till 1927 års förslag, mom. 31. I 1935 års förslag intogs detsamma med obetydliga redaktionella jämkningar i 16 §, dock att sekretesstiden höjdes från 5 till 10 år.

Statistiska centralbyrån har i sitt yttrande över sistnämnda förslag framhållit behovet av en ytterligare förlängning av sekretesstiden för de uppgifter som skola avlämnas till innevarande års folkräkning och därutinnan ifrågasatt om ej det skydd som tillkomme kyrkoböcker och folkregister enligt 12 § borde utsträckas att avse även nu ifrågavarande uppgifter. *Sveriges redareförening* yrkar en förlängning av sekretesstiden till 25 år.

Departementsförslaget upptager liksom sakkunnigförslagen förevarande undantag från offentlighetsregeln i sak väsentligen oförändrat i förhållande till gällande rätt och i en redaktion som anger villkoren för utlämnande på motsvarande sätt som i 13 och 14 §§, vilket innebär närmare anslutning till formuleringen i gällande tryckfrihetsförordning än vad fallet är i 1935 års förslag. Sekretesstiden har enligt de allmänna grunder som förut berörts föreslagits till 20 år. Därigenom torde även i tillräcklig utsträckning ha tagits hänsyn till sekretessbehovet för uppgifterna till innevarande års folkräkning.

17 §.

Paragrafen motsvarar 17 § i 1935 års förslag.

I tryckfrihetsförordningen, und. 15, stadgas att skattskyldigas uppgifter till ledning för egen taxering, bankers uppgifter om skattskyldigas räntekomst och om innestående medel samt deklarationer för beräkning av arvsskatt eller skatt för gåva ej må utlämnas till andra än dem som enligt skatteförfattningarna äga taga del av samma uppgifter eller deklarationer. I 1927 års förslag föreslogs häri ej annan ändring än att tiden för hemlighållande av de ifrågavarande handlingarna begränsades till 10 år.

Enligt 1935 års förslag skulle sekretessen utsträckas till alla de olika slag av uppgifter som avgivas jämlikt nu gällande taxeringsförordning till ledning vid inkomst-, förmögenhets- samt virkestaxering. Därjämte tillfogades ett stadgande angående uppgifter för andra skatter än dem tryckfrihetsförordningen nu avser; om hemlighållande skulle beträffande dessa uppgifter gälla vad i vederbörande skatteförfattningar kunde stadgas. De sakkunniga anförde härutinnan, att kravet på sekretess varit så starkt att statsmakterna ansett sig kunna i vissa på senare tid tillkomna skatteförfattningar infoga bestämmelser om hemlighållande av särskilda slag av handlingar.

Kammarrätten har förklarat sig anse att förbud mot utlämnande borde stadgas beträffande fastighetsdeklarationer samt andra uppgifter till ledning för taxering av fastighet. Även uppgifter till ledning för taxering av skog syntes kammarrätten kunna vara av sådan art att de borde skyddas mot offentlighet. Rörande fastighetsdeklarationer har kammarrätten anført:

Stundom innehölle fastighetsdeklarationerna uppgifter av sådan natur att sekretess syntes befogad. Framförallt gällde detta i avseende å de uppgifter för taxering av vattenfall som i anledning av den nytillkomna lagstiftningen rörande dylik taxering borde meddelas. Enligt det för taxering av vattenfallsfastighet fastställda särskilda deklaraionsformuläret skulle detaljerade upplysningar lämnas rörande köpeskilling, faktisk anskaffningskostnad och effekt för olika delar av vattenkraftsanläggningen. Önskade ägaren av anläggningen att taxering skulle äga rum enligt den så kallade avkastningsmetoden, kunde det bliva erforderligt för honom att tillika meddela noggranna upplysningar om inkomster och omkostnader, försäljningsförhållanden med mera. Det syntes icke uteslutet att oförmälda uppgifter rörande taxering av vattenfall kunde till den skattskyldiges skada utnyttjas i konkurrenssyfte.

Kammarrätten har vidare uttalat sig för en sekretesstid av åtminstone 25 år beträffande handlingar till ledning för taxering av inkomst och förmögenhet samt av fastighet ävensom beträffande virkesdeklarationer. Även *Sveriges redareförening* har påyrkat utsträckning av sekretesstiden till minst 25 år.

I yttranden från vissa *stadsfullmäktige* m. fl. förordas sekretessbestämmelsernas utsträckning till deklarationer för beräkning av nöjesskatt.

Utvidgning av sekretessen jämväl till resultaten av taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt eller införande av förbud mot publicering i tryck av

taxeringsresultaten har påyrkats av flertalet av *handelskamrarna* samt av *fullmäktige i järnkontoret*, *Sveriges industriförbund* m. fl.

I fråga om deklarationer och andra uppgifter till ledning för taxering eller eljest för beräkning av skatter eller allmänna avgifter torde någon begränsning av sekretessen till vissa kategorier av sådana handlingar icke vidare böra upprätthållas. Förevarande paragraf har avfattats i enlighet härmed. Sekretesstiden har satts till 20 år, varigenom de hänsyn som föranlett nyss berörda yrkanden om förlängning av den av de sakkunniga föreslagna tiden torde bliva i erforderlig grad tillgodosedda. Vissa mindre ändringar i taxeringsförordningen böra i händelse förslaget lagfästes vidtagas.

Vid flera tidigare tillfällen ha liksom nu påyrkats bestämmelser om hemlighållande av taxeringarnas resultat. Närmast har härvid varit fråga om förbud mot meddelande i tryck av uppgifter om taxeringsresultaten. Spörsmålet har med hänsyn härtill icke upptagits till närmare behandling vid de hittills verkställda utredningarna rörande allmänna handlingars offentlighet. Det må anmärkas att frågan för närvarande är föremål för övertägande inom finansdepartementet i anledning av särskild framställning från Stockholms handelskammare. Vid sådant förhållande torde den nu böra lämnas åsido.

18 §.

Paragrafen motsvarar 18 § i de sakkunnigas förslag, som i förhållande till gällande bestämmelse i tryckfrihetsförordningen, und. 17, ej innebär annan saklig ändring än en höjning av sekretesstiden från 15 till 25 år. Und. 17 erhöi sin nuvarande lydelse år 1933.

Länsstyrelsen i Örebro län har anmärkt att den sekretess som enligt förslagens 18 § skulle gälla banker och sparbanker borde tillämpas jämväl beträffande tillsynen dels över sådana penninginrättningar som avses i lagen den 18 september 1903 angående tillsyn å vissa penninginrättningar, som driva sin rörelse utan av Konungen stadfäst reglemente, dels ock över centralkassor för jordbrukskredit.

Enligt inhämtade upplysningar äger den nyssberörda lagen av år 1903 — som ålägger länsstyrelse tillsyn över vissa penninginrättningar — alltjämt betydelse i några fall beträffande kreditkassor samt bankirfirmor å vilka lagen om bankrörelse ej äger tillämpning. Vad angår jordbrukskreditkassorna förberedes inom jordbruksdepartementet lagförslag avseende bland annat överförande till bank- och fondinspektionen av tillsynen över nämnda kassor. Med hänsyn härtill har, på sätt länsstyrelsen i Örebro län förordat, paragrafen givits en avfattning varigenom med banker och sparbanker i förevarande hänseende jämställts 'andra penninginrättningar'. Sekretesstiden har i enlighet med förut angivna principer satts till 20 år.

19 §.

Paragrafen motsvaras i 1935 års förslag av dels 19 §, som i full saklig överensstämmelse med gällande rätt, und. 14 — frånsatt höjning av sekre-

tesstiden från 5 till 10 år — till arbetsgivares skydd stadgar viss sekretess för handlingar rörande riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets verksamhet, och dels av 20 § första stycket, som avser sekretess, likaledes i arbetsgivares intresse, för handlingar i ärenden angående arbetarskydd, var till motsvarighet ej finnes i tryckfrihetsförordningen.

Nämnda sekretessbestämmelse beträffande riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets handlingar är utformad i anslutning till vad i 17 § första stycket lagen om försäkring för olycksfall i arbete stadgas om arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter till nämnda myndigheter om 'arbetet och de förhållanden under vilka det bedrivs samt om arbetarnas antal, arbetstid och avlöningsförhållanden'. I samma lagrum föreskrives vidare i andra stycket skyldighet för envar att lämna uppgift för bedömande av om han är arbetsgivare i lagens mening och i tredje stycket rätt för ifrågavarande myndigheter att taga del av vissa handlingar och föranstalta om viss undersökning hos arbetsgivare. Olycksfallsförsäkringslagen antogs år 1916 med en övergångsbestämmelse, enligt vilken stadgandet i 17 § första stycket icke skulle tillämpas, förrän sådan ändring i tryckfrihetsförordningen vidtagits att i stadgandet omförmälda uppgifter bereddades nödigt skydd mot obehörigt offentliggörande. Riksdagen ansåg nämligen att en dylik uppgiftsskyldighet icke borde åläggas arbetsgivarna utan att de erhöles skydd mot att uppgifterna brukades till deras skada. I anledning härav infördes efter proposition till 1917 års riksdag den förevarande sekretessbestämmelsen, som i första hand tog sikte på de nyss berörda uppgifterna, ehuru sekretessen bestämdes att omfatta såväl till ifrågavarande myndigheter inkomna handlingar som även därifrån utgångna skrivelser samt hos dem förda protokoll och anteckningar, vilka avse sådana förhållanden som skola angivas i berörda uppgifter. Förbehåll gjordes att handling skulle utlämnas, om trygghet kunde anses vara för handen att utlämnandet ej komme att missbrukas till skada för den som i handlingen avsåges.

Det må emellertid anmärkas, att i olycksfallsförsäkringslagen upptages i 18 § en bestämmelse, enligt vilken den som på grund av tjänsteåligganden för riksförsäkringsanstaltens eller försäkringsrådets räkning har eller haft att taga befattning med uppgift, handling eller undersökning som i 17 § samma lag sägs är förbjuden att röja yrkeshemlighet och ej heller må, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa drifanordning eller affärsförhållande vid arbetsställe, i avseende å vilket han har eller haft att taga sådan befattning. Den diskretionsplikt som här ålägges befattningshavare hos myndigheterna är sålunda bestämd på i viss mån annat sätt än den sekretess som är konstituerad för handlingar på området.

Den sekretess som enligt 1935 års förslag skall gälla för handlingar i ärenden rörande arbetarskydd är konstruerad i anslutning till ett stadgande i lagen om arbetarskydd, 47 §, om diskretion för befattningshavare vid yrkesinspektionen, som till sitt innehåll fullt motsvarar 18 § olycksfallsförsäkringslagen. Enligt 20 § första stycket i 1935 års förslag till sekretesslag skall sålunda sekretess gälla för nu ifrågavarande handlingar,

såvitt de innefatta sådana upplysningar om yrkeshemlighet eller eljest om driftnordning eller affärsförhållande, vilkas offentliggörande kan lända vederbörande arbetsgivare till skada. Utlämnande skall dock ske då vederbörande arbetsgivare därtill samtycker eller Konungen förordnar därom ävensom i den mån det följer av arbetarskyddslagen. I denna lag stadgas härutinnan i 31 § tredje stycket, att vederbörande tillsynsorgan är pliktigt att på begäran tillhandahålla arbetarnas ombud avskrift av anvisning, råd eller annat skriftligt meddelande som avlåtits rörande arbetets säkerhet eller sundhet å arbetsstället.

Ur yttrandena över förslaget är att anteckna att *socialstyrelsen* förutsätter att 'handlingar i ärenden rörande arbetarskydd' innefatta jämväl handlingar rörande arbetstidsärenden men anser det måhända vara önskvärt med ett förtydligande härutinnan. Socialstyrelsen framhåller vidare att det stundom inträffade att i ärenden rörande kontroll å utlämningar till styrelsen ingåves handlingar, som innefattade sådana upplysningar om yrkeshemlighet eller eljest om driftnordning eller affärsförhållande vilkas offentliggörande kunde lända vederbörande till skada, varför en bestämmelse om sekretess å dylika handlingar lämpligen borde intagas i samma paragraf som reglerade sekretessen i arbetarskyddsärenden. Även *arbetsrådet* önskar att handlingar rörande tillämpningen av lagen om arbetstidens begränsning uttryckligen erhålla sekretesskydd, då sådant i vissa fall kunde vara erforderligt, särskilt då fråga vore om tillstånd till utsträckning av arbetstiden vid kontinuerlig drift eller till övertidsarbete eller befrielse från tillämpning av lagens bestämmelser beträffande företag vilkas fortsatta bedrivande skulle äventyras genom en tillämpning av densamma. *Kommerskollegium* jämte *fullmäktige i järnkantoret* och *industriförbundet* anse den för handlingar rörande arbetarskydd föreslagna skyddstiden väl snävt begränsad. Från *stadsfullmäktiges i Stockholm* sida göres gällande att det ur rättssäkerhetssynpunkt vore betänkligt att låta utlämnande av handlingar rörande yrkeshemligheter bliva beroende av Kungl. Maj:ts prövning.

Det har synts naturligt att sammanföra bestämmelserna i 19 § och 20 § första stycket i 1935 års förslag till en paragraf. Båda dessa bestämmelser avse att bereda arbetsgivare skydd mot blottande av yrkeshemligheter samt drift- och affärsförhållanden vid statens ingripanden till arbetarnas bästa. Att samma synpunkter i båda fallen göra sig gällande torde framgå därav att varandra fullkomligt motsvarande bestämmelser äro givna rörande de statliga kontrollerande tjänstemännens skyldighet att icke yppa vissa förhållanden som de i tjänsten erfarit. Sekretessbestämmelserna beträffande handlingar på båda dessa områden torde också lämpligen kunna anknyta till nämnda diskretionsstadganden på sätt år 1935 föreslagits beträffande handlingar rörande arbetarskydd. Detta innebär en annan och till synes lyckligare konstruktion än den nuvarande med avseende å sekretesskyddet för riks-försäkringsanstaltens och försäkringsrådets handlingar men torde knappast medföra någon egentlig materiell ändring i förhållande till vad nu gäller beträffande dessa handlingar. Då sekretesskyddet enligt departementsförslaget

direkt hänför sig till vad som rör yrkeshemligheter och sådana upplysningar om driftanordningar eller affärsförhållanden vilkas offentliggörande kan lända arbetsgivare till skada, bör den hittills gällande klausulen om utlämnande då trygghet finnes att det ej länder vederbörande till skada bortfalla. Sistnämnda handlingar ha i stället för att angivas tillhöra ärenden rörande riksförsäkringsanstaltens och försäkringsrådets verksamhet angivits tillhöra ärenden angående försäkring för olycksfall i arbete eller för yrkessjukdomar, detta för att vinna bättre redaktionell överensstämmelse med paragrafen i övrigt.

I anledning av vad i yttrandena framhållits ha handlingar i ärenden rörande arbetstidens begränsning och rörande arbetstillstånd för utlännningar — därom stadgas i III kap. av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas — medtagits i departementsförslaget såsom föremål för sekretess enligt denna paragraf.

Sekretesstiden har enligt de allmänna grunderna härutinnan höjts från 10 till 20 år, varigenom även de från vissa håll framställda kraven på förlängd sekretesstid tillmötesgått. Slutligen må anmärkas att det ej synts vara anledning att upptaga det år 1935 föreslagna stadgandet om rätt för Konungen att obetingat förordna om utlämnande.

20 §.

Denna paragraf i departementsförslaget motsvarar andra stycket av 20 § i 1935 års förslag, som i sak överensstämmer med und. 21 i gällande tryckfrihetsförordning. Stadgandet innebär endast en hänvisning till lagen om undersökning angående monopolistiska företag och sammanslutningar med avseende å villkoren för utlämnande av handlingar vilka inkommit till eller upprättats hos sådan myndighet. I sistnämnda lag stadgas i 7 § att sådana handlingar må utlämnas endast såvitt de icke röra affärs- eller driftförhållande eller, i den mån dylik handling är av sådant innehåll, med Konungens särskilda tillstånd eller efter det 25 år förflutit från handlingens datum. Dessutom föreskrives att innan Konungen låter handling offentliggöras tillfälle skall lämnas vederbörande företag eller sammanslutning att avgiva yttrande i ärendet.

Den av de sakkunniga år 1935 föreslagna formuleringen av ifrågavarande stadgande i sekretesslagen har utan ändring upptagits i departementsförslaget. Det vore måhända principiellt riktigast att överföra de nuvarande föreskrifterna om handlingars utlämnande i lagen om undersökning angående monopolistiska företag och sammanslutningar till sekretesslagen samt därvid något jämka föreskrifterna till närmare överensstämmelse med andra desamma närbesläktade sekretessstadganden. Av praktiska skäl har emellertid en dylik överflyttning ej föreslagits.

21 §.

Paragrafen motsvarar 20 § tredje stycket i 1935 års förslag, där ett stadgande upptogs av innehåll att Konungen skulle äga förordna om sekretess såvitt

gällde handlingar vilka, i andra fall än eljest i sekretesslagen avhandlades, rörde statlig utredning, kontroll eller stödverksamhet med avseende å produktion, handel, bankrörelse, försäkringsrörelse eller transportverksamhet eller eljest med avseende å näringslivet, i den mån handlingarna innefattade sådana upplysningar om enskilda företags eller sammanslutningars affärs- eller driftförhållanden, vilkas offentliggörande kunde lända riket eller vederbörande företag eller sammanslutning till men. I 1927 års förslag upptogs under mom. 32 ett likartat stadgande, enligt vilket genom lag stiftad av Konungen och riksdagen samfällt skulle kunna föreskrivas viss sekretess för handlingar angående kontroll, övervakning, undersökning eller inspektion av företag inom näringslivet. De sakkunniga som avgivit 1935 års förslag ha anfört, att de senaste årens erfarenheter beträffande det allmännas ingripanden på det ekonomiska livets område övertygat de sakkunniga om att kravet att sekretess för handlingar på förevarande områden skulle meddelas i lag icke kunde upprätthållas. Så växlande vore dessa ingripanden till sina förutsättningar och sin innebörd och så starkt framträdde ofta nödvändigheten av snabbhet i deras företagande, att man icke kunde undgå att åt Konungen anförtro meddelandet av de sekretessföreskrifter som i varje särskilt fall med hänsyn till verksamhetens art kunde finnas erforderliga.

Statskontoret, som i sitt yttrande över 1935 års förslag uppehållit sig vid behovet av sekretess med avseende å statlig utlåningsverksamhet i understödjande syfte (se 32 §), har framhållit, att vad som anförts härutinnan även gällde i huvudsak annan stödjande verksamhet som staten bedreve på näringslivets område, såsom för exportens främjande, importens underlättande, fullföljandet av betalningstransaktioner på utlandet o. s. v. I dylika fall vore det merendels en självfallen förutsättning att den hjälpsökande näringsidkaren hade att lämna utförliga, ofta konfidentiella uppgifter såväl rörande den affärstransaktion varom fråga vore som ock beträffande sin affärsrörelse i allmänhet. Dylika uppgifter måste uppenbarligen behandlas med erforderlig diskretion och skyddas från att komma i obehöriga händer. I bland annat dessa fall borde under viss ej alltför kort tidrymd en ovillkorlig rätt att vägra utlämnande av handling förefinnas. Befunnes i visst fall denna tid för knapp borde Kungl. Maj:t äga medgiva att tiden förlängdes. *Kommerskollegium*, *Stockholms handelskammare* och *exportföreningen* framställa yrkanden i samma riktning som statskontoret och önska en sådan konstruktion av publicitetsskyddet att ifrågavarande handlingar i princip skulle vara skyddade under viss tid med rätt för Kungl. Maj:t att i särskilda fall tillåta ett tidigare utlämnande. *Industriförbundet* och *fullmäktige i järnkantoret* yrka, att åtminstone handlingar i ärenden rörande statlig utredning och kontroll förlänas ett i regel ovillkorligt skydd mot offentlighet, samt anföra i anslutning härtill, att därest ett företag som åtnjutit statlig subvention såsom ett villkor därför måhända med fog nödgades finna sig i att upplysningar om subventionen kunde vinnas av utomstående, så talade ingalunda lika starka skäl för att detsamma borde gälla om ett företag vars förhållanden i något avseende utan företagets egen tillskyndan gjorts till föremål för statlig

utredning. En närmare överensstämmelse mellan stadgandet om sekretesskydd för statistiska uppgifter och den förevarande sekretessbestämmelsen syntes påkallad, såvitt anginge handlingar i ärenden rörande statlig utredning. Jämväl handlingar i ärenden rörande statlig kontroll borde åtnjuta ett vidsträcktare skydd än enligt förslaget. *Handelskammaren i Karlstad* anser att handlingar angående stödverksamhet borde skyddas endast i de fall då offentliggörande kunde skada riket. Stödverksamhet med avseende på näringslivet vore en mycket omtvistad sak som lätt kunde ge anledning till anmärkning. Visserligen föreläge här en möjlighet till parlamentarisk kontroll över eventuellt missbruk av sekretessen, men allmänheten och främst alla konkurrenter till understödda företag hade också ett stort och direkt intresse av handlingarnas offentlighet, från vilket man icke finge bortse. Ett företag som sökte statsunderstöd torde själv vara bäst betjänt av att få visa klara papper. *Stockholms och Skånes handelskamrar* framhålla i sammanhang med behandlingen av förevarande paragraf, att det borde finnas möjlighet för myndighet att på särskild begäran av enskild förordna om hemlighållande av handlingar som av den enskilde lämnades till myndigheten.

Det sekretessbehov som är avsett att tillgodoses med stadgandet i denna paragraf är utomordentligt starkt, och gällande tryckfrihetsförordnings brist på bestämmelser i förevarande hänseenden är också synnerligen kännbar. Den statens reglerande och stödjande verksamhet som de närmast förflutna krisåren och den handelspolitiska situationen nödvändiggjort samt de ingående undersökningar på näringslivets område som på senare tid föranstaltats ha lämnat mångfaldiga exempel på nämnda behov. Det har icke kunnat undvikas, att en faktisk sekretess trängt sig fram i tvivelaktig överensstämmelse med grundlagen till förhindrande av att enskilda, som av staten avfordrats vissa upplysningar, måhända skulle tillfogas svår skada genom dessas offentliggörande.

Huru sekretessen skall anordnas kan vara föremål för tvekan, men såsom de sakkunniga framhållit torde det vara lämpligast att åt Konungen överlämna att för skilda fall giva föreskrifter därom. Visserligen erhåller härigenom Kunql. Maj:t en vidsträckt befogenhet att inskränka offentligheten på ett viktigt område, men om så ej skedde, torde man vara nödsakad att i stället anordna en obligatorisk sekretess över hela området, när det svårligen låter sig göra att inom detsamma i lag närmare urskilja de fall då anledning icke finnes att inskränka offentligheten. Från flera håll, särskilt från sammanslutningar på näringslivets område, har som av redogörelsen för yttrandena framgår, yrkats en dylik i lagen direkt föreskriven sekretess på hela förevarande område. Otvivelaktigt är dock, som från några håll betonats, den inbördes styrkan av offentlighetsintresset och sekretessintresset ganska olika för olika fall. Då fråga är om stödverksamhet, gör sig exempelvis i regel allmänhetens kontrollintresse betydligt starkare gällande än då fråga är om uppgifter som avlämnas till en utredning i statens intresse. Samtidigt bör dock icke förbises, att en statlig stödverksamhet ofta kan motverkas

eller rent av bliva helt förfelad, om till exempel en näringsidkares uppgifter för erhållande av något understöd skulle bliva offentliga. Några fixa regler kunna sålunda icke uppställas för sekretessens reglering, varför såsom framhållits åt Konungen torde böra överlämnas att bedöma frågor härom från fall till fall. Det har synts överflödigt, att på sätt i 1935 års förslag skett, angiva att Konungen skall kunna förordna om sekretess endast då särskilda skäl därtill äro. Vidare har den förändringen i förhållande till nämnda förslag vidtagits, att sekretess enligt förevarande lagrum icke skall kunna anordnas på den grund att offentliggörande kan lända riket till men. Det synes systematiskt mindre lämpligt att i förevarande lagrum taga hänsyn till annat än enskildas intressen. Statens intressen bliva tillräckligt beaktade genom andra sekretessbestämmelser, t. ex. genom 3 och 4 §§.

22 §.

Stadgandet i denna paragraf är föranlett av den år 1935 antagna lagen om virkesmätning. Enligt denna lag skall Konungen för vissa fall kunna föreskriva, att virkesmätning i anledning av virkesköp skall ombesörjas av virkesmättningsnämnd, vars ledamöter förordnas av Konungen. Ansökan om virkesmätning skall i regel göras skriftligen hos nämnden. Över allt vad vid mättningsförrättning förekommit skall upprättas skriftlig handling, mätbesked, som skall tillställas sakägarna. Virkesmättningsnämnds utgifter skola för varje räkenskapsår efter vissa grunder av nämnden fördelas å de mätningar som under året vunnit laga kraft. I lagen upptages ett särskilt stadgande, 45 §, att enskilds förhållande till virkesmättningsnämnd ej må i oträngt mål yppas.

Sistberörda stadgande i virkesmätninglagen torde böra kompletteras med sekretessföreskrift beträffande handlingar i ärenden rörande mättningsförrättning eller mättningsutgifter. De upplysningar om virkesaffärer som därur kunna erhållas skulle kunna nyttjas till skada för köpare eller säljare av virket. Dessa handlingar synas vara av den natur att någon tidsbegränsning av sekretessen icke är påkallad. I enlighet härmed har i förevarande paragraf upptagits stadgande att dylika handlingar ej må utlämnas i vidare mån än som följer av lagen om virkesmätning.

23 §.

Paragrafen motsvarar 21 § i 1935 års förslag, däri allenast en redaktionell jämkning vidtagits. I sak innebär förslaget ej ändring i gällande bestämmelse, und. 18.

24 §.

Paragrafen överensstämmer med 22 § i 1935 års förslag, där det stadgas att handling i ärende som avses i lagen om medling i arbetstvister icke må utlämnas i den mån myndighet som handlägger ärendet så beslutar eller förbehåll enligt 7 § i nämnda lag gjorts med avseende å handlingen. Sistnämnda lagrum innefattar dels en rekommendation till parter i arbetstvister

att på anhållan av förlikningsmannen giva honom del av räkenskaper och andra handlingar samt meddela statistiska och andra uppgifter, dels ock en rätt för den som sålunda går förlikningsman tillhanda att, i den omfattning han finner behöfligt, göra förbehåll att vad förlikningsmannen på sådant sätt erfar ej må av denne yppas.

Enligt 1927 års förslag, mom. 36, skulle den närmare regleringen av sekretessen på förevarande punkt ske i lagen om medling i arbetstvister, men något förslag till ändring i denna lag framlades ej. *Socialstyrelsen* erinrade i yttrande till 1927 års utredning, att skrivelser i ifrågavarande ärenden från arbetsgivare- och arbetarorganisationer med uppgifter om organisationsfrågor, ekonomiska förhållanden, yrkeshemligheter m. m. vore av den art att de syntes böra skyddas mot offentligheten; därom erinrades bland annat i 7 § berörda lag. Vidare framhöllos olägenheterna i många fall av att parternas tillkännagivna ståndpunkter, medlingsförslag m. m. publicerades innan enighet mellan parterna nåtts. Förlikningsmannen borde emellertid ha rätt att offentliggöra dylika handlingar, då det stundom kunde vara önskvärt att allmänna opinionen finge tillfälle att utöva visst tryck på parterna. *Socialstyrelsen* intog sålunda den ståndpunkten, att rätt att hålla handlingar rörande medling i arbetstvister hemliga borde erhålla stöd av lag men att prövningen av fråga i vad mån hemlighållande skulle ske borde överlämnas åt vederbörande förlikningsman eller medlingskommission.

Sekretessföreskrifter av den art som föreslagits synas påkallade. I departementsförslaget har icke gjorts någon annan ändring i förhållande till 1935 års förslag än att sekretesstiden höjts från 10 till 20 år enligt förut berörda allmänna grunder.

25 §.

Paragrafen, som motsvarar 23 § i 1935 års förslag, avser handlingar i ärenden rörande offentlig arbetsförmedling.

Socialstyrelsen framhöll i yttrande till 1927 års utredning behovet av sekretess för arbetsförmedlingsanstaltens expeditionsmaterial och skriftväxling i och för förmedlingsarbetet samt gjorde därvid påpekanden av bland annat följande innebörd.

I dessa handlingar förekomme uppgifter om arbetssökandes personliga förhållanden som icke borde bli offentliga. Även uppgifter om arbets- och avlöningsförhållanden hos arbetsgivare borde skyddas. För att förmedlingsverksamheten rätt skulle kunna fylla sitt ändamål erfordrades överhuvud att arbetsgivare och arbetssökande icke ägde obegränsad rätt att erhålla kännedom om anmälningar rörande lediga platser och om hänvisningar som givits arbetssökande rörande arbetstillfällen. Eljest kunde inträffa att för en viss plats icke kompetenta arbetssökande i stort antal infunne sig hos arbetsgivaren till besvär och tidsutdräkt för honom. Vidare kunde den diskretionära prövning försvåras, som arbetsförmedlingen vid konkurrens mellan arbetsgivare om viss skicklig arbetskraft hade att företaga rörande vilken arbetsgivare som erbjöde de bästa villkoren och till vilken följaktligen arbetssökande enligt gällande bestämmelser borde hänvisas. Ifrågavarande handlingars undantagande från offentligheten måste anses som en förutsättning

för att den offentliga arbetsförmedlingens neutrala ställning i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare särskilt vid tillfällena av arbetskonflikter skulle kunna upprätthållas.

I 1927 års förslag upptogs, mom. 35, en sekretessbestämmelse av innehåll att register och andra anteckningar som å arbetsförmedlingsanstalt fördes över arbetsgivare och arbetssökande ej finge utlämnas utan medgivande av anstaltens styrelse förrän 5 år från anteckningens datum. I yttrande över detta förslag anmärkte socialstyrelsen, med hänvisning till sitt tidigare yttrande, att sekretessen borde omfatta även anstaltens skriftväxling i arbetsförmedlingsärenden. I 1935 års förslag erhöll paragrafen en avfattning enligt vilken även dylika handlingar omfattades av sekretessen. De sakkunniga anförde, att de funnit starka skäl tala för en sådan utvidgning men å andra sidan ansett angeläget att sekretess ej infördes i vidare mån än som påkallades med hänsyn till förmedlingsverksamhetens intressen eller till den skada som kunde drabba arbetsgivare eller arbetssökande. I anledning härav tillfogades bestämmelse därom att utlämnande skulle ske före utgången av sekretesstiden — vilken sattes till 10 år — om med hänsyn till de förhållanden under vilka utlämnande ifrågasattes, trygghet kunde anses vara för handen, att det ej komme att missbrukas till arbetsgivares eller arbetssökandes skada eller lände förmedlingsverksamheten till men.

En sekretess av den omfattning de sakkunniga föreslagit synes på grund av vad socialstyrelsen anført motiverad. Viss omredigering av bestämmelsen har funnits erforderlig, varjämte sekretesstiden föreslagits till 20 år enligt de i departementsförslaget eljest tillämpade grunderna.

26 §.

Första stycket i paragrafen motsvarar 24 § i 1935 års förslag. Där stadgas om sekretess för offentliga rättshjälpsanstalters och notarii publici handlingar. Nämnda förslag är utarbetat i viss anslutning till stadgan angående notarii publicibefattningen 5 § och 9 § 2 mom. I det förra av dessa lagrum föreskrives, att notarius publicus bland annat icke skall uppenbara vad honom i hans befattning såsom hemligt anförtrött varder, och i det senare lagrummet bland annat, att han skall så förvara protokoll, som förts över andra av honom verkställda förrättningar än sådana vilka enligt allmän lag eller särskilda författningar av honom utförts, att vad de innehålla icke bliver för obehöriga kunnigt. I reglementena för rättshjälpsanstalterna finnes i regel föreskrivet, att vad rättshjälpsökande vid anlitande av anstalten i förtroende meddelat ej må yppas för någon utom anstalten.

Andra stycket av förevarande paragraf motsvarar en i 25 § första stycket av 1935 års förslag ingående bestämmelse, varigenom Konungen tillagts befogenhet att förordna om sekretess å handlingar i andra ärenden angående rättshjälps åt enskilda än förut sagts. Här åsyftas särskilt delar av den verksamhet som utövas av utrikesdepartementets rättsavdelning och av konsulat.

I 1927 års förslag motsvarades de i förevarande paragraf upptagna stad-

gandena av en bestämmelse i mom. 36, enligt vilken i vanlig lagstiftningsväg kunde stadgas sekretess för handlingar som uteslutande anginge rättshjälp.

Mot de år 1935 föreslagna sekretessbestämmelserna på förevarande område synes i sak intet vara att invända och de ha med smärre redaktionella jämkningar upptagits i departementsförslaget.

27 §.

Bestämmelse motsvarande innehållet i denna paragraf var i 1935 års förslag införd i 25 §. Här är fråga om handlingar vilka angå myndighets verksamhet för införskaffande eller meddelande av upplysningar till enskildas tjänst eller innefatta utredningar eller undersökningar som myndighet låtit utföra för enskilds räkning.

I 1927 års förslag stadgades i mom. 36 att handlingar, som uteslutande anginge införskaffande eller meddelande av upplysningar till enskildas tjänst eller annan därmed jämförlig verksamhet, skulle kunna genom av Konungen och riksdagen stiftad lag beläggas med sekretess. Med stadgandet åsyftades bland annat möjlighet att erhålla sekretess för den rådgivande verksamhet som utövas av konsulenter för olika näringsgrenar, den kommersiella informationen och annan information rörande förhållanden i främmande länder. Som motivering för stadgandet framhölls huvudsakligen, att anlitande av det allmännas biträde i sådana situationer varom här vore fråga icke alltid borde förknippas med olägenheterna av full offentlighet.

Enligt 37 mom. i 1927 års förslag skulle Konungen äga förordna, att vetenskaplig utredning eller undersökning som viss myndighet låtit utföra för enskilds räkning ej finge före viss tid utlämnas till annan än den som begärt utredningen eller undersökningen. Med detta stadgande åsyftades bland annat möjlighet att i administrativ ordning bereda sekretess för undersökningar som företagits av statens provningsanstalt eller statens centrala frökontrollanstalt, i vilka anstalters instruktioner stadgas att resultaten av där verkställda undersökningar icke utan uppdragsgivarens samtycke må yppas för annan än denne. Genom ifrågavarande bestämmelse var även avsett att förhindra, att en utredning som enskild person mot ersättning fått utförd genom ett offentligt arkivs försorg kostnadsfritt tillhandahölles en annan. Det framhölls även, att med stöd av detta stadgande skulle kunna skyddas sådana tuberkulinundersökningar å nötkreatur som djurägare frivilligt påkallat hos veterinär.

Beträffande ifrågavarande i 1927 års förslag under mom. 36 och 37 upptagna handlingar skall enligt 1935 års förslag Konungen äga förordna, att de endast i bestämda fall och i viss ordning må utlämnas. Dock har med avseende å möjligheten att hemlighålla utredningar och undersökningar som verkställt för enskilds räkning föreslagits ändring såtillvida, att den utsträckt till gälla även andra än vetenskapliga utredningar och undersökningar men inskränkt att avse endast sådana som verkställt mot ersättning. Sekretessen har föreslagits obegränsad till tiden.

Stadsfullmäktige i Stockholm göra i sitt yttrande invändning mot att Kungl. Maj:t skulle tilläggas makt att förordna om utlämnande av utredning som myndighet mot ersättning verkställt för enskilds räkning.

I 1935 års förslag har i andra stycket av 25 § upptagits en bestämmelse därom, att Konungen skall kunna meddela förbud mot utlämnande av handlingar angående enskilds forskningar i offentligt arkiv eller bibliotek utan dennes samtycke förrän viss tid förflutit. Denna bestämmelse har på hemställan av riksarkivet upptagits i syfte att förebygga, att t. ex. en forskares i riksarkivet bevarade lånerekvisitioner eller de diariier över beställda avskrifter och fotostatkopior som där förvaras användas av en konkurrent för att erhålla en överblick över en forskares kanske med mycken möda samlade arbetsmaterial.

Det torde vara en lämplig anordning att åt Konungen överlåta att i instruktioner och på annat dylikt sätt för olika områden bestämma ordningen och villkoren för utlämnande av handlingar av den art varom i första stycket av 25 § i 1935 års förslag är fråga. Att i lagen direkt uppställa allmänna regler härutinnan lär ej vara lämpligt, då förhållandena kunna vara mycket växlande i olika fall ur nu förevarande synpunkt. För vissa hithörande handlingar torde sekretessbehovet vara starkt framträdande, medan för andra sådant behov måhända endast i ringa utsträckning föreligger. Det har synts överflödigt att som i 1935 års förslag skett begränsa rätten att förordna om sekretess beträffande utredningar och undersökningar för enskildas räkning till sådana fall då de verkställts mot ersättning. I övrigt innebär departementsförslaget endast smärre redaktionella jämkningar i förhållande till 1935 års förslag.

Det i andra stycket av 25 § i sistnämnda förslag upptagna stadgandet har synts vara av alltför ringa praktisk betydelse för att föranleda lagbestämmelse.

28 §.

Paragrafen motsvarar 27 § i 1935 års förslag och reglerar sekretessen för statliga och kommunala kommunikationsverks handlingar avseende samfärdseln samt tullverkets handlingar rörande varor som vid verket behandlas. Brev-, telegram- och telefonhemligheten har upptagits till separat behandling i nästföljande paragraf.

Bestämmelser i nu berörda hänseenden upptogos i 1927 års förslag under mom. 27 och 28, därvid i det förra momentet sekretessen för post- och telegrafverkens handlingar med avseende å dessa verks rörelse fullständigt reglerades samt i det senare momentet gävos bestämmelser om andra kommunikationsverks och tullverkets handlingar. Enligt sistnämnda moment, som sålunda närmast motsvarade förevarande paragraf, skulle sekretessen gälla handlingar angående vad vid ifrågavarande verk befordrades eller behandlades i vad de anginge enskildas affärsförhållanden. Sekretesstiden var bestämd till endast 2 år, och handling skulle även dessförinnan utlämnas om så i lag eller författning stadgades eller vederbörande chefsmyndighet fann

trygghet vara för handen, att utlämnandet icke komme att missbrukas till skada för den som i handlingen avsåges. Förslag om en liknande sekretess ha även tidigare framförts. Särskilt ha statens kommunikationsverk vid flerdiga tillfällen hemställt därom, och framställningar i sådant syfte ha även gjorts från handelskamrarna. Såsom skäl för sekretess har i huvudsak anförts, att enskildas affärsintressen kunde skadas, om handlingar rörande deras anlåtande av kommunikationsverken bleve offentliga och kunde granskas av konkurrenter.

Enligt 1935 års förslag skall sekretessen gälla vad som berör enskildas affärsangelägenheter, och utlämnande skall ske när dessa samtycka därtill eller när enligt vederbörande chefsmyndighets beprövande trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till deras skada. Sekretesstiden är föreslagen till 10 år. Sekretess skall dock icke gälla för beslut varigenom fastställts avgift för samfärdsmedels begagnande.

I yttrandena över 1935 års förslag ha de affärsdrivande verken framställt vissa anmärkningar mot detsamma.

Generalpoststyrelsen framhåller bland annat, att om en person skulle vilja taga del av exempelvis vid postanstalt förda tidningsutdelningslistor för att utröna annans politiska inställning, ifrågavarande paragraf icke lämnade postverket stöd för att vägra utlämnande, då det icke vore fråga om en affärsangelägenhet. Handlingar i tidningsrörelsen kunde ej heller anses angå särskilda postförsändelser, varom talades i 26 § av 1935 års förslag (se 29 § i departementsförslaget). Vidare framhåller styrelsen att postverket — även frånsett postsparbanken och postgiörörelsen, varom särskilt stadgas (se 30 § i departementsförslaget) — bedriver verksamhet som icke är samfärdselverksamhet, såsom utbetalning av folkpensioner, försäljning av radiolicenser, utställande av nordiska resekort samt försäljning och utbyte av premieobligationer. Även beträffande dylika handlingar borde enligt styrelsens mening vederbörande ha rätt att fordra, att obehöriga icke erhöles upplysningar genom postverket. Styrelsen framhåller, att enär postverket på grund av sina vitt skilda rörelsegrenar intoge en särställning, de bestämmelser som avsåge postverket borde göras fristående utan sammankoppling med bestämmelserna för andra statsmyndigheter.

Järnvägsstyrelsen yrkar med hänvisning till tidigare yttranden en större sekretess för rena affärshandlingar, nämligen såtillvida att den icke skulle inskränkas att avse allenast det som berör enskildas affärsangelägenheter utan i viss utsträckning gälla även annan affärskorrespondens med tillhörande handlingar liksom interna handlingar erforderliga för statens järnvägars förvaltning som affärsföretag. Styrelsen har därvid betonat, att från olika håll intagits den ståndpunkten att statens affärsverksamhet borde ske under i huvudsak enahanda former som affärsverksamhet i privata händer. Sålunda hade socialiseringsnämnden uttalat, att det vore erforderligt att en bestämd brytning skedde med den kamerala traditionen beträffande statens affärsverksamhet och att för statens järnvägar skapades former för förvaltningen som betingades av affärsverksamhetens egen natur. Styrelsen ansåge dock att utlämnande borde kunna ske efter styrelsens prövning för varje särskilt fall huruvida utlämnande kunde lända till skada för verket eller enskild part, och endast i sådant fall borde handlingens utlämnande vägras.

Vattenfallsstyrelsen ifrågasätter, om det vore möjligt att i fråga om driften av statens kanaler upprätthålla en fullt affärsmässig skötsel i konkurrens

med andra trafikföretag, därest alla handlingar som upprättades för denna samfärdselverksamhet skulle anses offentliga och sålunda måste tillhandahållas konkurrenterna utan att styrelsen kunde få motsvarande inblick i deras affärsförhållanden. Ifrågavarande paragraf stadgade sekretess endast såvitt angående enskildas affärshemligheter, men sådan sekretess borde också tillkomma staten. De utredningar och memorial som låge till grund för fastställande av taxor och avgifter för kanalverken syntes i varje fall ej böra vara offentliga handlingar.

Industriförbundet och *fullmäktige i järnkontoret* hemställa om ett förtydligande av vad i paragrafen stadgas om undantag från sekretessen beträffande beslut varigenom avgift för samfärdsmedels begagnande fastställts.

Mynt- och justeringsverket yrkar att sekretessen skall omfatta även handlingar rörande importerade varor av ädelmetaller som från tullverket överlämnas till mynt- och justeringsverket.

Generaltullstyrelsen slutligen har begärt att sekretesskydd måtte beredas de soliditetsupplysningar som styrelsen eller underordnad lokal tullmyndighet infordra för prövning av borgensförbindelser vilka av enskilda avlämnats till säkerhet för inbetalning av tull eller annan avgift.

De av de sakkunniga föreslagna sekretessreglerna synas i huvudsak vara tillfredsställande. Uppenbart är att de som anlita kommunikationsverken icke böra riskera att därigenom få sina affärsangelägenheter blottade. Det synes däremot föra för långt att generellt utsträcka sekretessen så att den, till skydd för de nämnda verkens egna intressen, omfattade överhuvud taget alla handlingar avseende verkens affärsangelägenheter. Dessa intressen torde i erforderlig utsträckning skyddas genom andra bestämmelser, t. ex. 34 § i departementsförslaget. De i yttrandena framhållna konkreta fall då sekretess skulle vara erforderlig men icke blivit tillgodosedd genom förevarande lagrum röra utredningar för fastställande av taxor och avgifter. Men dessa utredningar torde i stor utsträckning beröra enskildas affärsangelägenheter och sålunda vara skyddade. I den mån så ej är fallet, torde utredningarna i regel kunna skyddas till dess ärendet är avgjort, d. v. s. taxan eller avgiften är fastställd, genom den till införande i tryckfrihetsförordningen föreslagna bestämmelsen, att hos myndighet upprättade ej utfärdade handlingar — med vissa undantag som här ej komma i fråga — icke underkastas offentlighet förrän ärendet slutbehandlats hos myndigheten. Ytterligare sekretess för dylika utredningar synes ej vara lämplig, då det torde vara av ej ringa intresse ur den allmänna kontrollens synpunkt att dessa utredningar bliva offentliga samtidigt med beslutet om taxans eller avgiftens fastställande.

I vissa detaljer har emellertid företagits ändringar i 1935 års förslag vid utformningen av departementsförslaget. Sålunda har sekretessen ej ansetts behöva begränsas till vad som rör enskildas affärsangelägenheter utan kunna utsträckas till allt som rör enskildas angelägenheter. Härigenom kunna även tidningsprenumerationshandlingar skyddas såsom generalpoststyrelsen önskat. Likaledes bliva t. ex. sovvagnslistor vid statens järnvägar skyddade. Däremot torde sekretessen ej böra utsträckas till annat än vad som rör samfärdselverksamheten. Generalpoststyrelsen har nämnt vissa slag av ärenden vilka icke röra dylik verksamhet och har ifrågasatt sekretess för dem, men

något egentligt behov därav synes knappast föreligga. Något vägande skäl att utbryta hela regleringen av sekretessen för postverkets handlingar till en särskild paragraf synes ej heller ha förebragts.

Villkoret för utlämnande i trots av sekretessföreskriften — då trygghet mot skada är för handen — har avfattats på enahanda sätt som i andra paragrafer av departementsförslaget där det förekommer. Det har icke syntts lämpligt att såsom i sakkunnigförslagen skett föreskriva, att prövningen av villkorets förefintlighet skall ske av vederbörande chefsmyndighet. Frånsett att detta kunde föranleda onödig omgång, skulle det strida mot de allmänna grunder för dylika frågors prövning som skulle komma att gälla jämlikt det i departementet upprättade förslaget till ändring i tryckfrihetsförordningen. Slutligen har sekretesstiden höjts från 10 till 20 år enligt de allmänna principerna i detta hänseende.

Något förtydligande av förbehållet för offentlighet av beslut om avgifter för samfärdsels begagnande har ej syntts erforderligt. Sekretesskydd för handlingar rörande importerade ädelvaror som överlämnats till mynt- och justeringsverket torde i vart fall ej böra upptagas i denna paragraf. Skulle sådant skydd vara behöfligt, kan det beredas genom Konungens förordnande enligt 21 §. Någon särskild föreskrift med avseende å de borgensförbindelser för vilka generaltullstyrelsen yrkat sekretess synes knappast behöflig. Dessa borgensförbindelser torde regelmässigt kunna hänföras till handlingar rörande varor som vid tullverket behandlas.

Utöver förut berörda ändringar har vid departementsförslagets utarbetande endast gjorts några ändringar av redaktionell natur i förhållande till 1935 års förslag. En hänvisning har införts därom att brev-, telegram- och telefonhemligheten samt postsparbankens och postgirorörelsens sekretess regleras i andra paragrafer.

29 §.

I denna paragraf regleras som förut nämnts post-, telegraf- och telefonhemligheten, därom bestämmelser gåvos i 26 § av 1935 års förslag. Sekretessen avser handlingar som lämna upplysning om särskilda postförsändelser, telegram eller telefonsamtal. Sådana handlingar skola enligt nämnda förslag ej få utlämnas utan samtycke av postförsändelsens avsändare eller mottagare eller telegrammets avsändare eller adressat eller dem som växlat telefonsamtalet eller äro innehavare av de vid samtalet använda telefonapparaterna. De sakkunniga uttala att denna reglering av sekretessen skett i anslutning till gällande administrativa stadganden. Enligt 1927 års förslag, mom. 27, skulle i vanlig lagstiftningsväg kunna meddelas förbud mot utlämnande från post- och telegrafverken av försändelser och telegram samt av handlingar angående vad där befordrades eller behandlades. Med formuleringen i 1935 års förslag av ifrågavarande paragraf har avsetts bland annat att utmärka att själva postförsändelserna och telegrammen icke vore att hänföra till allmänna handlingar, vadan för deras hemlighållande icke erfordrades den särskilda lagens stöd.

I yttrandena över 1935 års förslag ha i huvudsak följande synpunkter framhållits.

Generalpoststyrelsen har anmärkt, att bland handlingar vilka fölle under ifrågavarande lagrum kunde nämnas förfrågningar om eller reklamationer av inlämnade försändelser, begäran om restitution av avgift angående viss försändelse, anhållan om postens befordran eller utdelning efter ändrad adress och förfrågan angående en försändelses taxering, befordringsväg, framkomsttid o. s. v. Det kunde ifrågasättas huruvida förbudet mot utlämning behövde gälla alla dessa och liknande handlingar. Postverket saknade visserligen i de flesta fall anledning att motsätta sig dylikt förbud men ville framhålla att en person kunde i fullt lojalt syfte önska upplysning om till exempel en annans adress. *Telegrafstyrelsen* har påpekat, att jämlikt § 2 mom. 1 i gällande telefonreglemente handling rörande telefonsamtal icke må delgivas andra än dem mellan vilka samtalet utväxlats eller som äro innehavare av de vid samtalet använda telefonapparaterna eller ock befullmäktigat ombud för någon av dem. I enlighet med denna föreskrift hade styrelsen för utlämnande av dylik handling fordrat samtycke endast av endera av korrespondenterna. Enligt de sakkunnigas förslag skulle emellertid samtycke erfordras från båda de personer som växlat samtalet eller vore innehavare av de därvid använda telefonapparaterna. *Magistraten i Hälsingborg* anser att i förevarande paragraf borde intagas en hänvisning till 2 § i lagen om vissa tvångsmedel i brottmål, då för tillämpning av förstnämnda lagrum måste förutsättas att icke sådana förhållanden föreligga som omförmälas i nämnda lag.

Ett stadgande som i full utsträckning skyddar brev-, telegram- och telefonhemligheten torde vara på sin plats. Med beaktande av telegrafstyrelsens anmärkning har departementsförslaget avfattats i än närmare anslutning till gällande administrativa stadganden än 1935 års förslag. Med anledning av generalpoststyrelsens påpekande må anmärkas att stadgandet icke har den räckvidd att icke exempelvis upplysningar om adresser och befordringsvägar skulle kunna tillhandahållas, då sådana upplysningar icke behöva hänföras till särskilda postförsändelser. Hänvisning till lagen om tvångsmedel i brottmål torde vara överflödig och kunna bliva vilseledande, då förevarande lagstiftning ej avser att reglera frågan om och i vilken utsträckning handlingar skola tillhandahållas mellan myndigheter inbördes.

30 §.

Paragrafen avser handlingar vilka innehålla upplysningar om enskildas förhållande till postsparbanken eller postgirorörelsen. Samma bestämmelse, med en sekretestid av 25 år i stället för nu föreslagna 20 år, upptogs i 1935 års förslag under 28 §, motsvarande mom. 29 i 1927 års förslag.

I förordningen angående postsparbanken den 21 juni 1922 stadgas att enskilds förhållande till postsparbanken ej må i oträngt mål yppas. Motsvarande bestämmelse angående postgirorörelsen finnes i förordningen om postgirorörelsen den 11 juli 1924.

Generalpoststyrelsen har förklarat att styrelsen intet hade att erinra mot den föreslagna bestämmelsen. *Riksräkenskapsverket* har, med erinran om

det vid postgirokontoret inrättade intressekontoret för befattningshavare i statens tjänst, funnit paragrafen mindre tydligt formulerad, även om man utginge ifrån att de handlingar rörande intressekontoret som innehölle primäruppgifter från kontoinnehavarna tillhörde postgirokontoret och på så sätt kunde inordnas under paragrafens tillämpningsområde.

Förevarande paragraf torde vara erforderlig till komplettering av de nämnda bestämmelserna i förordningarna om postsparbanken och postgirorörelsen. Ett särskilt omnämnande av intressekontoret har icke ansetts behöfligt för stadgandets rätta tillämpning. Rörande sekretesstidens begränsning i förhållande till sakkunnigförslaget hänvisas till de inledningsvis framförda synpunkterna samt till motiveringen för 31 §.

31 §.

Paragrafen motsvarar i 1935 års förslag 29 §, enligt vilken handlingar i ärenden om vilkas hemlighållande stadgas i lagen om riksbanken icke skulle få utlämnas i annan ordning än där föreskrives, förrän 25 år efter handlingens datum. Bestämmelse av samma innehåll upptogs i 1927 års förslag under mom. 19. För sekretessen har nu föreslagits en tid av 20 år.

Tryckfrihetsförordningen innehåller med avseende å banko- och riksgäldsverkens handlingar ett allmänt förbehåll beträffande 'hemliga ärenden'. Bestämmelsen är upptagen i und. 1, där en tidsgräns av 50 år är stadgad för sekretessen.

Under förarbetena till 1927 års förslag avgåvo *fullmäktige i riksbanken* uttalande rörande en av utredningsmannen ifrågasatt begränsning av gällande sekretesstid till 10 år. Fullmäktige förklarade att de funne inskränkning av sekretesstiden ingiva stora betänkligheter, varför de avstyrkte förslag i sådan riktning. I yttrande över 1935 års förslag ha fullmäktige nu anført:

Fullmäktige hade visserligen tidigare ställt sig avvisande mot en begränsning av sekretesstiden, men då, efter erinringar av bank- och fondinspektionen, förslaget i fråga om handlingar, inkomna till eller upprättade inom tillsynsmyndighet över banker, sparbanker eller försäkringsanstalter, upptog en sekretesstid av 25 år hade fullmäktige med hänsyn dels härtill dels ock till nu rådande förhållanden icke något att erinra mot att nämnda tid för riksbankens handlingar bestämdes till 25 år.

Beträffande de synpunkter som föranlett den nu föreslagna jämkningen av sekretesstiden i förhållande till de tidigare förslagen hänvisas till den inledningsvis lämnade allmänna motiveringen. Det må därjämte anmärkas, att i fråga om handlingar inkomna till eller upprättade hos tillsynsmyndigheter över banker, sparbanker och försäkringsanstalter — för vilka sekretesstiden enligt gällande lag är 15 år — denna tid enligt 18 § i departementsförslaget föreslås bestämd till 20 år samt att samma tidsbegränsning enligt 30 § föreslås för postsparbankens och postgirorörelsens handlingar och enligt 31 § för handlingar rörande penningutlåning på andra områden. Någon olikhet beträffande sekretessens tidslängd torde ej böra ifrågakomma mellan de ifrågavarande kategorierna av handlingar.

32 §.

Paragrafen, som motsvarar 30 § i 1935 års förslag, har avseende å handlingar i ärenden angående utlåning av medel som stå under myndighets förvaltning och åsyftar, i likhet med de båda närmast föregående paragraferna i förslaget, att skydda de enskilda låntagarnas intressen. Enligt 1927 års förslag skyddades handlingar i dylika ärenden endast i ett speciellt hänseende, nämligen sålunda att där, i nära anslutning till förslaget av år 1912, upptogs stadganden, mom. 23 och 25, varigenom viss sekretess skulle beredas för handlingar innefattande soliditets- eller kompetensupplysning vid fråga om åtagande att till stat eller kommun något utgiva eller för dess räkning något fullgöra.

Förslaget av år 1935 innehåller icke en omedelbart tillämplig regel för utlåningsärenden utan går i stället ut på att Konungen skall kunna, i den mån så finnes erforderligt, förordna om hemlighållande av dylika handlingar. Som skäl härför ha de sakkunniga anfört, att de situationer i vilka stat eller kommun såsom långgivare trädde den enskilde till mötes vore av synnerligen växlande beskaffenhet, särskilt såtillvida att i vissa fall rent affärsmässiga synpunkter borde anläggas, medan i andra fall en mer eller mindre utpräglad strävan att bispringa den enskilde kännetecknade det allmännas verksamhet. I vilken omfattning hemlighållande av handlingar i utlåningsärenden kunde vara erforderlig eller lämplig måste därför bero av ett överbäggande av förhållandena inom varje särskild gren av utlånings- eller placeringsverksamhet. De sakkunniga ha framhållit att stadgandet givetvis lämnade även riksdagen möjlighet att — exempelvis i samband med beviljande av anslag till utlåningsfonder — taga ståndpunkt till hithörande spörsmål. Vidare anfördes att sekretessen under inga villkor borde sträckas därefter, att själva det faktum att en person erhållit lån av det allmänna undandroges offentligheten. Härom upptogs även uttryckligt förbehåll i lagtexten.

Det förefintliga sekretessbehovet med avseende å utlåningsärenden har i vissa yttranden över 1935 års förslag understrukits. Sålunda har *statskontoret*, med utgångspunkt från den utlåningsverksamhet verket bedriver med anlåtande av statens utlåningsfonder samt andra för utlåningsändamål avsedda fonder och medel, framhållit hurusom låntagare ha att lämna statskontoret de mest ingående upplysningar angående sina ekonomiska förhållanden. Den ifrågavarande verksamheten skulle, enligt vad statskontoret anfört, praktiskt taget omöjliggöras, därest det uppgiftsmaterial som på angivet sätt bringades samman skulle vara tillgängligt för vederbörande låntagares konkurrenter liksom för envar annan som önskade taga del därav.

I yttrandena av *statskontoret*, *kommerskollegium*, *fullmäktige i järnkontoret*, *industriförbundet* och *Stockholms handelskammare* har påyrkats att sekretessen beträffande utlåningsärenden gjordes ovillkorlig eller att stadgandet erhöles en sådan konstruktion att handlingar i dylika ärenden i princip skulle vara skyddade under viss tid, med rätt för Kungl. Maj:t att i särskilda fall tillåta tidigare utlämnande. De härutinnan framställda anmärk-

ningarna överensstämma i huvudsak med de anmärkningar som riktats mot sakkunnigförslaget stadgande i 20 § tredje stycket och för vilka i det föregående redogjorts vid behandlingen av 21 § i departementsförslaget. Riksförsäkringsanstalten anser att beslut om sekretess borde kunna få fattas av den myndighet ärendet rör. Statens egnahemsstyrelse har ifrågasatt att utdelning av statsmedel såsom bidrag utan återbetalningsskyldighet skulle hänföras under bestämmelsen.

Det bör här vidare anmärkas, att pensionsstyrelsen i anslutning till förevärande stadgande i sakkunnigförslaget hemställt att handlingar rörande placering av pensionsförsäkringsfondens medel måtte undantagas från den allmänna offentlighetsregeln. Samma yrkande har redan tidigare framställts av pensionsstyrelsen. I ett under år 1925 avgivet yttrande anförde styrelsen sålunda, att det ur synpunkten av pensionsförsäkringsfondens ekonomiska intresse vore av stor betydelse, om undantag från offentlighetsgrundsatsen medgäves i fråga om placeringar av fondens medel. Detta gällde framför allt inköp av obligationer och aktier. Dylika inköp gjordes till ofta mycket betydande belopp, och den största varsamhet måste därför iakttagas för att icke marknaden skulle påverkas i en för köparen ofördelaktig riktning. I 1927 års betänkande anfördes, att det angivna sekretessbehovet knappast torde göra sig gällande med sådan styrka att det borde tillgodoses framför andra likartade behov vilka förekomme i statens ekonomiska verksamhet. I sitt yttrande över 1935 års förslag har pensionsstyrelsen, med åberopande av det tidigare yttrandet, anfört i huvudsak följande:

På grund av arten av pensionsförsäkringsfondens placeringar vore det enskilda intressets behov av sekretess av endast obetydlig räckvidd i jämförelse med det skydd som i detta avseende borde tillförsäkras fondens ekonomiska intresse. Sekretessbehovet gjorde sig härvid starkast gällande vid inköp och försäljning av obligationer samt vid utlåning av medel till kommuner, en placeringsverksamhet som omfattade högst betydande årliga belopp. Fonden vore i denna sin rörelse icke att jämställa med sådana statliga institutioner som hade att bedriva utlåningsverksamhet i huvudsakligen understödjande syfte. På fondens placeringar måste läggas affärsmässiga synpunkter, närmast jämförliga med de grunder som gällde exempelvis för enskilda försäkringsföretags och kassors fondförvaltning. Det torde vara uppenbart att pensionsförsäkringsfonden i minst lika hög grad som enskilda penningplacerande fonder vore i behov av sekretess för just denna gren av sin verksamhet och det kunde bli till ekonomisk olägenhet för fonden att i berörda avseende på marknaden vara sämre ställd än det enskilda spekulantintresset.

Förevärande stadgande avser i de sakkunnigas förslag att skydda de enskilda låntagarnas intressen i ärenden angående utlåning av medel som stå under myndighets förvaltning. I förhållande till de tidigare förslagen innebär detta i ett avseende en betydelsefull utvidgning av sekretessen, nämligen såtillvida att överhuvud taget alla handlingar i dylika ärenden inbegripas, medan man förut icke ansett sig kunna sträcka sig längre än till soliditets- och kompetensupplysningar. I departementsförslaget har bestämmelsen bibehållits i denna omfattning. Paragrafen kommer i detta hänseende att framstå såsom ett komplement till de båda närmast föregående paragraferna i för-

slaget. Dessutom kompletterar den i viss mån stadgandet i 21 § rörande statlig stödverksamhet med avseende å näringslivet. Det intresse som paragrafen avser att tillgodose är visserligen i stort sett ensartat, men förhållandena äro dock inom olika grenar av statens utlåningsverksamhet så skiftande att det svårligen låter sig göra att i lag uppställa omedelbart tillämpliga regler för samtliga de skilda verksamhetsområdena. De skäl som av de sakkunniga härutinnan anförts synas fullt bärande. Vad i yttrandena anförts rörande önskvärdheten av en ändring i stadgandets konstruktion har följaktligen icke ansetts böra föranleda någon omläggning av detta. Liksom i fråga om de i 21 § avsedda handlingarna bör det alltså ankomma på Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter om hemlighållande av ifrågavarande handlingar i den mån det med hänsyn till utlåningsverksamhetens natur finnes erforderligt. Såsom de sakkunniga anmärkt lämna stadgandet även riksdagen möjlighet att i de särskilda fallen taga ståndpunkt till föreliggande sekretessbehov.

Närmast med hänsyn till vad pensionsstyrelsen anfört rörande den i stor utsträckning förekommande utlåningen ur pensionsförsäkringsfonden till kommunerna har en ändring i paragrafens avfattning vidtagits i syfte att utmärka att sekretessbestämmelsen är given i lånsökandes och låntagares intresse oavsett huruvida dessa äro enskilda personer. Däremot har icke gjorts sådan ändring att även det allmännas intresse av sekretess för ärenden angående fondplacering skulle omfattas av bestämmelsen. I detta hänseende har pensionsstyrelsen i främsta rummet framhållit handlingar i ärenden angående köp av värdehandlingar, speciellt obligationer. Enligt 34 § i departementsförslaget beredes emellertid sekretesskydd för handlingar i ärenden angående förvärv eller avyttrande överhuvud, alltså även för handlingar rörande köp eller försäljning av värdehandlingar.

Slutligen må anmärkas att sekretesstiden enligt de allmänna grunderna för dennas bestämmande höjts från 10 år enligt 1935 års förslag till 20 år. Detta synes i förevarande fall särskilt erforderligt, då samma synpunkter som med avseende å banksekretessen här framträda.

33 §.

Paragrafen motsvarar 31 § i 1935 års förslag och avser att skydda handlingar i upplåningsärenden. Handlingar rörande riksgäldskontorets upplåning kunna skyddas enligt gällande tryckfrihetsförordning, und. 1, som från offentligheten undantager, bland annat, handlingar rörande riksgäldsverkets 'hemliga ärenden'. I 1927 års förslag föreskrevs i mom. 19, att handlingar i ärenden, om vilkas hemlighållande stadgades i de för riksbanken och riksgäldskontoret gällande lagar och reglementen, ej finge utlämnas före viss tid.

Riksgäldskontoret handhar i huvudsak all statlig upplåning. För kommunernas vidkommande ha emellertid också framförts krav på sekretess i dylika ärenden. Redan i 1912 års förslag upptogs ett stadgande härom, vilket i sak oförändrat överfördes till 1927 års förslag, mom. 25 andra stycket. En-

ligt detta lagrum skulle handlingar i ärenden rörande avtal om lån som genom kommunalmyndighet upptoges hemlighållas i 5 år, där förbehåll gjorts om hemlighållande och myndighet som handlade ärendet sådant beslutat.

Som motivering för ifrågavarande stadgande i 1912 års förslag anfördes i huvudsak följande:

Det hade ansetts vara av vikt och även varit brukligt, att vid upptagande av lån för kommunernas räkning, särskilt obligationslån, vissa lånevillkor hölles hemliga, vid obligationslån huvudsakligen den kurs till vilken lån övertoges av penninginrättning. Hemlighållandet vore därvid i första hand ett intresse för övertagaren, för vilken det ofta skulle vara mindre opportunt, såväl i hans förhållande till andra penninginrättningar som till den allmänhet vartill han hade att vända sig, att kursen eller därmed jämförliga lånevillkor yppades. För en kommun vore det naturligen ett beaktansvärt och berättigat intresse att i detta avseende kunna uppträda med den grannlagenhet som förhållandena påkallade.

Enligt 1935 års förslag skall myndighet som har att ombesörja upptagande av lån äga besluta, att handling angående lånet ej må utlämnas förrän viss tid, högst tio år, förflutit. Beträffande anteckningar i statskuldboken och därtill hörande handlingar föreslås en särbestämmelse, enligt vilken de ej må utlämnas förrän efter 25 år utan samtycke av den vilkens fordran anteckningen avser.

I yttrandena över förslaget har från ett håll yrkats viss utsträckning av sekretessen och från ett annat håll att densamma skulle inskränkas.

Fullmäktige i riksgäldskontoret anmärka att paragrafen syntes ha fått en alltför snäv avfattning. Det torde nämligen vid myndighets upplåningsverksamhet föreligga behov av bestämmelser för beredande av sekretess icke blott för handling som anginge visst lån utan jämväl och kanske i än högre grad för handling som utan att vara hänförlig till nämnda kategori likväl ägde ett nära samband med upplåningsverksamhet, exempelvis promemorior eller särskilda uttalanden till protokollet rörande riktlinjerna för myndighetens upplåning, storleken av dess beräknade upplåningsbehov o. s. v. Det förekomme även att en planerad låneaktion med hänsyn till inträdd förändring i läget på penningmarknaden måste inhiberas, och för sådant fall skulle med tillämpning av det föreslagna stadgandet komma att saknas sekretesskydd för handling som därvid kunde ha tillkommit. Fullmäktige hemställde sålunda, att orden 'handling angående lånet' måtte utbytas mot förslagsvis orden 'handling som äger samband med myndighetens upplåningsverksamhet'. Vidare hade den föreslagna sekretesstiden 10 år syntes fullmäktige alltför kort; åtminstone vad anginge riksgäldskontorets upplåningsverksamhet borde en 25-årig sekretesstid stadgas.

Advokatsamfundets styrelse har framhållit att den statliga och kommunala upplåningen nått en sådan omfattning att behov av offentlig kontroll å densamma gjort sig starkt gällande. Med hänsyn härtill borde handlingar i dylika ärenden göras offentliga i den mån annat icke oundgängligen fordrades till skyddande av enskildas eller betydande allmänna intressen, och styrelsen hemställde om sådan omarbetning av paragrafen som ur denna synpunkt kunde föranledas.

En bestämmelse i den riktning som år 1935 föreslagits torde vara erforderlig. I departementsförslaget har riksgäldskontorets anmärkningar beaktats.

Sekretesstiden har därvid såsom på andra motsvarande håll i förslaget bestämts till 20 år. Med denna ändring torde någon särbestämmelse med avseende å statsskuldboken vara överflödig.

34 §.

Denna paragraf, som motsvarar 32 § i 1935 års förslag, reglerar sekretessen i alla ärenden rörande det allmännas förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat eller angående utförande av arbete för det allmännas räkning.

Gällande tryckfrihetsförordning innehåller endast två mera speciella undantag från offentlighetsregeln på detta område. Det ena, und. 19, avser sekretess i ärenden angående upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom. Bestämmelserna anknyta till förfarandet enligt upphandlingsförordningen, vilken författning gäller för det nu angivna området. Skrivelser som utgått från den myndighet vilken handlägger dylikt ärende, dit inkomna anbud och andra där befintliga handlingar som avse sådana anbud må icke utlämnas innan anbudet slutligen prövats och, där samtliga anbud förkastats i samband med beslut att infordra nya anbud, slutlig prövning jämväl av dessa skett. Utlämnande skall likväl ske i den mån för anbudens prövning finnes nödvändigt eller anbudsgivare begär utbekomma sitt anbud. Sekretessbestämmelsen gäller emellertid icke auktionsprotokoll. Dessutom stadgas att genom myndighetens försorg upprättade kostnadsberäkningar och prisbestämningar ävensom tjänsteutlåtanden som avse desamma ej må utan myndighetens samtycke utlämnas förrän ärendet blivit slutligt prövat, med rätt för myndigheten att besluta om hemlighållande av sådan handling i prövat ärende under högst ett år från dess upprättande.

Det andra undantaget i tryckfrihetsförordningen på förevarande område, und. 20, avser vattenfallsstyrelsens kontrakt rörande leverans av elektrisk energi, vilka med därtill hörande handlingar ej må utlämnas förrän kontraktet upphört att gälla, därest ej trygghet kan anses vara för handen att utlämnande ej kommer att missbrukas till skada för styrelsens verksamhet eller den som saken eljest rör.

En utvidgning av den sekretess som sålunda råder har vid flerfaldiga tillfällen ifrågasatts. Särskilt de affärsdrivande verken ha bestämt yrkat därpå. Dessa krav sökte 1927 års utredning tillgodose genom en rad speciella undantag med delvis ganska invecklade bestämmelser i mom. 20—25, vilka i huvudsak inneburo följande. Handlingar angående förvärv av fast egendom för statens eller kommuns räkning skulle kunna hemlighållas till dess ärendet slutligen prövats, med möjlighet att då särskilda omständigheter det föranledde hålla kostnadsberäkningar och prisbestämningar samt däröver gjorda tjänsteutlåtanden hemliga högst 5 år från upprättandet. Vidare föreslogs en bestämmelse väsentligen motsvarande gällande und. 19 men omfattande även kommunala handlingar. Bestämmelsen innebar vidare utvidgning av sekretessen såtillvida att denna skulle avse ej blott upphandlingsären-

den utan ärenden angående förvärv överhuvud av annat än fast egendom samt ej blott försäljning utan även upplåtelse av icke endast lös egendom utan överhuvud all försäljning och upplåtelse. Ytterligare gavs en särskild sekretessbestämmelse avseende till myndighet i upphandlings- m. fl. ärenden ingivna kartor, prov, modeller, ritningar och tekniska beskrivningar, då förbehåll gjorts om deras hemlighållande. Även stadgades sekretess för soliditets- och kompetensupplysningar i bland andra nu ifrågavarande ärenden. Vidare skulle i vanlig lagstiftningsväg kunna bestämmas, att av viss myndighet ingångna avtal rörande leverans av elektrisk energi eller försäljning av varor med vilka staten drev handel i affärsmässiga former skulle hemlighållas. I enlighet härmed skulle gällande und. 20 överflyttas till vanlig lag. Beträffande kommunala handlingar skulle vissa särregler gälla.

I 1935 års förslag ha sekretessreglerna på området sammanförts till en paragraf samt gjorts enklare och mera enhetliga. Sekretessområdet har icke oväsentligt utvidgats i förhållande till 1927 års förslag. Som huvudregel i paragrafens första stycke föreslås att alla ifrågavarande handlingar — sådana rörande statens eller menighets förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat eller angående utförande av arbete för statens eller menighets räkning — icke utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet skola få utlämnas innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. Härtill anknytes en mot gällande und. 19 svarande bestämmelse, vars innebörd är att inskränka myndigheternas fria förfoganderätt över sekretessen beträffande vissa handlingar rörande anbud i ärenden som avses i upphandlingsförordningen. Sådana handlingar skola liksom enligt gällande rätt icke kunna, innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts, utlämnas i vidare mån än för prövningen finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställes av anbudsgivaren.

Andra stycket av förevarande paragraf i 1935 års förslag avser sekretessen å ifrågavarande handlingar efter den tidpunkt då avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. I sådant hänseende föreslås att vederbörande myndighet skall, där särskilda omständigheter det föranleda, äga besluta om sådan sekretess. Den tid för vilken beslutet högst må gälla har bestämts olika för olika fall. Beträffande andra handlingar än sådana som angiva villkoren i slutna avtal må beslutet avse en tid av högst 10 år från det avtal slöts eller ärendet slutfördes. Vad angår handlingar som angiva villkoren i slutna avtal om leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor med vilka myndigheten driver handel i affärsmässiga former, är högsta sekretesstiden två år, räknat från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar som angiva villkoren i slutna avtal i andra fall må beslut meddelas för högst två år från det avtal slöts.

Slutligen upptagas i 1935 års förslag ett par stadganden som väsentligen ha karaktären av ordningsföreskrifter. Beslut om hemlighållande enligt andra stycket i paragrafen, vilka meddelats av statsmyndighet som ej hör till eller lyder under riksdagen, skola, där de ej angå allenast kostnadsberäkningar eller prisbestämningar eller tjänsteutlåtanden däröver, för varje stats-

regleringsår inom en månad från dess utgång anmälas till Konungen, som låter statsrevisorerna få del därav. Härmed är avsett att skärpa den konstitutionella kontrollens effektivitet på de punkter där allmänhetens kontrollmöjligheter inskränkas. Vidare stadgas att kommunalmyndighet beträffande tillämpningen av paragrafen skall ställa sig till efterrättelse föreskrifter som må hava meddelats av överordnad kommunalmyndighet, varmed avsetts att giva de kommunala beslutande organen behörigt inflytande över sekretessreglernas tillämpning i den ekonomiska förvaltningen inom ramen för de i paragrafen givna stadgandena.

De sakkunniga som framlagt 1935 års förslag ha betonat, att en riktig avvägning av offentlighet och sekretess på det område varom här är fråga vore förenad med synnerliga vanskligheter. Å ena sidan framträdde behovet av offentlig kontroll med särskild styrka på de områden där stora ekonomiska intressen stode på spel och där en alltför långt gående sekretess lätteligen skulle kunna bana vägen för mindre önskvärda förfaranden. Men å andra sidan framträdde starkt angelägenheten av att staten skulle kunna, särskilt inom de s. k. affärsdrivande verkens förvaltning men även på andra områden, bedriva sin rörelse i så vitt möjligt affärsmässiga former. De svårigheter med vilka vissa av de affärsdrivande verken under senare tid haft att kämpa, delvis under konkurrens från enskilda företag, vore ägnade att ytterligare understryka denna synpunkt. I samma riktning pekade ock de erfarenheter som inom skilda förvaltningsgrenar gjorts beträffande möjligheten att utnyttja nu rådande offentlighet till fullföljande av illojala eller i vart fall mot statens intressen stridande enskilda intressen. Särskild varsamhet syntes påkallad, då det gällde att genomföra offentlighetsprincipen jämväl i kommunernas ekonomiska förvaltning.

Vad angår utformningen av de föreslagna bestämmelserna understryka de sakkunniga, att regeln om en tioårig sekretess för andra handlingar än sådana som angåve villkoren i slutna avtal ingalunda vore generell i den meningen att den skulle bliva omedelbart tillämplig på alla de handlingar som den avsåge. Den skulle tillämpas blott i den utsträckning vederbörande myndighet därom beslutade, och de sakkunniga funne det angeläget att, såsom lagtexten angåve, sådana beslut icke meddelades i andra fall än då särskilda omständigheter det föranledde. Sådana omständigheter kunde exempelvis anses föreligga, då erfarenheten på något visst område givit vid handen att offentligheten länt till allvarligt förfång för det allmänna eller för enskildas berättigade ekonomiska intressen. Av formuleringen och sammanhanget torde framgå, att särskilt starka skäl för hemlighållande måste föreligga för att myndighet skulle kunna stadga sekretess beträffande handlingar vilkas offentlighållande ur synpunkten av allmänhetens kontroll vore särskilt betydelsefullt. Dylig karaktär hade uppenbarligen framför allt sådana handlingar som, utan att angiva villkoren i slutna avtal, låge till grund för sådana. Likaledes torde det vara klart, att sekretess tidens längd inom den av lagen angivna ramen borde utmätas med hänsyn till vad i varje särskilt läge funnes av verkligt behov påkallat. Vad anginge sådana handlingar som angåve villkoren i slutna avtal mötte ännu starkare betänkligheter att undandraga dem offentligheten. De sakkunniga hade också hyst synnerlig tvekan om det berättigade att i detta hänseende gå längre än som redan skett i gällande tryckfrihetsförordning. Emellertid hade i yttrandena över 1927 års utredning och i meddelanden som de sakkunniga under hand erhållit från vissa myndigheter och tjänstemän framkommit upplysningar

som övertygat de sakkunniga att möjlighet att undantagsvis hemlighålla jämväl sådana handlingar icke borde helt avskäras.

De sakkunniga ha även upprättat utkast till ändring av 2 § upphandlingsförordningen i syfte att bringa detta lagrum, där bestämmelserna i und. 19 av gällande tryckfrihetsförordning återgivnas, till överensstämmelse med de sakkunnigas förslag till sekretesslag.

Efter avgivandet av ifrågavarande förslag rörande allmänna handlingar ha 1933 års *upphandlingssakkunniga* avlämnat betänkande med förslag till ändring i vissa delar av upphandlingsförordningen (statens off. utredn. 1935: 27) avseende bland annat en allmän översyn av denna förordnings bestämmelser. Beträffande 2 § i förordningen hänvisa de sakkunniga till 1935 års betänkande rörande allmänna handlingar och ansluta sig till den i betänkandet uttalade uppfattningen att en riktig avvägning av offentlighet och sekretess på förevarande område vore förenad med synnerliga vanskligheter, därvid de anföra följande:

Att de nuvarande bestämmelserna i ämnet alltför snävt avgränsade möjligheterna för handlingars hemlighållande, torde emellertid vara otvivelaktigt. Telegrafstyrelsen och järnvägsstyrelsen hade också i sina yttranden till upphandlingssakkunniga framhållit, att en långt driven offentlighet kunde vara ägnad att omintetgöra konkurrens vid statens upphandlingar. Särskilt torde detta förhållande framträda i sådana fall, då leverantörerna inom en affärgren bildat kartell eller eljest träffat prisöverenskommelse och följaktligen ägde intresse av att hos myndigheten kontrollera att uppgjorda prislistor följdes. Även avsaknaden av bestämmelser, som medgäve hemlighållande av ingivna ritningar, kartor, prov, modeller och dylikt efter det avtal slutits eller ärendet eljest slutförts, torde i vissa fall ha föranlett leverantörer att icke delta i tävlan om leveransen eller arbetet. Men om alltså en ändring av nuvarande bestämmelser i ämnet kunde anses påkallad, borde å andra sidan kraftigt understrykas angelägenheten av att allmänheten ägde möjlighet att följa upphandlingarna, där detta kunde ske utan eftersättande av statens intresse. Offentligheten i upphandlingsärenden vore nämligen den bästa garantien för att rykten om mannamån från myndigheternas sida vid handläggning av upphandlingsärenden icke skulle spridas och vinna tilltro.

Enligt upphandlingssakkunnigas mening äro de i 1935 års förslag till sekretesslag intagna bestämmelserna i ämnet sakligt tillfredställande. Upphandlingssakkunniga ha emellertid ansett att dessa bestämmelser icke såsom de sakkunniga för utredning av frågan om allmänna handlingar föreslagit skulle intagas i upphandlingsförordningen utan att där endast borde intagas en hänvisning till vad i tryckfrihetsförordningen eller eljest stadgades i fråga om handlingars hemlighållande.

Vad angår statsmyndigheternas inställning till det framlagda förslaget till sekretessens reglering på förevarande område har endast från ett håll rikstats anmärkning mot detsamma. *Generalpoststyrelsen* har sålunda i yttrande över upphandlingssakkunnigas betänkande anfört:

Bestämmelserna om upphandlingsärendens offentlighet vore i praktiken av mycket stor betydelse. Den omständigheten att samtliga handlingar i ett upphandlingsärende bleve offentliga så snart ärendet vore slutligt avgjort ut-

gjorde i själva verket ett nära nog oöverkomligt hinder för affärsmässig upphandling till skäligen priser. Därtill komme att sagda omständighet — i uppenbar strid emot de principer som kommit till uttryck i upphandlingsförordningen — gynnade större företagare på mindre industri- och hantverksidkares bekostnad och underlättade bildandet och upprätthållandet av karteller. Så snart ett mera betydande upphandlingsärende avgjorts, vore det regel att varje anbudsgivare gjorde sig underrättad om de pris och andra leveransvillkor som övriga anbudsgivare erbjudit. När utbud av samma varuslag nästa gång skedde, vore det helt naturligt anbudsgivarnas strävan att icke eller endast obetydligt underbjuda det vid senaste upphandlingstillfället antagna anbudet, även om detta innebure mer än skäligen handelsvinst för leverantören. Särskilt i sådana allt vanligare fall, då upphandlingen avsåge varuslag vars tillverkare vore anslutna till karteller eller priskonventioner, vore upphandlingsärendenas offentlighet till skada. Företagare som stode utanför kartellen — i regel någon mindre industriidkare — bleve, om han underbjöde de konventionella priserna, genom olika former av påtryckning förr eller senare tvingad att antingen upphöra med sin verksamhet eller ansluta sig till kartellen, och i senare fallet vågade han därefter vid anbudsinfordran icke erbjuda lägre priser än de konventionella, då han visste att de konkurrerande anbudsgivarna omedelbart erhöle kännedom därom. Det år 1935 avgivna förslaget rörande allmänna handlingars offentlighet innebure i viss mån ökad möjlighet till hemlighållande av handlingar i upphandlingsärende efter den tidpunkt då ärendet slutligt avgjorts, i det att vederbörande myndighet, där särskilda omständigheter det föranledde, ägde besluta, att ifrågavarande handlingar skulle hemlighållas under en tid av i regel högst två år från angivna tidpunkt. Det vore emellertid generalpoststyrelsens övertygelse, att dylika bestämmelser, i deras föreslagna form, icke vore ägnade att i önskvärd utsträckning undanröja de ovan berörda svåra olägenheterna av upphandlingsärendenas offentlighet. Såsom framginge av motiven till de föreslagna bestämmelserna vore det nämligen avsett, att beslut om hemlighållande av handlingar i upphandlingsärenden, särskilt sådana handlingar som angåve villkoren i slutna avtal, skulle kunna meddelas endast i sällsynta undantagsfall. Generalpoststyrelsen delade den i förslaget rörande allmänna handlingar av år 1935 uttalade uppfattningen, vartill även upphandlingssakkunniga hade anslutit sig, att en riktig avvägning av offentlighet och sekretess på förevarande område vore förenad med synnerliga vanskligheter. Det starkt framträdande behovet av skydd mot obehörigt utnyttjande av upphandlingsärendenas offentlighet nödvändiggjorde emellertid enligt generalpoststyrelsens mening anordnande av sekretess beträffande handlingar i dessa ärenden, framför allt sådana handlingar som angåve villkoren i ingångna avtal. Enligt upphandlingssakkunnigas åsikt kunde ett avsteg från offentlighetsprincipen på detta område underlätta uppkomsten och spridandet av rykten om mannamån från myndigheternas sida vid handläggning av upphandlingsärenden. Denna farhåga vore dock mera berättigad, därest upphandlingsärendena — på sätt upphandlingssakkunniga i anslutning till förslaget rörande allmänna handlingars offentlighet ifrågasatt — undandroges offentligheten genom myndigheternas särskilda beslut i mer eller mindre sällsynta undantagsfall, än om sagda ärenden obligatoriskt hemlighölls under viss kortare tid. Det sistnämnda alternativet vore därför att föredraga och, om tiden för hemlighållandet sattes till allenast två år, syntes även skäligen anspråk på offentlig kontroll över det statliga upphandlingsväsendet bliva tillgodosedda. Generalpoststyrelsen ifrågasatte därför utfärdandet av bestämmelser utav nu antytt innehåll i stället för de i 1935 års förslag intagna stadgandena. De sålunda ifrågasatta bestämmelserna kunde,

om så prövades erforderligt, kompletteras med föreskrifter därom, att myndighet skulle äga befogenhet att på ansökning och uppgivna skäl förklara handling i upphandlingsärendet offentlig före den stadgade tidens utgång samt att, därest myndigheten med hänsyn till statens intressen funne sig icke böra bifalla en dylik ansökning, beslutet skulle anmälas till Kungl. Maj:t för att delgivnas riksdagens revisorer.

Det må här anmärkas, att om de yrkanden bifölles som från kommunalt hållt framställts därom att handlingar rörande kommunernas ekonomiska förvaltning överhuvud icke skulle anses som allmänna handlingar, detta tydligen komme att medföra obegränsad möjlighet till sekretess för kommunala handlingar i sådana ärenden varom fråga är i förevarande lagrum. Från en del kommuner, vilka icke framställt ett sådant krav eller vilka upptagit frågan om sekretessens omfattning för den händelse ett sådant krav icke skulle vinna bifall, ha emellertid framkommit önskemål om en viss skärpning av sekretessreglerna i denna paragraf.

Stadsfullmäktige i Göteborg, vilka i första hand önskat att anbud och andra affärshandlingar hos drätselkammaren och de kommunala affärsdrivande verken överhuvud icke skulle göras offentliga, framhålla för den händelse en dylik inskränkning av offentligheten icke skulle komma att lagfästas, att avfattningen av andra stycket av ifrågavarande paragraf i 1935 års förslag icke vore för kommunernas intressen fullt betryggande, särskilt med hänsyn därtill att lagrummet kunde förväntas komma att inbjuda till tvister rörande rätta tolkningen av uttrycket 'där särskilda omständigheter det föranleda'. Förvaltningsmyndigheterna borde med åberopande av nämnda 'särskilda omständigheter' tillerkännas rätt att i betydligt vidsträcktare omfattning definitivt besluta om undantag från handlingarnas offentliggörande än som med sakkunnigförslaget syntes hava varit meningen. Stadsfullmäktige hemställde sålunda att större hänsyn fästes vid kommunernas behov av sekretess i ekonomiska frågor än som skett i nämnda förslag.

Stadsfullmäktige i Malmö erinra att i 1935 års förslag vederbörande myndighet visserligen medgäves att där särskilda omständigheter därtill föranledde besluta, att hithörande handlingar icke finge utlämnas förrän viss tid förflutit efter det avtal slutits eller ärendet eljest slutförts, men att i förslaget motivering begreppet 'särskilda omständigheter' gäves en ganska inskränkt tolkning. Vederbörande kommunala myndighet borde erhålla vidare rätt att från tillgång för allmänheten undantaga handlingar av det slag varom här vore fråga, även slutna avtal, under längre tid än vad enligt förslaget medgäves, och i varje fall borde myndigheten förbehållas fri rätt att pröva när sådana 'särskilda omständigheter' kunde anses föreligga att skäl finnes för handlings hemlighållande.

Stadsfullmäktige i Helsingborg ha intet att erinra mot den principiella uppläggnings av ifrågavarande paragraf men yrka på en väsentlig utsträckning av sekretesstiden.

Stadsfullmäktige i Uppsala föreslå — med instämmande av *länsstyrelsen i Uppsala län* — att den föreslagna två-årssekretesstiden förlänges, enär eljest offentligheten torde kunna medföra vissa ogynnsamma konsekvenser för kommunerna, i det att inbördes konkurrerande företag i sådana fall där ingångna avtal gällde längre tid än två år kunde före ingivandet av nya anbud taga del av alla de tidigare anbuden. För kommun icke önskvärd ringbildning mellan leverantörer kunde därigenom komma att underlättas. Tidsperioden borde därför utsträckas längre, förslagsvis till fem år.

Stadsfullmäktige i Visby och *i Trälleborg* yrka sekretess för kommunernas räkenskaper, de förra intill dess två år förflutit från det revision ägt rum och de senare åtminstone till dess revision skett.

Kommunalfullmäktige i Vara ifrågasätta, huruvida ej beträffande anbudsgivare, vars anbud ej antagits, borde stadgas fullständigt förbud för att utlämna hans anbud jämte därtill hörande handlingar, därest han vid anbudets ingivande gjort förbehåll om att utlämnande ej finge ske.

Stadsförbundet förklarar sig icke underskatta svårigheterna för ett rättvist avvägande mellan offentlighets- och sekretessynpunkter på förevarande område men hemställer att frågan om skydd för kommunernas affärsuppgörelser underkastas ytterligare granskning, därvid förbundet anför bland annat: Där förhandlingar fördes om köp eller försäljning av fastighet, vilka slutförts utan resultat, kunde frågan senare — även efter 10 års förlopp — åter bliva aktuell och staden komme då givetvis i ett föga förmånligt läge, om en ny spekulant kunde i detalj taga kännedom om tidigare förhandlingar och de pris och övriga villkor som därvid uppställdes från stadens sida. Staden syntes i förevarande avseende böra åtnjuta samma förmåner som en enskild markexploatör. Vad åter anginge leverans- och entreprenad-anbud borde framhållas, att städerna på detta område icke vore bundna av så snäva bestämmelser som dem staten tillämpade. Med hänsyn till en kommande revision torde i handlingarna ofta inflyta motivering för t. ex. frångående av ett lägsta anbud. En rätt för konkurrerande anbudsgivare att taga del av dessa motiveringar skulle säkerligen i många fall medföra betydande olägenheter för kommunen eller i vart fall dess tjänstemän, vilka senare därför lätt torde frestas att under alla förhållanden förorda lägsta anbud. På denna punkt torde det icke vara påkallat att tillämpa ensartade regler för stat och kommun. Den kommunala revisionen kunde med sitt begränsade område på ett helt annat sätt än statsrevisionen underkasta ärendena en ingående granskning. I de olika kommunala förvaltningsnämnderna avgjordes icke prövningen av leverans- och entreprenadanbud av tjänstemännen ensamma utan i sista hand av förtroendemän ur olika politiska läger. Man torde därför kunna utgå ifrån, att anbudsgivarnas lojala intresen där kunde bliva tillgodosedda utan regler av så snäv avfattning att de vore till skada för förvaltningen. Förslaget avsåg visserligen också att lämna de kommunala myndigheterna möjligheter att i viss omfattning utsträcka sekretessterminen. Det kunde emellertid ifrågasättas om tidsfristerna tillmätts rikligt nog. Om t. ex. i några fall leveransavtal plägade uppgöras för en treårsperiod, torde det vara mindre lämpligt att leverantörer efter den stipulerade tvåårsperioden kunde taga del av konkurrenternas vid föregående tillfälle inlämnade anbud. Tendenser till ringbildning bland leverantörer kunde kräva motåtgärder från kommunernas sida.

Stadsfullmäktige i Västerås ha instämt i vad stadsförbundet anför.

Styrelsen för advokatsamfundet har, i motsättning till vad sålunda från vissa kommunala håll hemställts rörande en utvidgning av sekretessmöjligheterna, ansett att offentligheten genom 1935 års förslag allt för mycket inskränkes samt därom anför:

De sakkunniga hade infört en allmän föreskrift, att handlingar berörande stats och kommuns affärsverksamhet finge efter myndighets beprövande hemlighållas även under viss tid efter det att ärende till vilket de höra föranlett ingående av avtal eller 'eljest slutförts'. Sistnämnda tidsbestämning vore så avfattad, att den i verkligheten icke kunde tjäna som utgångspunkt för beräkning i det särskilda fallet av när i andra stycket av före-

varande paragraf omnämnda tider skulle anses ha förlupit. Bestämmelsen torde snarare giva anledning till att myndigheter vilka intoge en avvisande inställning mot offentlighetsintresset försköte den tidpunkt då de ansåge ett ärende avslutat, t. ex. genom att som ett ärende behandla flera med varandra mer eller mindre sammanhängande sådana. Erfarenheten hade givit vid handen att denna fara icke finge undervärderas. Införande av sekretess för nu berörda handlingar även för tiden efter ett ärendes slutförande finge, även om en objektiv bestämning av sistnämnda uttryck möjliggjordes, ur flera synpunkter anses olämplig. Särskilt vore detta fallet på den kommunala förvaltningens område. Enligt gällande kommunallagar hade varje kommunmedlem anspråk på att i sina mellanhavanden med de kommunala myndigheterna och verken bliva behandlad på samma sätt som varje annan kommunmedlem. Därest den enskilde fräntoges möjligheten att erhålla kännedom om de förmåner kommunala verk och myndigheter lämnat andra kommunmedlemmar, saknade han möjlighet att göra sina rättsanspråk gällande. Erfarenheten visade att de kommunala myndigheterna och verken icke alltid kunde fritagas från misstanken, att de obehörigen gynnade vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar. Därest de kommunala affärsdrivande verken intoge en faktisk eller rättslig monopolställning, vilket i regel vore fallet, framträdde nödvändigheten av att den enskilde kunde få kännedom om avslutade förhandlingar med andra kommunmedlemmar ännu starkare. I dessa fall gjorde sig även behovet av offentlig kontroll gällande. Fall hade förekommit, där kommunala affärsdrivande verk utnyttjat sin monopolställning till förmån för vissa kommunerna ovidkommande intressen. Det hade t. o. m. förekommit, att enskilda yrkesgrupper utnyttjat sådana kommunala verks monopolställning till skada för andra kommunala inrättningar.

Från några håll har riktats anmärkning mot den föreslagna bestämmelsen att kommunalmyndighet beträffande tillämpningen av paragrafen skall ställa sig överordnad kommunalmyndighets föreskrifter till efterrättelse. Därvid har i formellt hänseende anmärkts, att kommunalstämma eller representation icke kunde sägas vara överordnad i förhållande till kommunalt förvaltningsorgan. *Stadsfullmäktige i Göteborg* och *advokatsamfundet* anse att bestämmelsen helt bör bortfalla. Advokatsamfundet uttalar att en tillfällig majoritet skulle kunna utnyttja föreskriften till att försvåra eller omöjliggöra för minoriteten att öva saklig kritik mot missförhållanden i förvaltningen av kommunala verk och inrättningar.

Riksförsäkringsanstalten erinrar, att anstalten i tidigare yttranden framhållit önskvärdheten av att även vid förvaltningen av anstaltens fonder, såsom vid förvärv av obligationer och andra värdehandlingar, möjlighet beredd anstalten till iakttagande av viss sekretess, samt anför vidare:

I sakkunnigförslaget hade upptagits bestämmelser som hade avseende på tillgodoseende av liknande önskemål i ärenden angående statens eller menighets 'förvärv' och 'avyttrande' 'av egendom eller annat'. Den verksamhet som av anstalten bedrevs för förvaltning av de fonder den omhändertade utövades visserligen av anstalten såsom statsmyndighet. I denna mening utgjorde alltså det 'förvärv' eller det 'avyttrande' varom här kunde vara fråga även ett 'statens' förvärv eller avyttrande. Att döma av de sakkunnigas motivering syntes dock oklart, huruvida och i vad mån de i förslagets 32 § införda bestämmelser även finge — lika med t. ex. de i 30 §

föreslagna — anses avse statsmyndighets handlingar rörande egendom som, utan att vara eller bliva föremål för statens äganderätt i mer privaträttslig mening, ostridigt endast tjänade ett allmänt ändamål och därför stode under statsmyndighetens förvaltning. I överensstämmelse med vad som avsetts i fråga om statsegendom torde ett förtydligande på denna punkt av de sakkunnigas förslag vara önskvärt.

Här må vidare erinras om *pensionsstyrelsens* yttrande som förut refererats vid motiveringen för 32 § i departementsförslaget.

Slutligen har ett par mindre anmärkningar rörande paragrafens redaktion gjorts i yttrandena.

Chefen för kustartilleriet har sålunda föreslagit att uttrycket 'myndighet som handlägger ärendet' utbytes mot 'myndighet som äger fatta slutgiltigt beslut i ärendet'. *Marinförvaltningen* har anmärkt att tveksamhet kunde råda, huruvida anmälan till Konungen om beslut rörande hemlighållande av handlingar skulle ske endast efter utgången av det statsregleringsår då beslutet fattades, eller om det skulle anmälas även vid utgången av ett kommande statsregleringsår varunder det ägt bestånd.

Avvägningen av sekretessen på det vidsträckta och betydelsefulla område som i denna paragraf avses är, såsom de sakkunniga framhållit och från flera håll i yttrandena understrukits, förenad med betydande svårigheter. Här står nämligen ett synnerligen starkt sekretessbehov i direkt motsats till ett icke mindre betydande offentlighetsintresse. De sakkunnigas förslag synes dock på det hela taget innebära en väl avvägd lösning av den ömtåliga frågan. Därom vittnar i sin mån att nästan alla statliga myndigheter äro tillfreds med detsamma och att även det stora flertalet av de hörda kommunala myndigheterna lämnat det utan anmärkning; och det bör härvid framhållas att bestämmelserna i denna paragraf i större eller mindre utsträckning beröra så gott som alla myndigheter.

Av flera kommunala myndigheter har dock såsom framgår yrkats en ökning av förslagens möjligheter att anordna sekretess eller rent av att offentligheten överhuvud skulle uteslutas på detta område. Det är som även påpekats ganska naturligt att de kommunala myndigheterna, vilka för närvarande i regel undandraga sina handlingar i ekonomiska ärenden offentligheten, skola med en viss tvekan mottaga offentlighetsprincipens uttryckliga fastslående på detta område, även om betydande undantag göras från principens tillämpning. Å andra sidan har advokatsamfundet, som i detta fall torde i viss mån kunna sägas representera allmänhetens intresse, bestämt motsatt sig att överhuvud möjlighet beredes att hålla handlingar på ifrågasvarande område hemliga efter det ett ärende slutförts, och detta i synnerhet såvitt angår kommunala handlingar. Enligt samfundets mening gör sig ett synnerligen starkt kontrollintresse gällande med avseende å den kommunala förvaltningen, där enligt vad samfundet antyder tendenser till obehöriga förfaranden vid ekonomiska ärendens handhavande icke saknas. Dessa synpunkter förtjäna otvivelaktigt allt beaktande. Behövligheten av den kontroll som handlingars offentlighet skulle möjliggöra bör icke underskattas. Likväl torde man icke skäligen kunna inskränka de möjligheter till sekre-

tess som 1935 års förslag ger. Därigenom skulle kommunernas möjligheter att tillvarata sina intressen gentemot medkontrahenter vid affärer och ekonomiska uppgörelser alltför mycket försvåras. De erfarenheter de statliga myndigheterna, särskilt de affärsdrivande verken, haft av den vidsträckt offentlighet deras handlingar nu äro underkastade tala bestämt för åtminstone en sådan omfattning av sekretessmöjligheterna beträffande såväl statliga som kommunala handlingar som de sakkunniga föreslagit. Det torde till och med vara lämpligt att i viss mån tillmötesgå de från kommunalt håll framförda önskemålen om en utsträckning av dessa möjligheter.

Dock lär icke böra ifrågakomma att utsträcka den tid under vilken handlingar som angiva villkoren i slutna avtal skola kunna hemlighållas utöver vad år 1935 föreslagits. Det förbises icke att olägenheter i vissa fall kunna uppkomma för staten eller kommunen genom offentligblivande av exempelvis leveransavtal redan efter två år. Men skulle tiden förlängas, torde den kontroll som offentligheten är avsedd att medföra alltför mycket förlora i effektivitet. Däremot torde sekretesstiden beträffande handlingar som ej angiva villkoren i slutna avtal kunna utsträckas från föreslagna 10 till 20 år såsom på andra håll skett enligt departementsförslaget. Härigenom torde alltid komma att finnas möjlighet att, då sekretess med avseende å sådana handlingar förordnas, giva den sådan utsträckning till tiden att den fullt ut fyller sitt ändamål.

Det har ej syntts lämpligt att som generalpoststyrelsen hemställt föreslå en obligatorisk sekretess under 2 år för alla handlingar i upphandlingsärenden. Ur offentlighetssynpunkt måste det nämligen vara av ej ringa värde att sekretess efter tidpunkten för avtals slutande eller ärendets slutförande i annan ordning skall bero på ett särskilt beslut, som beträffande statsmyndigheter i regel skall anmälas hos Kungl. Maj:t och bringas till statsrevisorerens kännedom. Däremot har i departementsförslaget en ändring i förhållande till 1935 års förslag vidtagits med avseende å förutsättningarna för förordnande om sekretess, nämligen såtillvida att det ej stadgas att dylikt förordnande skall föranledas av 'särskilda omständigheter' utan endast att det må givas då anledning därtill föreligger. De kommunala myndigheter som gjort invändningar mot förevarande paragraf synas framför allt ha fruktat att uttrycket 'särskilda omständigheter' skulle tolkas så att sekretessmöjligheterna alltför mycket inskränktes, detta särskilt med hänsyn till de sakkunnigas motivering. Denna motivering synes också vara ägnad att ingiva sådana farhågor. Med den ändring som nu föreslås i paragrafen måste emellertid alla behöriga sekretessbehov kunna tillgodoses.

I anledning av riksförsäkringsanstaltens anmärkning har en omformulering vidtagits i första stycket av paragrafen, varigenom tydligt utmärkts att paragrafen omfattar handlingar i ärenden rörande förvärv, avyttring eller upplåtelse beträffande allt vad myndighet har att förvalta, även om det ej skulle vara statsegendom i egentlig mening.

Vidare har i anledning av framkomna anmärkningar angivits, att kommunalmyndighet har att ställa sig till efterrättelse föreskrifter som meddelats av

den myndighet som utövar menighetens beslutanderätt, ej dem som meddelats av 'överordnad' kommunalmyndighet.

Slutligen har av redaktionella skäl bestämmelsen om auktionsprotokolls undantagande från paragrafens föreskrifter utbrutits till ett nytt sista stycke i paragrafen. Vad angår den från ett håll framställda anmärkningen att uttrycket 'myndighet som handlägger ärendet' skulle utbytas mot 'myndighet som äger fatta slutgiltigt beslut i ärendet', torde en dylik ändring icke vara lämplig, då de förra ordalagen förekomma i gällande tryckfrihetsförordning och upphandlingsförordning. I anledning av en annan anmärkning må framhållas, att den föreslagna lagtexten med tillräcklig tydlighet torde utmärka att beslut om sekretess skola anmälas efter utgången av det statsregleringsår då beslutet fattats men icke behöva anmälas under följande år.

35 §.

Paragrafen, som motsvarar 33 § i de sakkunnigas förslag, avser att förhindra att domstols utslag och beslut bliva bekantgjorda innan de avkunnats eller **expedierats**.

Med anteckningar som förts vid fattande av beslut avses sådana handlingar som exempelvis de i hovrätterna förda föredragningsrotlarna i besvärsoch vademål samt de å hovrätternas divisioner förda minnes- och anteckningsböckerna, ur vilka vissa upplysningar kunna hämtas om fattade beslut. Memorialanteckningar, utgörande förberedande utkast eller koncept, kunna i regel icke anses som allmänna handlingar och beröras ej av stadgandet. — I den föreslagna avfattningen ha allenast vidtagits ett par redaktionella jämkningar.

36 §.

Paragrafen motsvarar 34 och 35 §§ i 1935 års förslag.

Enligt särskilda stadganden i allmän lag har underdomstol i vissa fall möjlighet att, där offentlighet kunde vara till skada, förordna om måls handläggning inom stängda dörrar. I några av dessa fall kompletteras stadgandena genom bestämmelser i gällande tryckfrihetsförordning om hemlighållande av protokoll och till domstol ingivna handlingar i mål där sådan handläggning ägt rum. I und. 4 stadgas sålunda, att i mål där underrätt vid handläggningen låtit åhörarna avträda på den grund att i händelse av rättegångens offentlighet något kunnat uppenbaras som med hänsyn till rikets säkerhet borde hemlighållas för främmande makt, protokoll över sådan handläggning samt därvid till underrätten ingivna handlingar i målet, så ock högre rätts protokoll i samma mål och däri efter meddelande av underrättens utslag inkomna handlingar, ej må utan särskilt tillstånd av vederbörande rätt utlämnas innan målet blivit skilt från rättens handläggning. Rätten äger vid handläggningens avslutande meddela förbud mot utlämnande även efter denna tidpunkt, i vilket fall utlämnande ej utan Konungens särskilda tillstånd får äga rum före 50 år efter det slutligt beslut i målet givits. Över rättens

beslut rörande utlämnande må ej klagas. Förbehåll göres för parts rätt att hava tillgång till protokoll och andra handlingar. I und. 5 lämnas motsvarande föreskrifter med avseende å mål om obehörigt användande eller yppande av yrkeshemlighet eller om missbrukande av teknisk förebild, då handläggning skett inom stängda dörrar i syfte att förebygga skada för den som förmenas ha blivit kränkt genom den åtalade handlingen. I und. 11 slutligen stadgas att handlingar och protokoll i äktenskapsmål, mål om faderskap och underhållsskyldighet till barn utom äktenskap samt mål om äktenskaplig börd, som vid underrätten handlagts inom stängda dörrar, ej må utan parternas tillstånd utlämnas till annan förrän 50 år efter deras död.

I åtskilliga fall finnas emellertid stadganden i allmän lag om handläggning av mål inom lyckta dörrar vilka icke motsvaras av någon föreskrift i tryckfrihetsförordningen rörande hemlighållande av handlingar i sådana mål. Så är fallet bland annat beträffande mål om omyndighetsförklaring, mål där förundersökning för villkorlig straffdom äger rum, mål som äro för anständigheten eller sedligheten sårande samt mål om utpressning. Det står sålunda för närvarande en var öppet att utbekomma och publicera protokollen i dylika mål, ehuru handläggningen ägt rum inom stängda dörrar.

Enligt både 1927 och 1935 års förslag har för alla fall då domstol med tillämpning av bestämmelse i allmän lag förordnat om måls handläggning inom stängda dörrar beretts möjlighet till sekretess jämväl med avseende å protokoll och till domstolen ingivna handlingar i målet. Därvid har föreslagits för alla sådana mål gemensamma bestämmelser, enligt vilka sekretessen konstruerats i anknytning till konstruktionen av und. 4 och 5 i gällande tryckfrihetsförordning.

Enligt 1935 års förslag, 34 §, som i detaljerna åtskilligt skiljer sig från 1927 års, skola sålunda när vid underdomstol — varmed de sakkunniga avse förutom allmän underrätt även polisdomstol, krigsrätt, vattendomstol och ägodelningsrätt — mål handläggas inom stängda dörrar, protokollen över handläggningen och därvid ingivna handlingar automatiskt bliva hemliga till dess målet blivit skilt från domstolens handläggning, dock med rätt för domstolen att medgiva tidigare utlämnande. När domstolen skiljer sig från målet, skall den, såvitt det finnes erforderligt, äga förordna om fortsatt hemlighållande under viss tid, högst 60 år, därvid dock skall kunna föreskrivas att utlämnande må ske tidigare med enskilda parters samtycke. Vid fullföljd till hovrätt av mål däri underdomstol givit förordnande om sekretess föreslås, att till hovrätten inkomna och där upprättade handlingar icke må utlämnas förrän hovrätten slutbehandlat målet, såvida ej hovrätten ger tillstånd därtill. Då hovrätten skiljer sig från målet, skall den enligt förslaget ex officio pröva underdomstolens sekretessförordnande och äger att samtidigt förordna om fortsatt hemlighållande av sina egna handlingar i målet. Särskild klagan över underdomstols sekretessförordnande skall ej vara tillåten. Vid fullföljd från hovrätt till Kungl. Maj:t skola gälla motsvarande regler som vid fullföljd till hovrätt. Slutligen har i förslaget upptagits en bestämmelse beträffande mål som i hovrätt eller högsta domstolen omedelbarligen upptagas.

Denna innehåller, att om i sådant mål prövas föreligga omständigheter som skulle föranleda handläggning inom stängda dörrar därest målet varit anhängigt vid underdomstol, förut angivna regler skola äga motsvarande tillämpning. Någon reservation för parts rätt har ej behövt göras i denna paragraf, då ett allmänt stadgande därom upptagits i 38 § i sakkunnigförslaget.

Magistraten i Västerås föreslår ändring i förslaget såtillvida att för ifrågasvarande handlingars hemlighållande efter det vederbörande mål slutbehandlats vid domstolen icke, såsom de sakkunniga föreslagit, skulle erfordras ett domstolens särskilda förordnande, utan att i stället skulle föreskrivas att handlingarna ej finge utlämnas förrän viss tid förflutit, förslagsvis 50 år, där ej domstolen i det slutliga utslaget annorlunda bestämde. Beslut om handläggning inom stängda dörrar föreginges alltid av en prövning huruvida de därför föreburna skälen vore av den betydelse att de motiverade en sådan åtgärd. Om dylikt beslut fattades, torde i allmänhet anledning föreligga att undantaga vid handläggningen förda protokoll och därunder ingivna handlingar från offentligheten, och det syntes då onödigt att domstolen i slutliga utslaget alltid skulle meddela utlämningsförbud vid äventyr att handlingarna eljest bleve offentliga. Det kunde dessutom tänkas att domstol av förbiseende underlåte att meddela sådant förbud och att därigenom åt offentligheten prisgäves vad som icke borde komma till allmänhetens kännedom.

De sakkunnigas förslag till sekretesslag innebär som regel att ett där meddelat förbud mot utlämnande av allmän handling skall vara att tillämpa hos vilken myndighet handlingen än finnes. Från denna regel föreslås emellertid undantag såvitt angår allmänna handlingar som inkommit till domstol varom nu är fråga. De sakkunniga förklara att det ej gärna låte sig göra att utöver den sekretess, som enligt de nyss refererade bestämmelserna skulle kunna åstadkommas vid nämnda domstolar, hålla handlingar i där anhängiga mål hemliga. Vid offentlig förhandling ingivna handlingar skulle principiellt därvid uppläsas, och om så icke alltid skedde betraktades de i varje fall som föredragna och intoges i protokollet. Med hänsyn härtill ha de sakkunniga föreslagit ett stadgande i den särskilda lagen, 35 §, av innehåll att med avseende å handlingar, vilka inkommit till domstol som förut angivits i där anhängigt mål, icke skola gälla andra hinder för utlämnande än som följa av de angivna, i förslagets 34 § upptagna bestämmelserna.

Länsstyrelsen i Uppsala län har häremot anmärkt, att handlingar som på grund av statens intressen vore hemliga icke borde bliva offentliga då de ingåves till domstol. *Kammarrätten* har erinrat om bestämmelsen i 56 § 1 mom. femte stycket taxeringsförordningen därom att självdeklaration som tillhandahålles polis- eller åklagarmyndighet eller åberopas vid allmän domstol icke må utan den skattskyldiges samtycke offentligen föredragas eller i protokoll, utslag eller annan expedition intagas eller omnämnas i vidsträcktare mån än som oundgängligen erfordras. Med hänsyn härtill borde sekretessstadgandet i 17 § av de sakkunnigas förslag bliva tillämpligt även då handlingarna funnes hos domstol varom nu är fråga.

Förevarande sekretessregler äro icke tillämpliga å arbetsdomstolens handlingar, och någon sekretessföreskrift som direkt åsyftar dessa handlingar finnes ej heller eljest i sakkunnigförslaget. *Arbetsdomstolen* framhåller i sitt yttrande åtskilliga fall, då till domstolen ingivna handlingar borde hållas hemliga, men förklarar likväl att frågan om komplettering av förslaget med bestämmelser för domstolens del icke syntes vara av större vikt och att domstolen därför icke ansett sig böra framställa något bestämt yrkande därom. Arbetsdomstolen betonar att i allt fall den konstruktion som givits förevarande sekretessbestämmelser icke kunde tillämpas med avseende å arbetsdomstolen, för vilken några bestämmelser om handläggning inom stängda dörrar icke funnes. — Arbetsdomstolen har härjämte uttalat sig rörande lämpligheten av de ifrågavarande sekretessföreskrifterna ur de allmänna domstolarnas synpunkter. Härutinnan har i huvudsak anförts, att även om reglerna om handläggning inom stängda dörrar utvidgades och fullständigades, vore själva kravet på sådan handläggning såsom förutsättning för handlingens undantagande från offentligheten mindre tillfredsställande. En handling som skäligen icke borde bliva offentlig kunde komma att åberopas såsom bevismedel i ett särskilt avseende i mål som för övrigt icke på något sätt krävde handläggning inom stängda dörrar, en synpunkt som för arbetsdomstolens del hade alldeles särskild betydelse men som även vore att beakta med avseende å de allmänna domstolarna.

Otvivelaktigt föreligger ett kännbart behov av en utvidgning och reglering av sekretessföreskrifterna med avseende å domstolshandlingar. Det är mindre tillfredsställande att protokollen i vissa mål som på goda grunder handläggas inom stängda dörrar skola vara prisgivna åt offentligheten. De sakkunnigas förslag synes innebära den efter nuvarande förhållanden i princip mest tillfredsställande lösningen. Även om en viss utvidgning av möjligheten att handlägga mål inom stängda dörrar, såsom från ett par håll betonats i yttrandena, skulle vara önskvärd, torde frågan härom icke lämpligen kunna upptagas i detta sammanhang. Och att anknyta sekretessen med avseende å handlingar till andra förutsättningar än att handläggning inom stängda dörrar ägt rum torde med det nuvarande i princip muntligt-protokollriska rättegångsförfarandet knappast böra ske.

Vad angår detaljerna i de sakkunnigas förslag synes vad magistraten i Västerås anført icke böra föranleda ändring i detsamma. En god garanti för att sekretess icke onödigtvis upprätthålles för tiden efter det målets handläggning avslutats torde vara, att fortsatt hemlighållande skall göras beroende av domstolens särskilda beslut. Detta står också i överensstämmelse med gällande tryckfrihetsförordnings ståndpunkt i und. 4 och 5.

Emellertid ha en del smärre jämkningar vidtagits i förslaget, övervägande av redaktionell natur. Termen underdomstol har såsom icke fullt bestämd till sin innebörd undvikits. I stället ha nämnts allmän underrätt, polisdomstol och krigsrätt, vilka torde vara de domstolar för vilka paragrafen kan erhålla praktisk betydelse. Paragrafens fjärde stycke har begränsats till att

avse fall då i brottmål, varmed hovrätt såsom första instans tager befattning, förhör inför hovrätten äger rum inom stängda dörrar jämlikt lagen den 14 juni 1901. I andra fall torde något praktiskt sekretessbehov icke föreligga. Maximitiden för sekretess har bestämts till 70 år i överensstämmelse med de allmänna principerna i fråga om sekretessiderna.

Den av de sakkunniga under 35 § upptagna bestämmelsen, att handlingar som inkommit till domstolar i anhängiga mål icke skola vara underkastade andra hinder mot utlämnande än de nu omförmälda reglerna innebära, synes icke fullt lycklig. Visserligen är det riktigt att det skriftliga processmaterial som till sådan domstol inkommit bör bliva offentligt i den mån det föredragits och intagits i protokollet, såvida ej handläggning skett inom stängda dörrar. Därför synes en bestämmelse böra givas av innebörd att med avseende å *protokoll* i mål vid nu ifrågavarande domstolar icke skall, utöver vad av departementsförslagets 35 § följer, gälla andra hinder för utlämnande än i förevarande paragraf stadgas. En sådan bestämmelse har tillfogats denna paragraf som sista stycke. Den omständigheten att i sådant protokoll intagits en hemlig handling skall sålunda icke i och för sig föranleda protokollets hemlighållande. Vad åter angår *inkomna handlingar* böra för det första ej de exemplar av dem som kunna finnas hos annan myndighet än domstolen bliva offentliga, exempelvis ej anteckning i straffregistret varav avskrift tillställts domstolen eller medicinalstyrelsens koncept till utlåtande som avgivits till domstolen. Men även de exemplar av handlingarna som inkommit till och förvaras hos domstolen böra där hållas hemliga i den mån de ej intagits i sådant protokoll som icke är hemligt. Arbetsdomstolen och kammarrätten ha som av det förut sagda framgår påpekat behovet av dylik sekretess i vissa fall. Ifrågavarande av de sakkunniga i 35 § sekretesslagen föreslagna stadgande har följaktligen ej upptagits i departementsförslaget.

Vad slutligen angår arbetsdomstolens handlingar torde, såsom domstolen själv närmast synes anse, en för dessa handlingar speciell sekretessbestämmelse vara överflödig.

37 §.

Denna paragraf är likalydande med 36 § i 1935 års förslag och upptager bestämmelse av innehåll, att där enligt beslut, vilket jämlikt bemyndigande i lagen meddelats av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, viss handling ej må utlämnas, eller där enligt lagen erfordras tillstånd av dylik myndighet för handlingens utlämnande, Konungen äger förordna att handlingen utan hinder därav skall utlämnas.

Det må framhållas att det i departementsförslag rörande ändring i tryckfrihetsförordningen föreslagna nya besvärsinstitutet ej är tillämpligt beträffande överklagande av myndighets beslut som i denna paragraf avses. Detta institut avser endast de fall då någon menar att handling *olagligen* förvägrats honom. Nu ifrågavarande beslut åter äro sådana som myndigheterna meddelat på grund av en på särskilda områden erhållen befo-

het att utan några i lagen givna direktiv förordna om sekretess å vissa handlingar eller giva dispens från lagens sekretessföreskrifter. Ändring i beslut av denna art vilka meddelats av statsmyndighet torde väl i regel kunna sökas i administrativ ordning på grund av allmänna förvaltningsrättsliga principer, men om dylika ärenden fullföljas hos Konungen skola de avgöras i statsrådet. Det synes emellertid lämpligt att på föreslaget sätt fastslå att Konungen alltid skall kunna fritt övergripa myndigheternas ifrågavarande beslut.

38 §.

Här upptages i oförändrad form det i 1935 års förslag under 37 § införda stadgandet, att där det finnes erforderligt för tillvaratagande av Kronans, menighets eller enskilds rätt, Konungen må utan hinder av vad eljest i förevarande lag stadgas förordna om handlingens utlämnande.

Från ett par håll ha uttalats betänkligheter mot den rätt som sålunda tilllagts Konungen att bryta sekretess. *Advokatsamfundet* finner sålunda möjlighet väl böra finnas att i sådana fall som i stadgandet avses utfå eljest hemliga handlingar men anser att prövningen av frågor om sådant utlämnande icke borde ske av Kungl. Maj:t i statsrådet — dock möjligen med undantag för frågor rörande statsrådsprotokoll samt handlingar i utrikes- och försvarsärenden m. fl. — utan i stället, såvitt handlingens utfående är erforderligt för tillvaratagande av enskild rätt, som regel anförtros domstol.

Vad mot stadgandet anmärkts torde icke sakna ett visst berättigande. Men såsom advokatsamfundet självt antytt bör det åtminstone i en del fall ankomma på Kungl. Maj:t i statsrådet att pröva, om en handling kan utlämnas med hänsyn till ett statsintresse som påkallar dess hemlighållande. Det torde möta betydande svårigheter att urskilja de fall då prövningen bör ske i nämnda ordning. Spörsmålet sammanhänger dessutom med den ännu i lag väsentligen oreglerade frågan om editionsplikt i process med avseende å handlingar överhuvud. De sakkunniga ha uttalat att spörsmålet, huruvida och i vad mån beträffande hemliga allmänna handlingar en editionsplikt borde gälla för kronan i processer vid allmän domstol, lämpligen torde böra lösas i samband med den allmänna rättegångsreformen.

39 §.

I denna paragraf är införd den i 38 § av 1935 års förslag upptagna bestämmelsen att vad i förevarande lag stadgas ej i annat än ett specialfall länder till inskränkning i sökandes, klagandes eller andra parter rätt att i mål och ärenden hos domstol eller annan myndighet utbekomma protokoll och andra handlingar. De sakkunniga framhålla att denna bestämmelse, vilken sålunda gäller icke blott domstolshandlingar utan även andra myndigheters handlingar, föranledes av allmänna process- och förvaltningsrättsliga principer. Den ifrågavarande rätten att utbekomma handlingar medför emellertid ej rätt att i tryck utgiva dem.

40 §.

Paragrafen motsvarar 39 § i 1935 års förslag och innehåller bestämmelser om straff för den som utlämnar handling i strid mot lagens föreskrifter eller mot förbud som jämlikt densamma meddelats samt för den som bryter mot förbehåll som gjorts vid handlingens utlämnande. Endast några redaktionella jämkningar ha gjorts i förhållande till nämnda förslag. På motsvarande sätt som i annat sammanhang föreslagits beträffande brott mot § 2 tryckfrihetsförordningen skall enligt förevarande lagrum, om brott är begånget i ämbete eller tjänst eller eljest är av beskaffenhet att förskylla straff jämlikt allmän eller särskild lag, tillämpas straff som där är stadgat. Dagsbotssystemet skall därvid i förekommande fall tillämpas. Subsidiärt utsättes i förevarande lagrum dagsböter som straff med möjlighet att vid brott med avseende å handlingar som i 1—4, 20 och 36 §§ avses ådöma fängelse. Det synes riktigast att tillämpa dagsbotssystemet vid brott mot sekretesslagen, ehuru det ej skall tillämpas vid brott mot tryckfrihetsförordningen.

Det torde vara en fördel att på sätt genom det föreliggande förslaget sker gällande tryckfrihetsförordnings skiftande straffsatsar vid brott mot sekretessbestämmelserna ersättas med gemensam straffbestämmelse. Beträffande den nuvarande straffsatsen för brott med avseende å handlingar rörande undersökning av monopolistiska företag och sammanslutningar, böter upp till 10,000 kronor eller vid synnerligen försvårade omständigheter fängelse i högst sex månader, torde, såsom ock de sakkunniga framhållit, den högsta bötessatsen icke behöva bibehållas utan såsom för andra brott mot utlämningsförbud dagsbotssystemet böra tillämpas, helst enligt förslaget straffet också kan sättas till fängelse i högst 2 år.

41 §.

Denna paragraf, som motsvarar 40 § i 1935 års förslag, fastslår uttryckligen att allmänna processrättsliga regler skola tillämpas vid åtal för förbrytelse mot den förevarande lagen.

Promulgationsbestämmelsen.

Sekretesslagen bör träda i kraft samtidigt med grundlagsändringar i ämnet, vilket här utsäges. Hit ha såsom förut nämnts överflyttats de i 1935 års förslag under 1 § upptagna bestämmelserna rörande statsrådsprotokoll m. fl. handlingar som upprättats före lagens ikraftträdande.

Yrkanden om sekretess vilka icke ansetts böra föranleda åtgärd.

I yttrandena över 1935 års förslag ha framställts några yrkanden om införande av sekretess, vilka icke ansetts böra föranleda någon åtgärd och vilka icke lämpligen kunnat behandlas under någon i förslaget upptagen paragraf.

Militieombudsmannen har ifrågasatt hemlighållande av handlingar i militära befordringsfrågor såvitt de röra någons personliga förhållanden.

Redan vid förarbetena till 1912 års betänkande framfördes ett dylikt krav från militärt håll. I betänkandet avvisades emellertid detta yrkande, då någon inskränkning i den allmänna kontrollen i förevarande avseende vad armén och flottan anginge icke vore mera av behovet påkallad än beträffande befordringsväsendet i fråga om civila befattningar.

Militieombudsmannen framhåller nu att i utlåtanden angående officerares och underofficerares samt med dem i rang likställda civilmilitära personers lämplighet för befordran icke torde kunna undvikas att stundom vederbörandes rent personliga förhållanden vidrördes. Då såvitt möjligt personliga förhållanden borde vara undandragna offentligheten, syntes böra övervägas införande av stadgande, att dylika utlåtanden i vad de rörde sådana förhållanden icke finge utlämnas utan samtycke av den som i utlåtandet avsåges förrän förslagsvis 60 år förflutit, eventuellt med sådant förbehåll om utlämnande då trygghet funnes att det ej lände vederbörande till skada eller förklenande som i 1935 års förslag förekomme med avseende å handlingar rörande personliga förhållanden.

Beträffande befordringsfrågor göra sig behovet av allmänhetens kontroll och önskvärdheten av att misstankar för våld och mannamån icke uppkomma med synnerlig styrka gällande. Inskränkningar i offentlighetsregeln höra här icke ske utan tvingande skäl. Om än blottande av personliga förhållanden i befordringsärenden någon gång skulle kunna vara hårt för vederbörande, lärer i allt fall hänsynen härtill böra vika för offentlighetsintresset.

Skolöverstyrelsen har i anslutning till tidigare yttranden framhållit att på skolväsendets område sekretessbehov föreläge dels i disciplinära ärenden rörande lärares förhållande i tjänsten särskilt med avseende å läkarutlåtanden, dels beträffande vissa skoldisciplinen rörande handlingar såsom klasskonferensprotokoll, anmärkningsböcker samt förvisningsdomar och andra handlingar i disciplinmål, dels ock för lärjungars skriftliga arbeten. Även från *Stockholms stads* sida ha framförts sekretessyrkanden på förevarande område.

Det torde vara såväl i allmänhetens som i lärarnas intresse att förhållandena vid undervisningsanstalterna i största möjliga utsträckning äro underkastade offentlighet. I den diskussion som tidigare förts rörande lämpligheten av sekretess för handlingar angående lärares förhållande i tjänsten har från lärarhåll framförts direkta gensagor mot förslag att inskränka den gällande publiciteten. Beträffande handlingar rörande lärjungars uppförande och dylikt lärer något sekretessbehov ej ha gjort sig gällande med den styrka att lagstadgande kan anses fullt motiverat. Detsamma torde i än högre grad gälla lärjungars skriftliga arbeten, i den mån dessa överhuvudtaget kunna anses som allmänna handlingar.

Medicinalstyrelsen har i sitt yttrande gjort en framställning i syfte att anmälningar mot läkare och mot ämbets- och tjänstemän för försummelse i

verksamheten eller tjänsten samt framställningar om utredning i dylikt hänseende icke skulle få offentliggöras förrän ärendet blivit avgjort, varigenom allmänheten skulle få en samlad överblick över vad som förekommit och den som blivit föremål för anmälan eller framställning icke i sådan utsträckning som nu ofta vore fallet behöva utsättas för oförtjänt lidande.

De av styrelsen framförda synpunkterna sakna icke berättigande. Frågan om en handlingssekretess i ärenden som de berörda är dock utomordentligt ömtålig, då nämligen även i dessa ärenden ett synnerligen starkt offentlighetsintresse gör sig gällande. I viss mån torde de olägenheter som styrelsen framhållit kunna undanröjas på andra vägar än den föreslagna. Frågan synes vara i behov att ytterligare övervägas innan slutlig ståndpunkt till densamma kan tagas.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid
Propositionen	1
Förslag till lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar	2
Utdrag av statsrådsprotokollet den 22 februari 1937	13
Bilagor till statsrådsprotokollet.	
Bilaga A. Förslag till lag om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (1936)	24
Bilaga B. Motiv till 1936 års lagförslag	34
Sekretessreglernas konstruktion	34
Sekretesstiderna	37
De särskilda sekretessreglerna	39
1 §. Statsrådsprotokoll	40
2 §. Riksdagsprotokoll m. m.	41
3 §. Handlingar i utrikesärenden	41
4 §. Handlingar rörande försvarsväsendet	42
5 §. Utskotts- och kommittéprotokoll m. m.	43
6 §. Handlingar i kronans och menigheters processer	44
7 §. Handlingar rörande gransknings- och inspektionsverksamhet m. m.	45
8 §. Handlingar i stadsplaneärenden	45
9 §. Handlingar angående tekniska utredningar m. m. för det allmännas räkning	47
10 §. Polis- och åklagarhandlingar	48
11 §. Straffregistret m. m.	49
12 §. Fångvårdshandlingar m. m.	51
13 §. Kyrkoböcker m. m.	51
14 §. Handlingar i sociala ärenden	55
15 §. Överförmyndares handlingar	65
16 §. Statistiska uppgifter	66
17 §. Uppgifter för taxering	67
18 §. Handlingar hos tillsynsmyndighet över banker eller försäkringsanstalter	68
19 §. Handlingar rörande yrkeshemligheter o. dyl. i ärenden angående olycksfall i arbete, arbetarskydd m. m.	68
20 §. Handlingar rörande monopolistiska företag	71
21 §. Handlingar rörande utredning, kontroll eller stödverksamhet med avseende å näringslivet	71
22 §. Handlingar rörande virkesmätning	74
23 §. Patenthandlingar	74
24 §. Handlingar angående medling i arbetstvister	74
25 §. Handlingar hos arbetsförmedlingsanstalter	75

	Sid.
26 §. Handlingar rörande rättshjälp åt enskilda m. m.	76
27 §. Handlingar rörande upplysningsverksamhet m. m. för enskildas räkning	77
28 §. Samfärdselanstalters handlingar angående rörelsen samt vissa tullverkets handlingar	78
29 §. Handlingar varigenom post-, telegraf- eller telefonhemligheten kan röjas	81
30 §. Postsparbankens och postgirorörelsens handlingar	82
31 §. Riksbankens handlingar	83
32 §. Handlingar rörande utlåning	84
33 §. Handlingar rörande upplåning	86
34 §. Handlingar angående förvärv eller avyttrande m. m. för det allmännas räkning	88
35 §. Handlingar angående domstols beslut	98
36 §. Domstolshandlingar i mål som handlagts inom stängda dörrar	98
37 §. Konungens befogenhet att förordna om utlämnande av handling vars hemlighållande är beroende av myndighets beslut . . .	102
38 §. Konungens befogenhet att förordna om utlämnande av handling för tillvaratagande av kronans, menighets eller enskilds rätt .	103
39 §. Parts rätt att utbekomma hemliga handlingar	103
40 §. Straffbestämmelser	104
41 §. Processbestämmelser	104
Promulgationsbestämmelsen	104
Yrkanden om sekretess vilka icke ansetts böra föranleda åtgärd . . .	104